

Izučila tri tisoč gostincev

Četrto stoletja novomeške srednje šole za gostinstvo in turizem

NOVO MESTO — Z ogledom šole v Ulici talcev in priložnostne razstave ter v domu JLA s slavnostno sejo delavstvskega sveta, podpisom sporazuma o pokroviteljstvu tovarne zdravil Krka nad šolo, podelitvijo priznanja zaslužnim nekdanjim in sedanjim delavcem in sodelavcem pa s kulturnim programom in s pokušno vrsto jedi in pijače so delavci in učenci srednje šole za gostinstvo in turizem Novo mesto v petek, 24. oktobra, proslavili 25-letnico ustanovitve in delovanja šole. Začetki strokovnega izobraževanja gostinskih delavcev na Dolenjskem sicer segajo že v leto 1951, ko je okrajna gostinska zbornica prvič organizirala tovrstne tečaje. V 10 letih je okrog 700 zaposlenih v gostinstvu opravilo tečaj in strokovni izpit. Po prizadevanjih zbornice in njenega takratnega predsednika Ludvika Benčeka pa je bila 25. oktobra 1961 iz gospodinjstvske šole in zavoda za napredek gospodinjstva ustanovljena gostinska šola. Pod vodstvom ravnateljice Frančke Slak so učili trije učitelji in nekaj zunanjih sodelavcev v eni učilnici in učni kuhinji v sindikalnem domu na Društvenem trgu. Že čez dve leti je šola dobila nove prostore v sosednji stavbi, leta 1965 pa so po velikih prizadevanjih dolgoletnega ravnatelja Marka Ivančiča — s proslavo so učenci odnesli cvetje na njegov grob — odprli odkupljeno in prenovljeno restavracijo Breg, v kateri so že mnoge generacije pridobile in utrdile praktična znanja.

Leta 1983 so teoretični del pouka prenesli v obnovljene prostore nekdanje vajenske šole, za preselitev prak-

● V 25 letih je novomeška gostinska šola dala prek 3.000 vseh gostinstvo-turističnih kadrov. Leta 1970 je imela tudi dislociran oddelek v Brežicah, od 1972 do uvedbe usmerjenega izobraževanja pa je v Novem mestu organizirala oddelek ljubljanske hotelske šole, nekaj let je v njenem okviru delovalo tudi zdravilišče Šmarješke Toplice. Vseh 25 let je šola opravljala tudi poslanstvo bivše gospodinjstvske šole in v tečajni obliki poučevala mlade gospodinjice.

tičnega pouka pa so z velikimi denarnimi težavami pred dvema letoma dogradili prizidek. To naj bi bila zadnja selitev, saj je tu prostor tudi za morebitno kasnejšo širitev ter seveda za že načrtovano večnamensko stavbo.

Z. L.—D.

POMEMBEN DAN ZA SUHO KRAJINO

ŽVIRČE — V torek, 28. oktobra, so slovesno odprli industrijski obrat tovarne Iskra KEKO Žužemberk, v katerem bo delo dobilo okrog 30 domačinov. Otvoritve, ki spada v okvir praznovanja občinskega praznika novomeške občine, je z udeležbo gostov in množice domačinov dobila poudarek, kakršen ji je ob zgodovinsko pomembnem dogodku za ta del nerazvite Slovenije. Več bomo poročali prihodnjic.

BERITE DANES!

na 2. strani:
● Direktor naj da ključke na mizo!

na 3. strani:
● Prašičem se bo bolje godilo

na 6. strani:
● Še vedno ostali na dveh bregovih

na 11. strani:
● Novomeška davkarja na republiškem rešet

na 17. strani:
● Brazilski trgovci z otroki

na 18. strani:
● Po dolenjski deželi

na 24. strani:
● Rešila samo go'č življenje

Ponosni na stoletno izročilo

S sobotno slovesnostjo so se končale prireditve ob 100-letnici Kmetijske šole Grm — Iz slavnostnega govora Francija Pivca — Odlikovanje za šolo

NOVO MESTO — Ko je Andrej Petelin, dolgoletni predsednik Zadrugne zveze in diplomant Kmetijske šole Grm pred 10 leti v svojem slavnostnem govoru zaželel, da bi se za stoletnico dobili v novi šoli, marsikdo tega ni verjel. Stoletnica pa je prinesla še več: z novo pridobitvijo, velikim večnamenskim prostorom, je dobila dokončno podobo najodobnejša tovrstna šola v Jugoslaviji in verjetno tudi na Balkanu. Grm, prva kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom, s svojo tradicijo in širšim pomenom za slovenski narod to tudi zasluži.

V čast stoletnice je se je že med letom zvrstilo več prireditev, največ pa v zadnjem tednu. V torek so zborovali slovenski sadjarji; pomemben referat o dolenjskem sadjarstvu je imel prof. dr.

● Iz slavnostnega govora F. Pivca: Pri spreminjanju šolstva je treba upoštevati, da šola ni inkubator, v katerem bi lahko zagotavljali klimo, ki bo povsem drugačna od razmer v družbi. Tudi šolstvo terja izravnano ekonomski račun, pozna realno ceno, še bolj pozna na podcenjenost storitev. Tudi v šolstvu je treba zagotoviti učinkovit sistem odločanja, ki se ne bo zapletal v neskončnem usklajevanju, katerega končni rezultat nikogar ne zadovolji, zapušča pa vtis nemoči in stihije. Predvsem pa moramo trajno izboljšati družbeni in ekonomski položaj pedagoških delavcev, ki so temelj dobre šole.

France Adamič, objavili ga bomo tudi v našem listu. Sreda je bila namenjena vinogradništvu, več o tem poročamo na 3. strani.

V četrtek je bilo veliko zborovanje slovenskih kmetijskih strokovnjakov, ki so razpravljali o sodelovanju z organizacijo FAO in o uvajanju novih metod prenosa tehnologije v prakso. Milan Kružević, predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je govoril o projekih FAO ter o načrtovanih novih akcijah v kmetijstvu, kjer seveda ne gre brez znanja in šol. Ko je izrekel vse priznanje Kmetijski šoli Grm, ki je v svoji

POSVET O ZDRAVLJENJU VISOKEGA KRVNEGA PRITISKA

OTOČEC — Krka, tovarna zdravil, in švicarska farmacevtska tovarna Sandoz iz Basla sta v ponedeljek in torek v Šmarjeških Toplicah in na Otočcu organizirali strokovni posvet o zdravljenju visokega krvnega pritiska. Posveta se je udeležilo več kot sto zdravnikov splošne medicine in specialistov interne medicine iz vse Jugoslavije. V uvodnem poročilu so predstavili študijo o pogostosti visokega krvnega tlaka. Izkazalo se je, da ima samo v Ljubljani kar 45.000 ljudi previsok krvni tlak, v Sloveniji pa je takšnih ljudi približno 270.000. To je lahko zelo nevarno, saj lahko zvišan tlak povzroči velike okvare na srcu, možganih, ledvicah ter občutno skrajša življenje bolnika. Strokovnjaki so tudi mnenja, da na visok krvni tlak pogosto vplivajo neprimerna prehrana in različne razvade, zlasti kajenje. In še to: Krka je izdelovalec zdravila Tenzimet, ki uspešno zdravi hipertenzijo in ga priporočata tudi Svetovna zdravstvena organizacija.

J. P.

POKLONILI SE BOMO MR-TVIM — Pot nas bo vodila na pokopališča, pa tudi k samotnim grobovom in spomenikom, da bi bili bližje tistim, ki smo jih v življenju imeli radi in jih cenili. Lučk spomina bodo zagorele in cvetje bo zagrnilo njihovo poslednje in nam vsem usojeno domovanje. (Posnetek je narejen v torek zjutraj v prostorih novomeške Vrtinarje, kjer so tudi letos pripravili prek 17000 krizantem.

stoletni zgodovini izučila domala 3.000 kmetijskih tehnikov, je priporočil razvoj novih oblik strokovnega šolanja kmetov, s čimer bi v Sloveniji izšlo 1.500 kmetov na leto in tako imeli možnost, da bi dosegli solidno generacijsko menjavo na 45.000 slovenskih kmetijah, kolikor jih imamo.

O novi metodi sistematičnega iskanja najboljših rešitev so govorili prof. dr. Franc Sunčič, dr. Matija Kovačič in inž. Alojz Metelko. Slednji je obrazložil praktične prijeme in izkušnje, kiso jih dosegli v KZ Trebnje, v Knežji vasi, Vrbovcu in Dol. Podšumberku. Inž.

M. LEGAN

RAZSTAVE OB STOLETNICI — Celotedensko praznovanje stoletnice Kmetijske šole Grm so spremljale tudi številne razstave, ki so jih ob tej priložnosti pripravili v šoli. Prikazali so najnovejšo kmetijsko stroje, Dolenjski muzej je pripravil obsežno razstavo o delu Društva kmečih fantov in deklet, osrednja razstava je bila namenjena delu in dogodkom ob jubileju šole, svojo razstavo pa so pripravili tudi slovenski sadjarji in vinogradniki. Na sliki: razstavo sadja si je ogledal tudi starosta slovenskih sadjarskih strokovnjakov, prof. dr. France Adamič, ki je ob tej priložnosti prejel Pirčevo nagrado. (Foto: J. Pavlin)

Krka spet nagradila najboljše

Na Otočcu podelili že 16. Krkine nagrade študentom in srednješolcem

OTOČEC — Po razgovoru z mladimi raziskovalci o njihovih izkušnjah in težavah pri pripravi nalog so v ponedeljek, 27. oktobra, v Garni hotelu na Otočcu slovesno podelili že 16. Krkine nagrade. Letos se je svet Krkinih nagrad, ki ga že leta vodi prof. dr. Miha Japelj, odločil nagraditi 19 nalog 20 študentov višjih in visokih šol Jugoslavije ter 7 nalog 21 učencev srednjih šol Dolenjske. Naloge so s področja kemije, farmacije, biosinteze, ekonomije, informatike itd. in mnoge bodo v Krki lahko neposredno uporabili pri razvoju novih proizvodov.

Krkine nagrade za študente so letos prejeli: Oliver Bajt, Irena Fabič, Ljudmila Fele, Manuela Ferenčič, Borut Furlan, Milena Pintarič, Marko Žičar (vsi študentje kemije); Ilonka Ferjan, Dragica Fujs, Tatjana Štefančič in Sonja Šantl (vse študentke farmacije); Mojca Hrovatič (FSPN); Maja Krašovec (pravo); Eyasu Makonnen (medicina); Andrej Plaper (biologija); Darja Potrč-Trpkovska (ekonomija); Jasna Prgomc (prehrambeno-biotehnoška fakulteta Zagreb); Metka Rapuš (fakulteta za telesno kulturo); Smiljka

Švarcer (naravoslovna fakulteta Zagreb); Robert Žerjav (visoka šola za organizacijo dela Kranj).

Iz srednješolskih vrst pa so nagrade prejeli: Nataša Bunc, Elizabeta Mikec, Aleksandra Žitnik, Kristina Humar, Aleš Kocjančič, Vesna Kolenc, Alen Recelj, Vesna Jordan, Malči Sinur, Irena Bregar, Darja Plantarič, Boštjan Zlajpah (vsi učenci SŠTPNU Novo mesto); Mojca Novljan, Maja Slak, Irena Tomažin (SŠTZU Novo mesto); Renata Mesojedec, Marjan Papež, Magda Jenškovec, Barbara Primc, Janja Pate, Andrej Kopal (srednja kmetijska šola Grm).

Nagrajencem sta čestitala predsednik poslovnega odbora Krke Miloš Kovačič in prof. dr. Miha Japelj. Oba sta tudi poudarila pomen znanja za nadaljnji razvoj in pa znanstveno raziskovalnega dela.

PRIZNANJE ZA IZOLACIJE

NOVO MESTO — Skupščina splošnega združenja rudarstva in proizvajalcev nekovin Jugoslavije je na seji 20. oktobra v Skopju sklenila dati posebno priznanje Krkinemu tozdu Izolacije za obogatitev tržišča z novimi proizvodi, za povečanje izvoza in nadomeščanje uvoza. Krka je pričela proizvajati izolacijska vlakna leta 1982. V dobrih štirih letih je tozđ poslal na tržišče 170 proizvodov za toplotno in zvočno izolacijo. Z vgraditvijo izolacijskih materialov, ki jih Krka izdelava v enem letu, prihranimo približno 14.300 ton surove nafte ali vsaj 2 milijona dolarjev.

Odpri so prvo okno v svet

Vključen oddajnik na Trdinovem vrhu

NOVO MESTO — V soboto, ob 13.05 so tehniki ljubljanske televizije v 94 metrov visokem stolpu na Trdinovem vrhu vključili tako težko pričakovani oddajnik za slovenski televizijski prvi program. V četrtem nadstropju stolpa so majhnemu koraku za človeštvo, pa velikemu za dolenjske televizijske gledalce prisostvovali tudi vrhovi delovnih in družbenopolitičnih organizacij ter JLA, ki jih na tak ali drugačen način zadeva pomemben telekomunikacijski objekt na Gorjancih.

Napovedovalka iz ljubljanskega studia je ob napovedani uri veselo sporočila vesoljni slovenski televizijski srenji, da se je v tem trenutku na 35. kanalu ultra visokih frekvenc (UHF) odprlo okno v svet tudi tistim slovenskim gledalcem med Kozjanskim in Kolpo, ki so jih do zdaj na zemljevidu barvali sivo. Novi oddajnik, izdelan v ljubljanskem IMP, sega z 2 kW moči tudi čez Zagreb in Karlovac, celo dalj in bolj kakovostno, kot so tehniki pričakovali.

Tehnični direktor RTV Ljubljana inž. Peter Mori je zbranim pojasnil, da je ta oddajnik šele začetek tistega, kar Dolenjska in Bela krajina z novim objektom lahko pričakujeta — gre zlasti za vse tri slovenske radijske programe (dela so v polnem teku), za linkovsko zvezo s pokrajinskim centrom RTV v gasilskem domu v Novem mestu in seveda za drugi in tretji slovenski televizijski program, oziroma za program koprškega studia.

Na sestanku po vključitvi novega oddajnika je stekla beseda o denarju za vse te nove pridobitve. Radijske oddajnike bo plačala RTV Ljubljana, za televizijske oddajnike pa mora zbrati denar dolenjska pokrajina. Postavitev oddajnikov, meritve in vzdrževanje bi potem prispevala RTV. Če bomo Dolenjci kmalu pokazali denar, bi lahko drugi program gledali s Trdinovega vrha že spomladi.

M. MOŠKON

»KAKO KAJ ŽIVITE S TAKO PLAČO?« je vprašal Vinko Hafner Novoteksovo delavko. Ni tarnala nad nizkim zaslužkom, čeprav ga je omenila, pač pa je rekla: »Če si vaju skromnega življenja, kar gre«.

Ugled se dobi z osebnim zgledom

Vinko Hafner en dan na obisku v Novem mestu

NOVO MESTO — Ob izidu Hafnerjeve knjige Zveza komunistov in komunizem je medobčinsko študijsko središče pripravilo pogovor z avtorjem (o tem pišemo več na 15. strani), priložnost pa je član CK ZKJ izkoristil še za obisk Novoteksa in pogovor z družbenopolitičnim aktivom občine.

V spremstvu Darje Colarič, prav tako članice CK ZKJ, sta gosta v Novoteksu spoznavala problematiko kolektiva s 3500 zaposlenimi, ki je dolgoleten izvoznik. Letos sicer izvozniki plan ne bo dosežen, vendar bodo z izvozom iztržili do konca leta okrog 8 milijonov dolarjev, uvoza pa bo znatno manj. Kljub vsemu se bojujejo, da bo letna bilanca v metražnem delu proizvodnje pokazala rdeče številke. Konfekcijskim tovarnam Novoteksa gre dobro in tudi prodaja je zelo uspešna.

Novoteksu se pozna, da so v proizvodnji tkanin uvedli modernizacijo v strojih in novih proizvodnih programih. Trg sicer nove vrste blaga izredno privlačim novostim. Zaskrbnjuje gledajo v Novoteksu na popuščanje v tehnološki in splošni disciplini in odsotnost z dela, ki je v izrazito ženskem delovnem kolektivu znatno večja kot drugod. Vsak dan manjka zaradi boleznih ali nege bolnih otrok, porodniške poprečno okrog 500 delavk.

Gosta sta se posebej zanimala za položaj delavcev, njihove osebne dohodek in delo Zveze komunistov. V Novoteksu, kjer je med zaposlenimi 10 odstotkov komunistov, ugotavljajo, da organizacija izgublja ugled. Vsi komunisti niso več vzor poštenosti in pri delu, udeležba na sestankih je pičila, sprejeti sklepi se v praksi le delno uresničujejo.

R. BAČER

ŠESTNAJSTIČ KRKINE NAGRADE — 41 študentom in srednješolcem, med njimi tudi Mojci Hrovatič (na sliki), sta letošnje Krkine nagrade za 26 raziskovalnih nalog podelila Miloš Kovačič, predsednik PO Krke, in prof. dr. Miha Japelj, predsednik sveta Krkinih nagrad. (Foto: Z. L.—D.)

Ob stoletnici Grma

Stoletnica prve slovenske kmetijske šole ni samo slovenski kulturni praznik, njeno ustanavljanje je še danes vzorec smotrne šolske politike, kakršne zdaj marsikje ne dosegamo. Naše gledanje na pomen šolanja in znanja je pogosto pod ravno Kranjske kmetijske družbe iz prejšnjega stoletja, je dejal ob stoletnici Kmetijske šole Grm Franci Pivec in v nadaljevanju razvil sodobno vizijo izobraževanja. Poslušalcu odleže, ko v poplavi politično klišejstva, strahopetno predvidnega ali celo protislovnega in zmedenega javnega govorenja sliši jasno misel in opredeljeno stališče, oprto na znanje in izkušnje rodov, upoštevaje široko ter glas širše javnosti. Z reformo šolstva je res moč iti samo do tiste točke, ko bomo lahko vsakomur dokazali, da z njo dvigamo kakovost izobrazbe, ne pa nižamo. Z usmerjenim izobraževanjem ni bilo vedno tako. Naj smo želeli ali ne: razvednotili smo šolo in ponižali učitelja, zmanjševali smo vrednost izobrazbi in veličali goli pragmatizem. Z nadaljnjim zapletanjem smo ustvarili še vtis nemoči in zasejali brezbrzižnost, ki je lahko najhujši sovražnik družbenega napredka. Prišli smo do mejnika, ko je treba »reafirmirati cilje predvsem skozi kritiko prakse«, kot je dejal Milan Kučan na nedavni seji predsedstva CK ZKS, ki obeta, da se bo marsikaj spremenilo.

M. LEGAN

V Novem mestu je bilo vsejugoslovansko posvetovanje stanovanjskih zadrug

NOVO MESTO — »Stanovanjska zadruga Šentrupert je dokazala in pokazala pot, kako je moč reševati stanovanjske probleme. Model, ki ga s stanovanjskim združništvom v Jugoslaviji uspešno razvijamo, pa ni samo naš. Kot uspešen se je pokazal tako v razvitih kot nerazvitih državah.« je med drugim dejal Novica Stašević, generalni sekretar Zveze stanovanjskih zadrug Jugoslavije na posvetu predstavnikov stanovanjskih zadrug, ki je bil pretekli torek v Novem mestu.

Sicer pa so stanovanjski zadrugi, ki so prišli v Novo mesto iz vseh krajev Jugoslavije, razpravljali o

vrsti vprašanj s področja zadrugiške stanovanjske gradnje. Dejstvo je namreč, da nekateri še vedno gledajo na to obliko stanovanjske gradnje kot na pollegalno početje, ki je sprto z zakoni. Rezultati, ki so jih dosegli zadrugiški pri doseganju delu — prav gotovo ne bi bilo v Jugoslaviji zgrajenih toliko stanovanj, če ne bi bilo zadrug — in pa temeljita razprava o problemih na srečanju zadrugiškov kažejo, da so stanovanjske zadruga potrebne. Seveda bo treba obogatiti vse oblike solidarnosti, sodelovanja z bankami in iskati odgovore na odprta vprašanja tudi pri službi družbenega knjigovodstva. Da je sodelovanje potrebno

in koristno, se je pokazalo tudi na posvetu, kjer je na vprašanja odgo-

● Stanovanjska zadruga Šentrupert, ki se je v zadnjih letih izredno razmahnila, je v okviru novomeške občinske praznika predala namenu nove poslovne prostore na Prešernovem trgu v Novem mestu. Kot je dejal predsednik novomeške občinske skupščine Boštjan Kovačič, ki je prostore predal namenu, z njimi ni pridobila samo stanovanjska zadruga, ampak tudi Novo mesto. Zadruga je namreč z obnovo nekdanje Kozinove hiše pokazala, da se da tudi v strogem mestnem središču še najti prostor.

varjal predstavnik novomeške SDK Tone Golobič.

J. S.

Rudolf Piškur — šestdesetletnik

NOVO MESTO — Nedavno je dopolnil 60 let Rudolf Piškur, dipl. inženir geologije in direktor novomeškega Kremena od leta 1965. Njegova življenjska pot se je začela v Mlačevem pri Grosupljem, kjer je kot kmečki sin iz številne družine, v kateri je bilo trinajst živih otrok, okusil grenak kruh študenta s podeželja.

Leta 1953 je na ljubljanski univerzi diplomiral, zaradi kadrovskega pomanjkanja, zaradi kadrovskega pomanjkanja, ki so tedaj uravnavale kraje službovanja, pa je šel kmalu v Lendavo, kjer je pri Nafti vodil oddelek za raziskavo nafte in plina. »Dvanajst let sem bil naftar, ker pa sva oba z ženo iz teh krajev, naju je vlekle bliže Dolenjski. Javil sem se na Kremenov razpis in prišel leta 1965 v Novo mesto.«

Čeprav so bile v minulih dvajsetih letih tudi pri Kremenu kdaj pa kdaj manjše težave, bodisi poslovne ali v odnosih z ljudmi, podjetje vendarle velja za eno takih, kjer vse teče po ustaljeni praksi in niso potrebni nobeni družbeni posegi.

»Edinokrat smo imeli izgubo, ko je propadel Inis, kateremu smo dobavljali surovino. Prišel sem prav v te razmere in tudi delali so pri Kremenu še vse ročno. Kasneje smo modernizirali proizvodnjo, nerentabilna delovišča smo ukinitili in začeli razvijati nove programe. Moti se, kdor misli, da je v majhni delovni organizaciji lahko biti direktor. V manjšem kolektivu, čeprav šteje Kremen 300 ljudi, in v bistvu sam pri dejanski odgovornosti. Ni tako razvitih strokovnih služb, kot jih imajo velike delovne organizacije.« Tako meni direktor Piškur, ki je v Novem mestu vrsto let opravljal tudi odgovorne družbene funkcije. R. B.

ORGANIZIRALI SEMINAR

KRŠKO — Medobčinsko študijsko središče ZKS za Posavje je organiziralo seminar Gospodarstvo, družbeni razvoj in samoupravljanje. Prva tema Znanstveno tehnološka revolucija, njene razsežnosti in naloge je bila na sporedu pretekli četrtek. Uvodno predavanje je imel Ciril Baškovič, izvršni sekretar P CK ZKS za naloge ZK in delo komunistov v raziskovalnem delu. Na njem pa so sodelovali tudi Posavci, ki so skušali pojasniti aktualna vprašanja in protislovja družbenega planiranja v regiji, zlasti kar se tiče prostora. Naslednja tema seminarja bo Aktualna vprašanja delovanja in razvijanja političnega sistema; uvodno predavanje bo imel Dušan Semulič, na sporedu pa bo 12. novembra. Aktualna vprašanja in protislovja družbenoekonomskega odnosa v Jugoslaviji pa bodo obravnavana 14. novembra, uvodno predavanje bo imel Maks Tajnikar, predavatelj na ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Učiteljev bo manjkalo

Z 38. občnega zbora slovenskega društva matematikov, fizikov in astronomov v Novem mestu

NOVO MESTO — 24. in 25. oktobra je bil v Novem mestu 38. občni zbor slovenskega društva matematikov, fizikov in astronomov. Udeležilo se ga je okrog 100 članov iz vse republike.

Na občnem zboru so pregledali delo v preteklem letu. Najboljše dejavnosti sta bili tekmovanja učencev osnovnih in srednjih šol v matematiki in fiziki ter izdajateljska dejavnost. Slednjo so pokazali s priložnostno razstavo v hotelu Metropol, publikacije pa so po zboru podarili srednji šoli tehnične in zdravstvene usmeritve v Šmihelu, ki so sijo tudi ogledali. Izvolili so nov odbor in za predsednika dr.

Franceta Križaniča ter zastavili vrsto nalog.

Člani društva so na zboru opozarjali na zaskrbljujoče dejstvo, da se premalo učencev odloča za študij matematike in fizike, še posebno pedagoške usmeritve. da »izgubljamo« najboljše mlade tekmovalce v matematiki in fiziki. Govorilo so o slabostih predvidenega podaljšane študija za učenje na osnovnih šolah, o finančnih stiskah društva itd. Za zasluge pri razvoju fizike in za delo v društvu pa je bil dr. Ivan Kušcer imenovan za častnega člana društva.

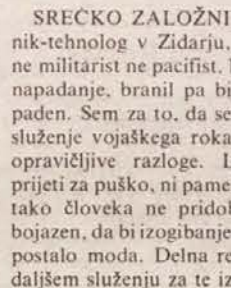
Z. L.-D.

Prihodnost prehiteva?

Slovenska mladina je na svojem letošnjem kongresu v Krškem sprejela pobudo za razpravo o civilnem služenju vojaškega roka in o čimprejšnji ukinitvi ponavljajočih se kazni za tiste, ki so obsojeni zaradi odklonitve služenja vojaškega roka. Posebno znan je primer Ivana Čačka, ki je že od sedel 7 in bil spet obsojen še na 5 let zapora. Reševanje problema ugovora vesti na takšen način imajo za slabo, neprimerno za družbo, za kakršno se razglamo. Pobude — nedavno jih je spet obravnavalo predsedstvo RK ZSMS in gradivo poslalo v nadaljnjo obravnavo v SZDL — so naletele na zelo različne odmeve, predvsem v drugih republikah pa ostre napade. Tudi sicer so mnenja dokaj različna, od tistih, ki za vsako ceno zagovarjajo enotnost, do tistih, ki so prepričani, da bi civilno služenje morali omogočiti, če ima posameznik za to tehtne razloge, ne pa da leta in leta presedijo po zaporih.

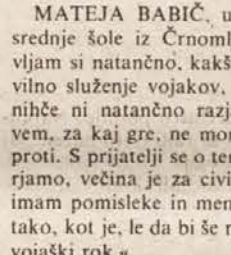
JANEZ ŠKRABEC, študent in podpredsednik OK ZSMS Ribnice: »Tudi če nisem militarist, vendar je potrebno služiti vojske. Hkrati pa ni pretiran pacifizem, če se kot družba začemo soočati z dejstvom, da nekateri iz moralnih ali filozofskih razlogov odklanjajo služenje vojaškega roka. Za družbo so taki sedaj le strošek, saj presede leta in leta v zaporu, ki iz njih ne naredi boljših državljanov, njihova energija, mladost in znanje pa niso koristno porabljeni.«

SREČKO ZALOŽNIK, gradbeni tehnik-technolog v Zidaruju, Kočevju: Nisem ne militarist ne pacifist. Nisem za vojne in napadanje, branil pa bi se, če bi bil napaden. Sem za to, da se omogoči civilno služenje vojaškega roka tistim, ki imajo opravičljive razloge. Ljudi, ki nečejo prijeti za puško, ni pametno zapirati, saj si tako človeka ne pridobimo. Res pa je bojazen, da bi izogibanje služenju vojakov postalo moda. Delna rešitev je morda v daljšem služenju za te izjeme.«

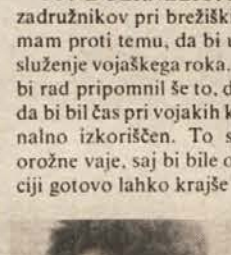
MATEJA BABIČ, učenka 4. letnika srednje šole iz Črnomlja: »Ne predstavljam si natančno, kakšno naj bi bilo civilno služenje vojakov, in doslej tega še nihče ni natančno razjasnil. Dokler ne vem, za kaj gre, ne morem biti ne za ne proti. S prijatelji se o tem veliko pogovarjamo, večina je za civilno služenje. Jaz imam pomisleke in menim, naj bi ostalo tako, kot je, le da bi še nekoliko skrajšali vojaški rok.«

DUŠAN BEVC, skladiščnik v Kolinski na Mirni: Ne glede na svobodo vesti mislim, da moramo ostati enotna družba. Kaj bi bilo, če bi hoteli vsi civilno služiti vojsko? Mislim, da bi bilo preveč izmikavanja vojaški suknji. Za naš sistem in opredelitev je verjetno najbolje, če ostane tako, kot je. Sem pa za morda krajši vojaški rok.«

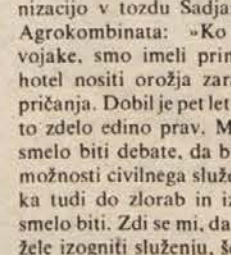
TONE ČERNELIČ, član aktiva mladih zadrugiškov pri brežiški Agrarii: »Nič nimam proti temu, da bi uvedli tudi civilno služenje vojaškega roka. Ob tej priložnosti bi rad pripomnil še to, da si mladi želimo, da bi bil čas pri vojakih krajši in bolj racionalno izkoriščen. To si želimo tudi za orožne vaje, saj bi bile ob boljši organizaciji gotovo lahko krajše in učinkovitejše.«

MILE KOČEVAR, elektromehanič iz Križevske vasi pri Metliki: »Po mojem mnenju je civilno služenje vojaškega roka za sedaj bolj primerno za Zahod. Ker te možnosti pri nas ni, se mora tistih nekaj ljudi, ki imajo takšne ali drugačne zadržke, pač prilagajati večini. Zaradi nekaj posameznikov ne moremo vsega spremeniti. Bilo pa bi idealno, če bi lahko vsak služil vojske, kot mu odgovarja. Dokler ni tako, moramo služiti vsi enako, saj bi razlike lahko povzročile konflikte.«

JANKO BOSTEAL, tehnolog za mehanizacijo v tozdu Sadjarstvo krškega M-Agrokombinata: »Ko sem jaz služil vojske, smo imeli primer, da nekdo ni hotel nositi orožja zaradi verskega prepričanja. Dobil je pet let zapora. Meni se je to zdelo edino prav. Mislim, da tu ne bi smelo biti debate, da bi prišlo v primeru možnosti civilnega služenja vojaškega roka tudi do zlorab in izjem, ki jih ne bi smelo biti. Zdi se mi, da bi bilo takih, ki se žele izogniti služenju, še več.«

ALOJZ JAKŠ, upokojenec iz Sevnice: »Prav je, da prisluhnemo slovenski mladini, da jo prav razumemo, ne pa, da v drugih republikah očitajo, da je slovenska mladost proti vojski. S časom je treba iti naprej, civilna služba že obstaja v nekaterih državah. Mislim, da nikakor ne bi ostali brez oboroženih fantov za obrambo domovine. Treba se je boriti, da ugovora vesti ne bi tako ostro kaznovali. Koliko koristnih stvari bi lahko naredili ti mladi fantje, naša obramba pa zato ne bi bila nič slabša!«

DAN OZN

Letošnje leto je mednarodno leto miru. Na naši šoli in drugod po Sloveniji smo se odzvali akciji Rišemo za mir. Rišali smo na afalci. Pripravili smo tudi krajšo radijsko oddajo, v kateri smo poudarili, da svetovni mir ne bi smel biti odvisen od ravnotežja v oborožitvi obeh velsil. Jedrsko orožje je namreč prevelika pretnja vsemu človeštvu.

TATJANA GORENC OŠ Sentjerne

NOVI PROSTORI STANOVANJSKE ZADRUGE ŠENTRUPERT — Nove prostore Stanovanjske zadruga Šentrupert je predal namenu predsednik novomeške občinske skupščine Boštjan Kovačič. Otvoritev se je udeležil tudi generalni sekretar Zveze stanovanjskih zadrug Jugoslavije Novica Stašević. (Foto: J. Simčič)

Direktor naj da ključne na mizo!

V tozdu Klavnica sevniškega M-Kmetijskega kombinata delavci 21. oktobra prekinili delo — Nezadovoljni z debelino kuvert in direktorjem tozda

SEVNICA — V torek, 21. oktobra, je osem delavcev v enoti Klanje in črvarna tozda Klavnica sevniškega M-Kmetijskega kombinata prekinilo delo. O tem, kaj je povzročilo ta mali štrajk v temeljni organizaciji, ki sicer zaposluje 22 delavcev, kako so stvari potekale in kako ocenjujejo razmere, smo skušali zvedeti kaj več pri občinskem sindikalnem svetu v Sevnici in pri vodstvu delovne organizacije M-KK Sevnica.

»Že več let je bilo opazno, da vodstvo klavnice ne ustreza. Družbenopolitično delovanje ni bilo nikakršno. Čeprav smo večkrat opozarjali na to, da so bili letni zbori sindikata gola formalnost — si nihče od delavcev ni upal ničesar reči, govorilo je vodstvo delovne organizacije — se ni nič spremenilo. Ko so obravnavali in sprejemali zaključne račune, dejansko tudi direktor ni bil sposoben tolmачiti stvari o gospodarstvu tozda; vedno je prišel sekretar ali direktor delovne organizacije, da je razlagal delavcem.« je povedal predsednik občinskega sveta ZSS Janez Levstik.

Pojasnili je še, da je bila osnovna organizacija sindikata tozda Klavnica vseskozi zapisana kot problematična,

samoupravni poti. Delavci z osebnimi dohodki od 8 do 10 milijonov starih dinarjev niso zadovoljni. Po sestanku še vedno niso hoteli iti na delo, ampak so zahtevali, naj da direktor tozda ključne na mizo. Po tem sem sklepal, da niso vzrok samo osebni dohodki. Potem sem povabil vse na sestanek, tudi preostale od 13 delavcev, ki so delali tisti dan v predelavi. A ker še vedno niso hoteli odkrito govoriti, sem vprašal, ali bodo potem spregovorili, če se vodstvo začasno odstrani.

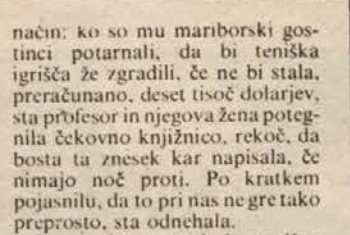
● Direktor delovne organizacije M-KK Albin Ješelnik je v krajišnji izjavi povedal, da v tozdu Klavnica povprečni OD 85.000 din presega debelino mesečnih kuvert trgovcev in da so etikete, ki so jih delavci nalepili direktorju tozda nevdružne, ker je dober gospodar in morda predober, premahak po duši. Delavci nimajo pravih delovnih navad. Delavski svet delovne organizacije je že predlagal, da bi glede na majhnost te ekonomske enote tozda Klavnico samoupravno reorganizirali.

Direktor tozda in sekretar DO sta odšla. Delavci so sumili, da slabim poslovnim rezultatom botrujejo domnevno nečisto poslovanje. Objubili so, da bodo delali, če bo popreje opravljena inventura tehtanja mesa v skladišču.« je pojasnil predsednik Levstik.

PAVEL PERC

IZVOZILI ZA 20 VAGONOV JABOLK

KRŠKO — V krškem Agrokombinatu so že potegnili črto pod letošnjim pridelkom jabolk in hrusk. Pridelali so okoli 6200 ton jabolk in 350 ton hrusk. Na domačem trgu se prodaja jabolk pravzaprav še ni začela, zato pa so na tuje trge že izvozili 20 vagonov jabolk. Za jonagold so dobili 0,85 DM, za idared pa 0,60 DM za kilogram. Vsa ta jabolka so izvozili v ZRN.

Mariborsko pismo

Obisk iz Amerike
Je bil profesor resen poslovnež ali navaden slepar?

MARIBOR — Vse je bilo kot v scenariju za kakšno domoljubno domačo nadaljevanko: 72-letni ameriški profesor z imenom Saul E. Softes je v začetku tega poletja že tretjič v zadnjih petih letih prišel na daljši oddih v motel Jezero v Bresternici pri Mariboru, ker se je navdušil nad »tem čudovitim koščkom vaše dežele«, kot je izjavil Večerovemu reporterju. Dramatični zaplet: če bi imeli vaši ljudje več smisla za poslovnost, je dejal, bi lahko iz tega predela ob Dravi napravili pravi turistični raj s hotelom, bazenom, bungalovi, teniški igrišči. Vrhunec zapleta: profesor, dedič iz bogate ameriške družine, kot je sam povedal, je mariborskim gostincem predlagal ustanovitev konzorcija, ki bi se imenoval kar Amaribor in v kateremu je bil pripravljen vložiti mastne dolarje, tako je vsaj napovedal, da bi urednili njegove zamisli.

Svojo svoglagateljsko odločenost je skušal pokazati na zelo nazoren

način: ko so mu mariborski gostinci potrnali, da bi teniška igrišča že zgradili, če ne bi stala, preračunano, deset tisoč dolarjev, sta profesor in njegova žena potegnili čekovno knjižnico, rekoč, da bosta ta znesek kar napisala, če nimajo noč proti. Po kratkem pojasnilu, da to pri nas ne gre tako preprosto, sta odnehala.

In razplet te melodramatične zgodbe o dobrotniku iz Virginije? Kmalu po tem, ko sta sredi prejšnjega meseca odpotovala domov, se je po mestu nenadoma začelo sušljati, da sta se zakonca Softes malce poigrala z navidnimi Mariborčani, da v resnici sploh nimata tistih gromozanskih dolarjev, da niti svojega trimesečnega računa v motelu nista poravnala, da sta samo spretni sleparski par... Zadeva je bila toliko bolj neprijetna, ker so ju med njunim bivanjem v Mariboru sprejeli tudi nekateri vodilni predstavniki mesta in se celo z njim fotografirali.

O razpletu še ne morem poročati, kajti profesor je pred odhodom objubil, da se bo morda še letos vrnil in s seboj pripeljal še kakšnega ameriškega poslovneža, ki bi bil pripravljen vložiti denar v nesojeni turistični raj ob Dravi. (Vprašanje je, če možak pozna našo zakonodajo, ki ureja tuja vlaganja, med svoj.oj obiskom je bil namreč čudno optimističen.) Izkazalo se je le, da je račune vendarle poravnal (s kreditno kartico), osebe motela, kjer je bival, pa je potrdilo, da mož ni pretirano varčeval in da je nasploh dajal vtis premožnega človeka.

Torej bo treba počakati, kdo je glede njegovega dolarskega zaledja imel bolj prav: ali tisti, ki trdijo, da se je krasno ponoževal iz lahkovernega Balkana, ali tisti, ki ga še vedno imajo za resnega in podjetnega poslovneža.

MILAN PREDAN

STROKOVNO PREDAVANJE O MELIORACIJAH

KRŠKO — Pretekli petek je medobčinska gospodarska zbornica za Posavje organizirala strokovno predavanje o uspehih in neuspehih hidromelioracij v Makedoniji.

BOJAZEN PRED TRIHINELOZO

KOČEVJE — Kdor kolje prašiča, mora obvezno (sicer bo kaznovan) dati v pregled kočček njegovega mesa (najbolje iz trebušne prepone).

Veterinarska služba je ugotovila, da je bilo na območju občine Kočevje pripeljanih precej prašičev iz drugih krajev in republik, kjer imajo prašiči trihinelozo.

J. P.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 220 prašičev, starih od 3 mesece, in 83 prašičev, starih nad 3 mesece.

Kmetijski nasveti

Neznanje ni opravičilo

Pleveli so zajedalci med žiti; odvezemajo jim vodo, hrano, svetlobo in prostor. Škoda ni majhna, vendar očitno ne gane tistih pri nas ne tako redkih slabih poljedelcev, ki puščajo posevke zapleveljene, včasih tako, da v cvetuju maka ali plavice žita skorajda ni moč prepoznati.

Da bi se izognili možnim spomladanskim neugodnim razmeram za uporabo herbicidov, kmetijska stroka vse bolj priporoča jesensko škropljenje proti plevelom, po setvi ali pa po vzniku žit.

Prav tu delajo naši ljudje največ napak. Letos smo na Dolenjskem spet lahko videli »požgan« vinograd in krompirjevo njivo.

Predstavljamo si, da za uporabo herbicidov zdaj že priporočajo t. i. low volume system, to je uporabo zelo majhnih količin vode, kar omogočijo posebne šobe.

Inž. M. L.

Jubilej trebanjske zadruga

KZ Trebnje v veliko pomoč kmetom — Močno povečali tržno pridelavo

TREBNJE — »Povprečna kmetija na našem območju je zelo majhna, saj ima le 2,6 ha obdelovalne zemlje. Samo 17 odst. obdelovalnih površin našega območja je v proizvodnih enotah, ki imajo nad 5 ha površin.

Zadruga praznuje letos srebrni jubilej. Nastala je z združitvijo zadrug Mokronog, Trebelno, Sentrupert, Mirna, Trebnje, Dobrič in Sentlovcenc.

V letih 1962 in 1963 je zadruga dobila z arondacijo in odkupom dodatno 400 ha kmetijskih površin v Mirenski in Temeniški dolini.

znajša v močno spremenjenih pogojih gospodarjenja, ko se je gozdarstvo skladno s slovensko agrarno politiko ob koncu leta 1963 odcepilo od zadruga in se vključilo v GG Novo mesto oziroma GG Brežice.

Kmetje, na zvečine tržno usmerjenih kmetijah, so v obdobju zelo ugodnih posojil v letih 1976 — 1982 na veliko gradili in prenavljali hleve, silose in nabavljali mehanizacijo.

nje pa je vzporedno z naložbami v proizvodno poskrbela še za gradnjo oskrbnih centrov za reprovitalizacijo. Od leta 1983 do lani so agronomizirali 659 ha zemljišč v Suhi krajini, proti koncu pa gredo dela še na 456 ha. V

Po letu 1968 glavina pridelave hrane v Kmetijski zadrugi Trebnje odpadla na kmete kooperante. V zadruzi je danes zaposlenih 107 delavcev in 1.317 združenih kmetov.

Mirenski dolini so zaključene hidromelioracije na 190 ha, pripravljajo pa vse potrebno še za začetek del na 335 hektarov površin.

P. PERC

Tretji bazen ni rešitev za farmo?

Vodarji zavračajo predvideno rešitev za farmo na Pristavi

KRŠKO — V M-Agrokombinatu tozod Poljedelstvo-meso so prepričani, da bodo z gradnjo tretjega bazena za skladiščenje gnojekve rešili vse ekološke probleme prašičje farme na Pristavi.

Kot so v strokovnem mnenju zapisali v zvezi vodnih skupnosti Slovenije, sedaj niso izpolnjeni vsi pogoji, ki so bili določeni ob izdaji vodnogospodarskega soglasja.

Zveza vodnih skupnosti predlaga, da bi z odločbo republikanskega vodnogospodarskega inšpektorata zavezal M-Agrokombinat, naj najkasneje v dveh letih izpolni pogoje iz vodnogospodarskega soglasja.

Sedaj je vprašanje, kaj bodo naredili v Krškem oziroma na Pristavi. Verjetno bo treba najti rešitev, ki bo zadovoljila tako kmetijce kot inšpektorje.

J. S.

Kmetijstvu »transfuzijo«

V nasprotnem bo kočevsko kmetijstvo shiralo

KOČEVJE — O pomoči kočevskemu družbenemu kmetijstvu tistih, ki potrebujejo njegovo hrano (mleko, meso), so razpravljali na razgovoru v Kočevju 22. oktobra.

Direktor KG Kočevje Janez Žlindra je v uvodu med drugim pojasnil, da je bilo v kočevski občini po vojni okoli 43.000 ha kmetijskih površin, danes pa je kmetijskih le še okoli 13.000 ha, od tega je 4.101 ha površin za družbeno proizvodnjo.

Za ohranitev te družbene zemlje, ki je v glavnem v okolici Kočevja, za posodobitev proizvodnje na njej, se pravi za uresničitev načrta o bodočem razvoju kočevskega kmetijstva (načrt je delo Kmetijskega inštituta), pa je potrebnih preko 3 milijarde dinarjev.

Kooperanti krškega Agrokombinata bodo zaradi boljšega razmerja cen verjetno povečali rejo prašičev — Za kilogram dobe sedaj 8 kilogramov koruze

KRŠKO — Ko smo se leta 1979 lotevali reje prašičev v okviru kooperacijske proizvodnje, smo imeli v načrtu vzrejo 20.000 prašičev na leto.

»Na začetku seveda nismo vedeli, da se bodo cene gibale tako neukaljeno. Tako smo prvo leto — bilo je 1980. leta — prodali 700 pitanih prašičev. V naslednjih letih smo jih že po nekaj tisoč, letos pa jih bomo le še okoli 6.000.

Sicer pa kooperanti rede prašiče po Agrokombinatu tehnologiji. Reja poteka v treh fazah. V »A« fazi rede svinje za razplod. Na vsaki taki majhni farmi rede po 25 svinj, takih majhnih farm pa je 30.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Tržnica je bila dobro založena s krizantemami in drugim cvetjem za dan mrtvih, vendar ni kazalo, da bi se kupci drenalji pri cvetovih po 500 din.

- Ni vsak, kdor grabi, kmet. (Niko Brumen)
Državo so pokopali s svojimi referati. (Ljubo Raičević)

vendar bo to nadoknadeno z ustanavljanjem in razvojem združenih kmetij.

Ob poslušanju precej meglene razprave je predsednik izvršnega sveta občine Kočevje Dušan Popovič poudaril, da ima občutek, da hočejo nekateri izvajanje tega programa zavirati.

Tudi odgovor druge strani je bil oster, češ da marsikaj iz Popovičeve razprave ne drži, vendar je gotovo tudi njegova ostrina le prispevala, da so bili hitreje sprejeti nekoliko bolj določni sklepi in sicer: da sprejemajo predlagani program razvoja kmetijstva, da so pripravljeno sodelovati pri njegovemu financiranju, da so tudi v bodoče pripravljeno zadržati prednost pri financiranju razvoja kočevskega kmetijstva in jo celo povečevati, kot je načrtovano v največjem programu; naj KG izdela prednostni program investicij in tudi investicij za prihodnje leto, ker pač denarja za vse ne bo; do 1. decembra pa se bodo vsi izrekli, koliko lahko prispevajo za investicije v kočevsko kmetijstvo in za njegova obratna sredstva ter kaj od tega pričakuje.

JOŽE PRIMC

Prašičem se bo boljše godilo

Kooperanti vse manj zanimanja za rejo prašičev. Stalež plemenskih svinj se je namreč močno zmanjšal in sedaj znaša le 350 rilcev.

»Sedaj se je razmerje med ceno koruze in ceno mesa nekoliko popravilo. Medtem ko je rejec prašičev dobil v najhujši krizi za kilogram mesa le 4 in pol kilograma koruze, dobi zdaj okoli 8 kilogramov koruze.

»Sedaj se je razmerje med ceno koruze in ceno mesa nekoliko popravilo. Medtem ko je rejec prašičev dobil v najhujši krizi za kilogram mesa le 4 in pol kilograma koruze, dobi zdaj okoli 8 kilogramov koruze.

»Sedaj se je razmerje med ceno koruze in ceno mesa nekoliko popravilo. Medtem ko je rejec prašičev dobil v najhujši krizi za kilogram mesa le 4 in pol kilograma koruze, dobi zdaj okoli 8 kilogramov koruze.

Marjan Jalovec: Pričakujemo, da se bo zaradi nižjih cen koruze spet obudil interes za rejo prašičev.

LIPICANCI V SLOVENSKI VASI

DOB PRI MIRNI — Na Kmetijskem gospodarstvu Slovenska vas pri Mirni se vse uspešneje ukvarjajo s konjerejo, in sicer vzgajajo konje iz svetovno znane kobilarne Lipice, od koder so dobili več konj decembra 1983.

A. Ž.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Dan vinogradnikov

Ob proslavi 100-letnice delovanja Kmetijske šole Grm na Dolenjskem je bilo 22. oktobra zborovanje vinogradniških in kletarskih strokovnjakov Slovenije.

Prof. dr. Lojze Hrček iz Ljubljane je podal pregled dela zaslužnih vinarskih strokovnjakov, ki so delovali na šoli in na Dolenjskem od leta 1873 dalje, to je od začetka delovanja prve kmetijske šole na Kranjskem, na Slapu pri Vipavi, od koder se je 1886 preselila v Novo mesto, na Grm. To so bili: prvi ravnatelj kmetijske šole na Slapu in na Grmu Rihard Dolenjč, kateremu je od leta 1895 dalje pomagal pri obnovi vinogradov po trtni uši poznejši ravnatelj šole Bohuslav Skalický.

Janez Bratkovič, pospeševalec pri KZ Krka Novo mesto, je navzoče seznanil z delom te organizacije in v slikah prikazal naše gorice. Škoda, da so se nanašale le na območje KZ Novo mesto.

Dr. Jože Colnarič iz Maribora je v svojih izjavah posebno pozornost posvetil škodljivosti erozije, to je izpiranja rodovitne zemlje iz vinogradov. Rešitev jev terasiranju večjih strmin, predvsem pa v zatavljanju medvrstnega pasu med trtami.

Mag. Anton Zafornik iz Maribora je govoril o trsnem izboru in v slikah prikazal nekatere sorte. Med že poznanimi sorta-

mi, smo videli grozde nekaj novih sort, ki so nastale s križanjem in ki jih preizkušajo tudi na Dolenjskem z namenom, da bi jih v bodoče sadili tudi v naših goricah.

Mag. Julij Nemanic iz Metlike je povedal, da trženje vina v sodih nima bodočnosti, in je priporočal vinogradnikom, naj čimveč grozda preko zadrug oddajo v strokovno predelavo dobro opremljenim družbenim obratom. Prevoz grozda iz Dolenjske preko Gorjančev v Metliko ni nobena ovira. Tistim, ki kletarijo, je svetoval, naj pazijo na pravilno vrelni toploto mošta. V vinogradih naj bi pri bodočih saditvi trt povečali odstotek belih sort grozda na škodo rdečih,

Skupščina delegatov Društva vinogradnikov Dolenjske, ki je sledila strokovnim izjavam, je opravila svoje delo s skrajšanim postopkom. Delegate društva je pozdravil predsednik Zadrugne zveze Slovenije Leo Frelih. Delegati društva so sprejeli sklep, da se prireditev Teden dolenjskega cvička, ki je v letu 1986 zaradi pozebe izostala, prihodnje leto nadaljuje, in to v bodoče v večnamenski stavbi kmetijske šole pod Trško goro, in ne več v središču Novega mesta.

med rdečimi sortami pa bi najpovečali delež frankinje na škodo žametovke.

Stem je bil strokovni del dneva vinogradnikov izčrpan. O naštetih temah bom na tem mestu obširneje ter z ustreznimi dodatnimi pojasnili pisal v zimskem razdobju, da bo tako širok krog vinogradnikov natančneje seznanjen s to problematiko.

Prireditelji proslave 100-letnice šole so se potrudili in udeležencem proslave v svojih prostorih postregli z lepimi razstavami grozda, sadja, zaščitnih sredstev, vzelin, strojev.

TIT DOBERŠEK

In vendar se vrti

Odmev na komentar (Dolenjski list, 2. okt.)

2. oktobra je Marjan Legan na tej strani pisal o namigih z odgovornih mest za povečanje zemljiškega maksimuma. Strinjam se, da ima večina naših kmetov premalo zemlje in da bi jo s svojimi stroji lahko obdelali veliko več. Toda kako do te dodatne zemlje priti, ne da bi jo komu vzeli?

Starejši ljudje se spominjamo, kako je bilo pred drugo ali pa celo pred prvo svetovno vojno. Naši kmetje so hodili celo v Ameriko za zaslužkom, da bi si nekaj prihranili in vložili v nakup zemlje. Po drugi svetovni vojni so se ljudje znašli drugače, zaposlili so se, prihranke pa namenili za nakup kmetijskih strojev ter si tako olajšali dvojno goranje, v tovarni in na zemlji. Kmetijske zadruge so to spodbujale, zdaj skorajda ni hiše, ki ne bi imela traktorja, mnoge pa imajo celo po dva.

In zdaj k osrednjemu vprašanju. Vsi vedo, da so naši ljudje, ki jih sedaj imenujejo dvoživke, ker so napol delavci in napol kmetje, zelo navezani na zemljo. Ne želijo se ji odreči, še več, pripravljeno so dodatno preliti delavski zaslužek v svoje kmetijstvo. Kje naj bi potemtako dobili dodatno zemljo za tiste, kmetje, ki bi radi povečali kmetije na 20, 30 ali še celo več hektarjev? S silo tega ni mogoče storiti, saj bi bil to nadvse boleč ukrep.

STANISLAV KRALJ

Doblje 4

OBISK V KOMBINATU

SEVNICA — Sevnški M — Kmetijski kombinat je v ponedeljek imel v gosteh predstavnike za obveščanje v združenem delu na tretjem tradicionalnem srečanju. Seznanili so se z dejavnostjo kombinata, ki dosega zelo vidne rezultate, zlasti v proizvodnji sadjarstva in hmeljarstva, pa tudi prirjeji mesa. Kmetje, kooperante sevnškega kombinata, oddajajo na leto že 2 tisoč prašičev, 1.500 pitancev, letos pa naj bi oddali tudi rekordnih 4,2 milijona litrov mleka. Za te dosežke in uspešno naložbo bo dobil M KK Sevnica najvišje občinsko priznanje, grb občine Sevnica.

Ivan Haramija, Bodeče vreteno, Ribnica 1986

Kako dolgo še ista melodija?

Obrtniki želijo od družbe pomoč, ampak ne samo v dokumentih in besedah

NOVO MESTO — Pogovor, ki ga je 22. oktobra sklical Boštjan Kovačič, predsednik novomeške občine, s predstavniki obrtnega združenja in večjimi obrtniki, naj bi privedel do hitrejšega razvoja drobnega gospodarstva.

Uvodoma je predsednik Kovačič poudaril, da bi novo občinsko vodstvo želelo temeljito spoznati problematiko obrti, ugotoviti, koliko je bilo sprememb, odkar obstaja program razvoja drobnega gospodarstva, in kako se skupno lotiti dela, da bi ta gospodarska veja hitreje napredovala.

Ugotovili so, da letos število obrtnih obratovalnic v občini upada — trenutno jih je 662 — da primanjkuje poslovnih prostorov, da je bila v preteklosti tako dolga pot od pridobitve lokacijskega dovoljenja do gradnje, da si je marsikdo premislil, in da neustrezna zakonodaja obrtnika naravnost sili v kršitve. Hkrati so z obeh strani ugotavljali znatno boljše odnose in sodelovanje tako z davčno upravo in komitejem za družbeni razvoj kot z vsemi tremi bankami v Novem mestu, ki so skušale obrt spremljati s krediti, kolikor so jim dopuščali limiti.

Ob dejstvu, da 1400 obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev v občini

nic, jih modernizirati in usposablja za partnerja industriji. Prav tako obrtniki želijo tako zakonodajo, da jim ne bo določala sramotno nizkih plač, čeprav so le na papirju in veljajo le za davkarje. Obrtniki so se pritožili še nad skrajšanjem delovnega časa na davčni upravi in želijo vsakodnevno poslovanje pri registraciji računov. Neverjetno veliko pa je bilo ostrih kritik na račun usmerjenega izobraževanja in kadrov, ki prihajajo iz teh šol v prakso. Spričevalo imajo, znajo pa nič.

Ponovno so obrtniki opozorili še na druge pomanjkljivosti in tudi na slabo založenost novomeških trgovin z reprovromaterialom. Nič kolikorrat so to že povedali, a ni nič zaleglo, čeprav trpi škodo celotna občina.

R. BAČER

OSREDNJA KOMEMORACIJA NA CVIBLJU

NOVO MESTO — Za dan mrtvih organizira občinski odbor ZZZB NOV osrednjo občinsko spominsko svečanost na Cviblju pri Žužemberku in sicer v petek, 31. oktobra, ob 16. uri pri spomeniku NOB. V ostalih krajih bodo komemoracije po že vpeljani navadi, v Novem mestu bo na ločenskem pokopališču svečanost 1. novembra ob 10. uri, v Šmihelu pa isti dan ob 9. uri.

CENE CVETJA

NOVO MESTO — GG-tozd Vrtnarja, je tudi letos ob Dnevu mrtvih pripravila na tisoče cvetov, ki jih bodo te dni prodajali v svojih prodajalnih cvetja in na tržnici. Tako bodo cvetovi vrtnic po 550 din, gerbere 450 din, gladiole 400 din, iris 500 din, krizantem 550 din, nageljni bodo po 200 din, pajki po 450 din itd.

NOVO VODSTVO OK SZDL

NOVO MESTO — Na občinski konferenci SZDL so 23. oktobra razrešili dolžnosti predsednika Nika Riharja, ker odhaja na drugo dolžnost v Ljubljano, in Jožeta Florjančiča kot podpredsednika, ker ta funkcija ni združljiva s sprejetim sekretarstvom v občinskem komiteju. Namesto teh dveh in izpraznjenih mest v članstvu predsedstva so na konferenci soglasno izvolili za novega predsednika Franca Cvelbarja, doslej predsednika s sodišča združenega dela; Dušana Jarca, direktorja tozd Trgovina v Novoteksu, pa za podpredsednika. Za nova člana predsedstva sta bila na konferenci izvoljena Bojan Fink, vodja mladinske turistične poslovalnice, in Franci Zaman, predmetni učitelj.

Jutri rušili, kar smo včeraj zgradili?

NOVO MESTO — »Pred petnajstimi leti sem v republiški skupščini postavil glade trase avtoceste Ljubljano—Bregana isto delegatsko vprašanje, kot ga bom na prihodnjem zasedanju zbora občin, kar kaže, kako počasi rešujemo zadeve,« pravi Jože Beg iz Otčevca, ki spet v drugem mandatu opravlja funkcijo delegata v republiki in ima že kar lepo delegatsko prakso.

»Gre za to, da se ob ponovno prikazani možnosti za gradnjo avtoceste na najbolj nevarnem delu med Ljubljano in Bregano prizadeje krajevne skupnosti ne glede na občinske meje vključijo v nastajajoče projekte vse od začetak. Za to, da bi zase vedelo, kako načrtovati bodoči razvoj cest, telefonije in vsega ostalega. Zdaj se dogaja, da komunalno in frastrukturo gradijo z velikimi napori in ljudimi obremenitvami krajanov, lahko pa se zgodi, da bodo čez dve leti podirali, če bo šla trasa čez te naprave. To bo pri ljudeh povzročalo hudo kri.«

Po besedah Jožeta Bega so že zdaj hude pripombe terena, in to

Po besedah Jožeta Bega so že zdaj hude pripombe terena, in to

Poprava poročila

Delegati v občinski skupščini in OIS čez mesec še enkrat o delovni praksi

NOVO MESTO — Pretekli četrtek so se po enem letu spet sešli na skupni seji delegati v skupščini občinske izobraževalne skupnosti in v zboru združenega dela ter družbenopolitičnem zboru novomeške občinske skupščine. Tudi obravnavana tema je bila ista: proizvodno delo in delovnega praksa učencev usmerjenega izobraževanja.

Delegati so dobili v roke precej obsežno poročilo o tem, kaj sejenatem področju dogajalo v zadnjem letu, kako so proizvodno delo in delovno prakso ob koncu lanskega šolskega leta ocenili sami mladi in o tem, kako so se uresničevala stališča, sprejeta pred letom. Številni razpravljajci s predstavniki mladih iz šol vred so vsi po vrsti ugotavljali, da so na tem področju še vedno številne pomanjkljivosti. Ugotavljali so tudi, da so bili že pred letom sprejeti sklepi za njihovo odpravo, a jih niso uresnili.

Prav tako pa so razpravljajci ugotavljali, da poročila, kot so ga dobili, ne morejo sprejeti, ker preveč kaže le napake in povsem neustreza dejstvom, zato ga je treba dopolniti in popraviti.

Z. L.—D.

ZAHVALA

Medobčinska organizacija slepim in slabovidnim Novo mesto se iskreno zahvaljuje Mariji Mlakar iz Bohoričeve 4 v Krškem za darovani prispevek 10.000 din kot pomoč slepim in slabovidnim.

Odrezale so se Velik uspeh delavk iz Novoteksa in Laboda

NOVO MESTO — Na zveznem delovno-proizvodnem tekmovalju tekstilne in oblačilne industrije Jugoslavije, ki je bilo ob 23. do 25. oktobra v Beogradu, sta ekipi Novoteksa in Laboda zastopali Slovenijo in se spet odlično izkazali.

V konkurenci sedmih ekip je Novoteksa kot republiški prvak v tkanju volne v Beogradu osvojil drugo mesto (za Srbijo) na zveznem tekmovalju v tkanju volne, Labodova tričlanska ekipa kot najboljša v Sloveniji v konfekcioniranju srajc pa je bila v konkurenci šestih jugoslovanskih ekip druga, za ekipo Hrvatske.

Izredno lepo uvrstitev so Novomeščanke dosegle tudi pri tekmovalju posameznikov. Mara Dražetič iz Novoteksa je bila v Jugoslaviji prva v tkanju volne, Martina Kroni iz Novoteksa se je uvrstila na 4. mesto, Danica Starina pa na 16. mesto. Slavka Pograjc iz Laboda je bila tretja najboljša jugoslovanska konfekcionarka, na 5. mesto se je uvrstila Milena Kele, na 7. mesto pa Jožica Korasa iz Laboda.

Ob vrnitvi so v obeh kolektivih tekmovalke lepo sprejeli. Medtem ko so labodovke dobile nove kostime že za na pot, pa so sodelavci odlično uvrščenih iz Novoteksa iz svojih žepov zbrali za lepa darila, s katerimi so jih presenetili ob vrnitvi. Kupili so dve zlati in eno srebrno zapestnico. Tekmovalke so povedale, da imata pri uspehu nemalo zaslug tudi vodji ekip, to sta Mojca Mohar iz Laboda in Alojz Štrbenc iz Novoteksa.

R. B.

Sprejeti delež krivde

SZDL opozarja na problematiko otrok v krajevnih skupnostih in na stanje pri varstvu okolja

NOVO MESTO — Težave pri ustanavljanju lokalne radijske postaje, družbena skrb za otroke in delovanje Zveze prijateljev mladine ter zaskrbljujoče ugotovitve o varstvu okolja v novomeški občini so bili predmet razprav na občinski konferenci SZDL 23. oktobra.

RTV naprave na Trdinovem vrhu bodo te dni začele delovati, lahko bi se jim v nekaj mesecih pridružil oddajnik za tretji radijski program, z njim pa tudi lokalna radijska postaja Novo mesto. Slednja je kljub zagnani akciji Novomeščanov, ki so v bodoči radio

Širše poročilo sveta za varstvo okolja pri OK SZDL pa je s podatki o onesnaženosti na območju novomeške občine še bolj šokantno. Ne le, da nimamo čiste pitne vode, da Krka in potoki postajajo vse bolj nevarne vode, da smo po onesnaženosti z dimom v Novem mestu že na 6. mestu v Sloveniji, da nekateri drevesne vrste umirajo, da v zadnjih desetih letih narašča število boleznih dihal pri otrocih, je še vrsta drugih področij, kjer se varstvu okolja slabo piše. Posebno zanemarljivo je na Dolenjskem varstvo pred hrupom.

R. BAČER

Teško, a hkrati lepo Dobri odnosi na šoli so zlata vredni

SUHOR — Na celodnevni podružnični šoli na Suhorju pri Metliki se letos od 1. do 4. razreda šola 55 otrok, in sicer v treh oddelkih, kajti 1. in 2. razred sta kombinirana. Že daj časa poučujejo na šoli štiri učiteljice. Letos je namesto Marije Knez, ki je na šoli učila kar 20 let, sedaj pa se je preselila na Primorsko, prišla Duška Kondova, ki je prej pet let učila na matični šoli v Metliki.

»Tukaj na Suhorju je veliko več dela kot v Metliki. Tam sem imela podaljšano bivanje in učila sem en predmet, tukaj pa učim 2. razred, potem glasbo v 3. in 4. likovni pouk v 1. in 2. razredu, poleg tega imam pet interesnih dejavnosti, sem mentorica gasilskega krožka in za vsako interesno dejavnost je treba narediti načrt, pripravo kot za redni pouk. Kar naprej so dežurstva, trikrat na teden vodim opoldnjsko rekreacijo, tu je še varstvo vozačev, skratka, dela čez glavo, obremenitev je veliko večja kot na matični šoli, plača pa nič. Poleg tega imam družino, gradimo hišo. Priznam, da nisem šla rada na Suhor, ampak so me kar določili,« je pripovedovala nova učiteljica.

Je pa na Suhorju nekaj, česar Kondova ne more prehaliti. »Naš mali kolektiv je res izvrsten, enkrat in ga ni moč primerjati s katerikoli šolo. Odnosi so prijateljski in prisrčni in po tej plati sem na Suhorju zelo zadovoljna. Pa še nekaj: na tej šoli se res dobro in pošteno dela, z dušo in srebrom. Zato in zaradi odličnih odnosov bom tu tudi ostala.«

Kondova je bila sama učenka te šole — učila jo je tudi Tončka Radkovič, ki sedaj vodi podružnično šolo na Suhorju — in ima na tiste dni najlepše spomine. »Takratni suhorski učenci smo potem, ko smo po 4. razredu prišli v Metliko, občutili, da nas gledajo zviška, kot da smo manj vredni. To se je marsikdaj pokazalo. Jaz sem bila na Suhorju vseskozi odlična, v Metliki sem takoj padla za eno oceno, na pedagoški gimnaziji v Novem mestu pa sem bila spet najboljša v razredu. Tako podcenjevanje se ti za celo življenje zažre v dušo. Tega je sedaj veliko manj, in tudi ko sem jaz učila v Metliki, sem vseskozi opozarjala na to, da je treba upoštevati, iz kakšnega okolja prihajajo naši otroci.«

A. B.

Duška Kondova

EKIPI NOVOTEKSA IN LABODA (v prvi vrsti) po vrnitvi iz Beograda, kjer sta dosegli vsaka v svoji panogi drugo mesto v državi. (Foto: R. B.)

Trg je sprejel kopalne kadi

Novolesov metliški tozd TKO po poslovanju med najboljšimi v tej veliki delovni organizaciji — Novost: sanitarne celice, plod domačega znanja

METLIKA — Čeprav je bil plan za devetmesečno obdobje zastavljen precej pугumno, ga je 170-članski kolektiv metliškega Novolesovega tozda Tovarna kopalniške opreme celo malo presegel. Vendar so v Novlesu s hvalo previdni, kajti izkušnje kažejo, da se njihova sezona ujema s sezono zaključnih del v gradbeništvu in da povpraševanje po njihovih izdelkih v zadnji četrtina leta upade.

Proizvajajo vsa kopalniško opremo in pomivalna kuhinjska korita, njihov glavni proizvod pa slesko prej ostajajo kopalne kadi, izdelujejo jih 13 modelov v pestri barvni izbiri, usklajeni z barvami sanitarne keramike. Kopalniški proizvodi iz akrila so se v teh letih izkazali kot uspešni in solidni in začetno nezaupanje med kupci je že zdavnaj minilo. Svoje izdelke prodajajo po vsej Jugoslaviji, 70 odst. kuhinjskih korit iz keramike pa izvozijo na konvertibilno tržišče.

V primerjavi z enakim lanskim obdobjem so v letošnjih devetih mesecih povečali proizvodnjo za tretjino, kar gre v prvi vrsti na račun boljše organizacije dela in nekaterih tehnoloških sprememb. Medtem ko so v lanskem letu prodali 22.000 kopalnih kadi, jih za letos načrtujejo kar 30 tisoč. Proizvodnja poteka brez zastojev.

Na bližnjem beograjskem sejmu stanovanjske opreme bodo razstavili nove modele iz programa za

rajo tri take sanitarne celice. Celica bo stala okoli 800 tisočakov in je v celoti plod domačega znanja.

A. BARTELEJ

VZORNI POKROVITELJ

SUHOR — Ljubljanska delovna organizacija Jugotekstil-Impex je že 26. leto pokrovitelj suhorske osnovne šole. V tem času so delavci te delovne organizacije ogromno pomagali šoli, tako pri obnovi, nabavi opreme in učil, vsako leto pa njihov dedek Mraz bogato obdari šolo in vse učence. Večkrat so prispevali tudi denar za poletno šolo v naravi, tako so letos za 7-dnevno šolo v naravi na Debelem trčju prispevali za vsakega učenca 4. razreda po 4.000 dinarjev, pionirska organizacija je od denarja, ki so ga dobili z zbiranjem starega papirja in stekla, primaknila po tisočaka, tako da je šola v naravi stala učence oziroma njihove starše le 3.000 dinarjev.

• Kljub dobremu poslovanju pa niso zadovoljni z osebnimi dohodki, saj znašajo za devetmesečno obdobje povprečje 88 tisočakov. Res bi glede na uspehe v tem tozdu, ki je v okviru Novolesa po uspešnosti poslovanja pri vrhu, lahko imeli višje, vendar imajo v Novolesu solidarnostno prelivanje dohodkov na ravni delovne organizacije, v zadnjem času, po uvedbi proslutega deviznega zakona, pa je vsa suhorska lesna industrija vključeno z Novolesom prišla v zelo težak položaj.

in bolnišnicah, prve pa bodo decembra postavili v ljubljanskem hotelu Turist. Montaža je zelo enostavna, saj trije delavci v osmih urah zmonti-

Ena gospa je rekla, da so v programu novomeškega praznovanja kar dvakrat tudi video risanke za otroke. Nas bodo prihodnja leta občinski možje vabili tudi k ogledom sončnih vzhodov in zahodov?

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. do 20. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Božena Šuštar iz Gotne vasi — Črtomira, Sonja Košak iz Družinske vasi — Katarino, Vlasta Pinculič iz Kostanjevice — Aljo, Slavica Garič iz Črnomlja — Gorana, Jožica Mojstrovčič Škocjana — Denisa, Suzana Ždralo iz Ljubljane — Sanja, Mojca Stojanovič iz Črnomlja — Barbaro, Elizabeta Kukovič iz Črnomlja — Jana, Vera Turk iz Klečeta — Matica, Romana Zbabič iz Mirne — Gala, Darinka Adlešič iz Črnomlja — Mojca, Martina Krošelj iz Sevnice — Andraža, Cvetka Šterk iz Dolenje vasi — Tanjo, Mihaela Erlah iz Stopič — Luka, Cvetka Gorišek iz Orehovec — deklico, Jana Vašek z Roj — dečka, Marija Božič z Verduna — deklico, Štefka Tomažin iz Šentjakoba — dečka in Marija Mervar iz Hrušice — dečka. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

V SOBOTO, 18. oktobra, sem se sprehodil po metliških trgovinah z namenom, da bi kupil kruh. Toda to je bilo isto, kot bi iskal iglo v kupu sena. »Nimamo,« so odgovarjale prodajalke s kislimi obrazi. Neupčen bralec bo menil, da sem hotel kupiti kruh popoldne, proti večeru. Ne, to je bilo med 9. in 11. uro. Pa še prvič ni bilo tako. Redno se dogaja, da kruha nedejato. Enostavno ga narožijo premalo, ker se boje, da bi jim ostal in se pokvaril. Trgovska logika, ki se ne ozira na to, da jedo ljudje tudi kruh.

SREČNEŽI, KI SO DOBILI stanovanja v Kidričevem naselju, so popenili, ko so prejeli nakaznice za plačilo. Četudi so se vselili v začetku oktobra, morajo plačati stanarino od 15. septembra dalje. Tako je odločil zbor stanovačev. Da bi bila merica polna, so zmrovali v novih stanovanjih krepko preko 20. oktobra. Doskrajnih meja je naiven tisti, kdor meni, da bo tudi plačilo centralne kurjave urejeno od dne pričetka kurjenja. Živimo na Balkanu, pravila igre pa so tu ukrojena po bizantinskem vzorcu.

JULIJ BRINC, CVETLIČAR V IKBANI, bo izdal te dni razglednico svoje hiše na Otoku. Tam si je uredil kočjo, ki jo izdaja domačin in tujim turistom. Kot dober poslovni mož se zaveda, da brez reklame ne gre. Razglednico mu je posnel Dušan Pezeli, izšla pa bo v nakladi 5000 izvodov.

II SEN JE IN BREZ KOLIN bi bila pusta in neprava jesen. Rajmarjeva in Mežnaršičeva gostilna že ponujata kravice ter pečence z zeljem. Tudi tlačenec ne manjka.

15. novembra BO VESELO v gasilskem domu v Draščah, kjer bodo nastopili: oktet Vitiz, legendarne in do nezapusti popularne Popolnočne kočije ter Janez Vrančič — Luigi, kandidat za novega metliškega župana. Predstava je namenjena zbiranju denarja za asfaltiranje ene od vaških poti.

ZUNANJI VIDEZ BETI je iz dneva v dan vse lepši, saj so zadnje čase znatno uredili okolico. Zlobneži trdijo, da zaradi tridesetletnice, ko bo 5. decembra prispel v Metliko Stane Dolanec, ki bo govornik na osrednji proslavi.

SMEROKAZ V ILEGALI — Smerokaz, ki visi na betonskem zidu nasproti gostilne Lovski rog in kaže pot v tovarno Belt, je tako skrit za grmovjem, da ga ni moč opaziti. Zato so očitno pozabili nanj tudi v Beltu, kar pa je razumljivo, saj dobro poznajo pot v svoj kolektiv. Morda pa bi bilo le bolj prav, da bi sicer lično tablo pritrtili na bolj vidno mesto že zaradi tistih poslovnih strank, ki vzdolž glavne črnomaljske ulice sprašujejo mimoidoče, kje je tovarna, katere dimnike sicer vidijo, do nje pa ne morejo.

NALIVI — Ob deževju se za Črnomalce začne kup težav, zlasti za tiste, ki morajo iz varnih zavetij na ulico. Neprosto voljni tuš izpod koles avtomobilov je namreč zanje postal že kar običajna stvar. Odtočni jaški že ob le nekoliko večjem deževju ne požirajo več vode, tako da se deli ulic spremeni kar v struge potokov. Najbolj boleče pa je, da se to dogaja tudi na nedavno adaptirani glavni črnomaljski cesti. Da pa bi bilo v nevihtah čim bolj razgibano, lahko meščani občudujejo tudi umetna jezera na mostu pri klavnici.

Ribniški zobotrebci

ZAKRPA CESTA IN ZNAKI — Luknje v magistralni cesti skozi ribniško občino so zakrpal. Polomljenim prometnim znakom pa se godi različno. Ponekod so zlomljene table spet zakrpane, drugod še naprej strašijo polomljene, spet ponekod pa so »neznanani storilci« zbrsali le nekaj črk pri napisu kraja, da prebere voznik namesto »Sodražica« le »odražica«, itd.

KATANGA STRASI — Za »Katango« so ribniški šaljivci krstili pred desetletjem opuščeni vojaški stanovanjski blok v bližini osnovne šole in zdravstvenega doma, ki kazi videz tega dela Ribnice. Občani že leta zahtevajo, naj blok podrejo ali pa usobijo za stanovanja, ne pomaga pa nič. Zadevo sta dolžni rešiti občinska skupščina in ljubljanska armijska oblast.

UREDITI POSTAJALIŠČA — Na območju KS Velike Poljane so avtobusna postajališča lepo uredili, na območju KS Ribnica pa ne. Na Bregu je sicer postajališče urejeno, avtobusi pa na njem ne ustavljajo. Čas bi tudi bil, da bi tudi Ribnica dobila primerno avtobusno postajo.

... in kaj so ugotovili doslej lovci o medvedu, ki vdira v hleve in svinjake po ribniški občini ter krade prašiče? — Zanesljivo le to, da ni muslimanske vere, saj mu najbolj tekne svinina.

Drobne iz Kočevja

SPET VOLITVE — Do konca leta bodo v vseh krajevnih skupnostih izvedli volitve v samoupravne organe KS. Zvedeli smo, da bo nova skupščina KS Kočevje-mesto štela predvidoma 40 namesto dosedanjih 60 članov. Izvolili bodo tudi krajevne odbore krajevnih skupnosti v mestu, katerih območja se bodo prekrivala s sedanjimi krajevnimi odbori SZDL. Ta prenova bo izvedena na pobudo krajanov, ki jih prihaja na zbere krajanov oz. občanov kar nekako en odstotek do dva.

CERKVENI PREDLOG — Iz vrst kočevskih komunistov smo zvedeli za predlog, ki so ga prebrali v cerkvenem glasilu Oznanilo (kaže, da so tudi komunisti, ki zvesteje prebirajo Oznanilo kot Kočevske novice ali Komunista). Gre za kritiko nesmiselnega, bahaškega tekmovanja ob dnevu mrtvih. Vse tekmuje, kdo bo prinesel na grob bogatejše in dražje rože, sveče ali še kaj drugega. Pri tem nočejo zaostajati niti upokojenci in drugi, ki imajo skromne dohodek in komaj dovolj za preživetje. Nismo preverjali, če je bilo vse to v Oznanilu res napisano, rečemo pa lahko, da zasluži pobuda za bolj skromno počastitev vso pohvalo.

Trebanjske iveri

TRGOVINE — Marsikdo razmišlja, da bi ustrelili dve muhi na en mah, če bi zasebni pobudi dali večjo veljavo tudi v trgovini. Razširili bi ponudbo in konkurenco, vprašljivo pa je, če bi imeli od tega kaj tudi v odročnejših krajih, kjer še nimajo trgovin, a si jih močno želijo. Tudi zasebniki znajo dobro izračunati, kaj se jim splača.

AGRESIVNOST — V gradbeništvu so se v tej sezoni proslavili zasebniki, dobro opremljeni z različno mehanizacijo in kuvertami, ki so marsikdaj spravili na rob obupa nekonkurenčni-družbeni sektor. Tudi temu so v časih krize gradbeništvaja zadiskali mali posli, a so velikokrat odleteli v konkurenci z agresivnimi obrtniki kot odleteli gumb od hlač.

PRISILNA UPRAVA? — V gradbenem komunalnem podjetju Trebnje so stvari prišle tako daleč, da je na obzoru že ukrep družbenega varstva. Ljudem je sicer vseeno, kako se ukrep imenuje, radi bi le, da bi se izboljšale storitve te delovne organizacije. Bo v primeru, če bo uvečeno družbeno varstvo, bolj enotna tudi komunalna politika v občini?

IZ NAŠIH OBČIN

Kam s črnomaljskimi odpadki?

Centralno odlagališče smeti pri Vranovičih je polno — 40 divjih smetišč — O tem, kje bo nova deponija, je sedaj v razpravi študija

ČRNOMELJ — Onesnaževanje zemljišč, vodotokov in podtalnice v črnomaljski občini povzročata med drugim tudi neurejeno odlaganje komunalnih in industrijskih odpadkov. Po podatkih iz študije o odlagališčih odpadkov v Beli krajini je samo v Črnomaljski občini več kot 40 divjih smetišč, neurejeno pa je tudi glavno odlagališče pri Vranovičih.

V črnomaljski občini je organizirano zbiranje komunalnih odpadkov urejeno le v Črnomlju z za to prirejenimi vozili. V Vinici in Semiču odvažajo smeti občansko. Čeprav so zbiranje, odvoz in odlaganje smeti v Črnomlju in ostalih krajih v občini urejeni z odlokom občinske skupščine, se ne uresničuje v celoti, saj tudi v Črnomlju ni povsod urejeno zbiranje v posodah za smeti, temveč odvažajo odpadke občani sami v glavnem na divja smetišča. Ker pa

posledic manjših divjih odlagališč, pa so za okolje nevarna zlasti tista na Vranovičih, v Semiču in na Vinici. Vsa so namreč na kraških tleh, smeti na njih sežigajo, izcedne vode pa onesnažujejo podtalnico. Komunalno-sanitarna inšpekcija je že izdala odločbo, da se odlagališče v Semiču ukine. S tem pa bi nastale nove težave, saj so ostala odlagališča prepolna, posebno tisto na Vranovičih. Zato v črnomaljski občini poudarjajo, da bodo morali čimprej urediti novo deponijo, v katero bi odlagali več kot 60 odst. vseh odpadkov, ki se zbirajo v občini. Sedaj je v obravnavi študija za določitev makrolokacije občinskega centralnega odlagališča.

M. B.-J.

Vinica praznovala

Vsa krajevna skupnost je veliko gradbišče

VINICA — V spomin na 21. oktober, ko sta bila med vojno požgana Vinica in Sečje selo, so preteklo nedeljo v Vinici praznovali krajevni praznik. Res, da ob tej priložnosti niso imeli nobene otvoritve kakršnega koli objekta, zato pa gre proti koncu napejlava telefonskega omrežja proti Sinjemu vrhu, urejujejo avtobusno postajališče v Stari Lipi, nadaljujejo gradnjo večnamenskega doma v Bojancih. Začeli so graditi telefonsko omrežje proti Preloki, pripravljajo pa se tudi na tovrstno gradnjo v Drenovcu. V pripravi je gradnja prostora za novo telefonsko centralo. Končno je posvetila luč v Otoku, zadnjem belokranjskem naselju, ki je bilo brez elektrike, zgradili so 2 kilometra vodovoda proti Učakovcem ter uredili cesto med Staro Lipo skozi Drežnik proti Sinjemu vrhu.

Ob prazniku so podelili tudi priznanja OF, ki so jih prejeli Mirko Mihelič iz Vinice, Jože Starešinič iz Zilj, Ivan Vrbanec iz Daljnih njiv, Franc Kadčevič iz Učakovcev ter viniško športno društvo Partizan. Podelili so prehodni pokal krajevnih skupnosti zmagovalcu v športnih tekmovanjih, prejelo pa ga je športno društvo Partizan iz Vinice. Na proslavi so v kulturnem programu sodelovali osnovnošolci in domača folklorna skupina.

Nova barvarna

Hkrati z njo bodo v Suknu Jurjevica odprli tudi novo čistilno napravo

JURJEVICA — Zaradi investicij v zadnjih štirih letih je bil toz Sukna v Jurjevici v težavah. »Položaj pa se že izboljšuje, čeprav nas bodo predvsem visoke obresti za 500 milijonov dinarjev posojila še najmanj dve leti,« pravi direktor tozda Tone Bojč.

V septembru 1985 so dokončali montažo poljskega predilnega stroja Befam. Oktobra letos so odprli novo tkalnico za tehnične tkanine, ki je opremljena s švicarskimi stroji, vse te tkanine pa delajo le za Opremo Kočevje. Do konca leta pa bodo dokončali še montažo strojev v novi barvarni (novo stavbo zanjo so zgradili lani) in tudi čistilno napravo, ki je pogoj za obratovanje nove barvarne.

So proizvodnjo imajo že vnaprej prodano. Novi, zanimivi proizvodni programi tudi zagotavljajo, da zanimanje za njihove izdelke pri kupcih ne bo upadlo, to pa je tudi osnova za postopno naraščanje osebnih dohodkov.

J. P.

Še ne vidijo poti iz težav

Tak je vtis iz zadnje seje OK ZK Kočevje, na kateri so razpravljali o gospodarjenju v občini — Za novo sekretarko P OK ZK izvolili Tanjo Svetličič

KOČEVJE — Pesimistično je izzvenelo poročilo gospodarske komisije občinskega komiteja ZK Kočevje na seji komiteja, ki je bila 21. oktobra. Na dnevnem redu je bila najprej ocena gospodarjenja v občini od januarja do avgusta letos.

Fizični obseg proizvodnje je sicer nekoliko porastel, a temu ne sledi dohodek, kar velja še posebno za Kmetijsko gospodarstvo, Itas in Lik. Zaskrbljujoči so rezultati v tekstilni industriji, najbolj pa v Tekstilani, kjer je dosežen indeks fizične rasti proizvodnje le 91. Tudi izvoz je močno upadel, najbolj pa pri Opremi, Mel-

minu, Itasu in Gozdnem gospodarstvu.

Taka gibanja občinskega gospodarstva trajajo že nekaj let. Nič bistvenega ni narejeno za izboljšanje. Usmeritve ZK o opriranju na lastne moči, sprejete lani, se ne uresničujejo.

V razpravi sta sodelovala le dva. Novega ni bilo povedanega nič. Za ključek vsega je bil, »da bo v letu 1987 prav tako težko, kot je bilo letos, če ne bo še težje.« in da pričakujejo napotke za bodočo usmeritev dela od sobotnega seminarja za vodstvene in vodilne komuniste v občini.

V tretji točki dnevnega reda, so bile na vrsti volitve novega sekretarja predsedstva OK ZK Kočevje. Najprej

je dosedanja sekretar Rudi Orel poročal o demokratičnosti pri kandidacijskem postopku, nakar je predsednik Matjaž Lesar ugotovil, da je potekalo vse po predpisih oziroma skladno s pravili igre. Volitve so bile tajne, kandidatinja pa Tanja Svetličič, ki je dobila glasove vseh 24 prisotnih članov komiteja.

Po izvolitvi je nova sekretarška dejala, da delavci zaradi prepočasnega reševanja zadev izgubljajo vero v ZK. Potrebnihs bo veliko naporov, da si bo ZK povrnila ugled. Od zaključku je dejala, da bo njeno delo težko še posebno zato, ker bo za tako dobrim in uspešnim sekretarjem, kot je bil Rudi Orel, težko dosegati boljše uspehe. Nato se je Rudiju Orlu za uspešno delo zahvalil predsednik OK ZK Matjaž Lesar in mu kot skromno oddolžitvega podaril v dar umetniško sliko.

J. PRIMC

MLADI O SVOJIH NAČRTIH

RIBNICA — V kratkem se bo občinska konferenca ZSM Ribnica sestala na programski seji, na kateri bodo obravnavali letošnje delo in sprejeli program za prihodnje leto. Na vprašanje, kako mladina ribniške občine v svoje delo in programe vnaša sklepe letošnjega republiškega in zveznega kongresa ZMS, je sekretar OK ZSM Ribnica Ciril Andoljšek odgovoril:

»Od letošnjih kongresov do danes je minil prekratek čas, da bi se lahko naredilo kaj bistvenega. Skoraj vsi pomembnejši sprejeti sklepi so namreč dolgoročni in bo do njihove uresničitve poteklo tudi po več let. Predvsem velja to za sklepe slovenskega kongresa v Krškem, o pomembnosti katerih bo potrebno prepričati tudi drugo jugoslovansko mladino. Ribniška mladina se bo tam, kjer so sklepi različni, zavzemala za uresničevanje sklepov slovenskega kongresa.«

PRISILNA UPRAVA V GKP TREBNJE?

TREBNJE — Na ponedeljkovisej je trebanjski izvršni svet sklenil predlagati občinski skupščini ukrep družbenega varstva v trebanjskem Gradbenem komunalnem podjetju. Delegati bodo na seji 12. novembra sklepali o zamenski vodstva, ki ga prinaša ukrep, ter o imenovanju začasnega kolektivnega poslovodnega organa. Zata predlog se je izvršni svet odločil predvsem zaradi neustreznosti kadrovske zasedenosti in neprimerne organiziranosti delovne organizacije GKP.

Utesnjena šola

Ribniška šola brez igrišč in zelenih površin

RIBNICA — »Ribniški šoli so potrebna pljuča, Zdaj smo zaprti z vseh strani. Položaj šole je težak, da ne rečem brezizhoden.« pravi ravnatelj osnovne šole »Dr. France Prešeren« v Ribnici Jože Starc.

To vsekakor drži. Šola je kolektiv z okoli 80. učenci in 50 učitelji, kije žrtev hitrega urbanističnega razvoja središča Ribnice. Zaradi urejanja ceste mimo šole in Inlesa ter Kolodvorske ulice je promet tu večji in večja je tudi nevarnost za otroke. Nova težava je tudi, da namerava Mercator zgraditi cesto do svojega skladišča. Tako postaja okolica šole zabetonirana in zaasfaltirana, brez zelene površine, kar je v nasprotju z zdravim razumom. Razen tega je šola brez odprtih šolskih igrišč.

Zato so razumljiva vse pogostejša vprašanja o zelenici za dvorano športnega centra, ki zdaj ne služi ničemu. Pravzaprav le neki kmet tja dovaja gnoj, kar daje okolici šole še poseben »pridih«.

Ob vsem tem ne bi smeli pozabiti, da je pokojni inž. Stanko Bloudek že pred 30 leti prav na tem mestu načrtoval gradnjo športnih objektov, igrišč in zelenih površin. Inž. Bloudek je bil res daljnoviden. Ribničanje pa, žal, v tridesetih letih nismo mogli uresničiti te njegove zamisli.

M. GLAVONJIČ

ŠOLA OB STREHO

RIBNICA — Neurje z močnim vetrom in dežjem, ki je pretekli petek divjalo nad Ribniško dolino, je naredilo veliko materialne škode, posebno na stanovanjskih zgradbah in v gozdu. Najslabše se je godilo osnovni šoli Franceta Prešerna, ki ji je veter odkril streho. Delavci so jo pokrivali v soboto in nedeljo.

»Pupaj« zaprt

RIBNICA — V Ribnici in okolici je bilo precej zapletov okoli diska »Pupaj« v Lepovčah. Neki občan je namreč napisal kritično pismo vsem družbenopolitičnim organizacijam, občinski skupščini in društvom o disku »Pupaj«, nakar so disko inšpekcijske službe zaprle. To je povzročilo nekaj razburjenja med mladino, ki meni, da ni prav, da en občan napiše pismo v imenu 40 ljudi, ni prav, da je zdaj zaprt še edini prostor, kjer so imeli zabavo, inšpekcijskim službam pa zamerijo, zakaj niso že pred tem pisomom ukrepale, če je bilo v »Pupaju« res tako narobe.

O pismu je razpravljala tudi občinska konferenca ZSM Ribnica, ki je ugotovila, da mladi v Ribnici nimajo klubskih prostorov, kjer bi se shajali, in da je bil »Pupaj« delno nadomestilo za to. Dopuščajo pa možnost, da v hiši res ni bilo vse v redu, predvsem z zvočno izolacijo, zato je bilo tudi bolj slišati hrup. Na konferenci pa so mladinci poudarili, da se ne strinjajo z nekaterimi izrazi in namigovanji v občanovem pismu.

J. PRIMC

Telefonija razburja duhove

V krajevni skupnosti Mokronog naj bi vsi, ki so sodelovali v akciji za telefonijo, dobili številke prihodnje leto — Nova ATC za 1500 številok?

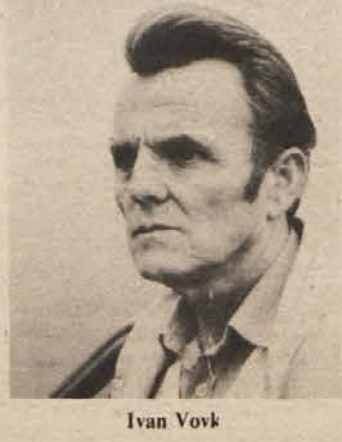
MOKRONOG — »V vodstvu krajevnih skupnosti vemo za probleme posameznih krajanov, ki telefona še niso dobili. Računamo, da bomo to, v sodelovanju s PTT Novo mesto rešili že prihodnje leto.« skuša pomiriti nejevoljne krajevnega predsednika sveta KS Mokronog Ivan Vovk.

V tej krajevni skupnosti krajanje veliko sami naredijo za razvoj. Že leta 1979 so izglasovali krajevni samoprispevek, predlani pa so ga še podaljšali, s tem da so stopnji 2,5 odst. pridali še poldrug odstotek za telefonijo.

Od predlani do letos so v celoti zgradili novo omrežje; s 65 kilometri telefonskih kablov (13 km od tega številka je zemeljskega) so praktično pokrili celotno krajevno skupnost, ki šteje okrog 1700 prebivalcev, razsejanih v 18 vaseh. 457 gospodinjstev naj bi s telefonijo rešili tudi za daljši čas po letu 2.000, saj jih je zaenkrat pridobilo pravico do priključka kar 330. Prispevali so po 45 tisočakov, po 3 drogeve in še udarniško so delali vsaj po 25 ur. Računajo, da so opravili preko 1500 ur!

Vsaka vas že ima telefon, ne pa tudi vsi krajanje, ki so se odločili za sodelovanje v akciji. In tu je jabolko spora! Zmogljivost mokronoške avtomatske telefonske centrale je

»Ni krija ne PTT ne KS niti njenih organov, da ni vsak takoj dobil priključka. S PTT Novo mesto se dogovarjamo, da bi v letu 1987 namestili ATC za 1500 številok, ki bo pomembna ne le za nas, ampak tudi

Ivan Vovk

Letošnji oktober bo zapisan v analih mokronoške krajevnih skupnosti po uspešni izvedbi 230 metrov dolgega vseka v hrib Božji grob v vasi Beli grič, od koder so morali odstraniti kar 300.000 kubikov materiala, predvsem gramoza. S tem so posodobili nekdanjo vaško pot od Slepška do Loga in ubrali bližnjico do Mirne. Letos so, tudi ob pomoči trebanjske občinske skupnosti za ceste, položili 1 km asfalta.

PAVEL PERC

Zakaj diplomanti odhajajo

Zaposlujejo se zunaj občine, ker več zaslužijo in ker so drugod dovetnejši za nove ideje

BREŽICE — Po tem, koliko študentov se po končanem študiju vrne v domači kraj, se brežiška občina precej loči od obeh posavskih sosed. Zunaj občine in regije se zaposli kar 56 odst. diplomantov. Odziv je znatno večji kot v Krškem in Sevnici.

Glede nagrajevanja imajo diplomanti prav, saj po besedah predsednika skupščine za zaposlovanje Bruna Potokarja Brežičani v galop drvi v uravnolovko. Preživeli pogledi na kadrovske politike so največja ovira za pogumnejše štipendiranje. Ne zgori se zlepa, da bi kje štipendirali dva strokovnjaka, če potrebujejo enega, zato navadno ne dobijo nobenega. Štiskajo zlasti pri štipendiranju na višjih in visokih šolah. Kadrovske štipendije nasploh usihajo, čeprav o kadrovske politiki na občinski ravni zelo lepo razpravljajo, v delovnih organizacijah se kljub temu, nič ne dogaja. Do kritične ocene se tu in tam še priklopijo, vendar pri tem ostane. Za pet ali šest let nazaj nikogar ne pokličejo na odgovor. Uspehov in težav kolektiva ne razčlenjujejo glede na skrb za strokovnjake. Zato so kadrovske službe lahko tako brezbrizne, zato se v regiji zelo slabo odzivajo na seminarje, ki jih zanje prireja strokovna služba skupnosti za zaposlovanje.

Cveti nezaupanje Zapleti pred gradnjo elektrarn na Savi

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU — Sevnška občina ne odstopa od mosta in priključkov nanj. To pa pomeni, da nikakor ne soglašajo z investitorjem savskih elektrarn, da bi po gradnji hidroelektrarne Vrhuvo gradbeni most milostno prepuščili laški in sevnški občini, ki naj bi se dogovorili o vzdrževanju in vsem ostalem.

PRIZNANJA KRVODAJALCEM

PIŠECE — V brežiški občini je veliko poštvovalnih krvodajalcev, ki se že vrsto let neprekinjeno odzivajo klicu Rdečega križa za pomoč bolnim ljudem. Občinski odbor Rdečega križa nobeno leto ne pozabi nanje. Ta mesec jim je priredil srečanje v Pišecah in se jim za večkratno darovanje krvi oddolžil s priznanji. S srečanjem so krvodajalci hkrati počastili praznik brežiške občine 28. oktobra. Tisti, ki so bili zadržani in niso prišli v Pišce, bodo dobili priznanja v krajevnih organizacijah. Letos je dobilo priznanje za petkratno darovanje krvi 28 občanov, za desetkratno 20, za petnajstkratno 19, za dvajsetkratno 8, za petindvajsetkratno 8, za tridesetkratno 2 in za petindvajsetkratno darovanje 4 krvodajalci.

Mračne kadrovske perspektive

V krški občini delovne organizacije iščejo predvsem delavce s prvo ali drugo izobrazbeno stopnjo — Diplomanti višjih in visokih šol odhajajo drugam

KRŠKO — Če se bo še naprej dogajalo, da bodo diplomanti višjih in visokih šol iskali zaposlitev izven krške občine, potem se lahko zgodi, da se izobrazbena sestava še ne bo tako kmalu popravila. In zakaj se mladi diplomanti zaposlujejo drugje? Očitno v krški občini ne vidijo prave perspektive. Vendar to ni edina ugotovitev, do katere je prišla občinska skupnost za zaposlovanje s pomočjo ankete med mladimi, o kateri so govorili delegati skupščine skupnosti za zaposlovanje na seji pretekli teden.

polovica potreb je takih. Zato pa iščejo le 11 odst. v višjo in visoko izobrazbo, pa še teh ne dobe vseh in je bila do konca junija pokrita le dobra polovica potreb. In vse tako kaže, da bo izobrazbena raven še vedno v območju prve oziroma druge zahtevnostne stopnje, saj je kar 62 odst. zaposlenih delavcev s tako izobrazbo.

nadaljevalo, ostali pa bodo iskali zaposlitev. Če tem mladim iskalcem prve zaposlitve prištevamo še 230 iskalcev zaposlitve iz tega leta, potem bo krškemu združenemu delu

500 TON PAPIRJA ZA TELEFONSKI IMENIK

KRŠKO — Tovarna Djuro Salaj je izdelala 500 ton posebnega 45-gramskega papirja, na katerem bodo tiskali novi telefonski imenik. Ta papir je boljše kvalitete kot navaden. To je eden izmed delovnih uspehov tovarne, ki jescer znana kot izdelovalka papirja za tisk časopisov.

400 krvodajalcev

V Sevnici so se zvečine opredelili za pomoč sočloveku — posmrtno

SEVNICA — Krvodajalska akcija v Sevnici je prejšnji četrtak in petek uspela, saj je prišlo na odzvam kar 400 krvodajalcev. Glede na to, da nekatera podjetja ne dajo več prostega dne svojim delavcem, ki se odločajo za to humano dejanje, je število 203 krvodajalci 23. oktobra in 197 krvodajalcev naslednji dan zares pohvale vredno. Po besedah predsednika občinskega odbora Rdečega križa Milana Gabriča se krvodajalci niso izkazali samo pri odvzemu krvi, ampak so pokazali visoko osveščenost tudi pri izpolnjevanju ankete o prostovoljnem oddajanju delov telesa po smrti za medicinske namene. Za tako pomoč sočloveku se je v anketi opredelila velika večina vprašanih.

V Šentjanžu ponosni na dosežke

Krajevni praznik, tokrat združen z občinskim, bodo pričakali z novo asfaltiranimi cestami in vodovodi — Na Velikem Cirkniku obnovili gasilski dom

ŠENTJANŽ — Toliko, kot so letos postorili za napredek, predvsem za boljšo povezavo med kraji, v šentjanški krajevni skupnosti že dolgo ne pomnijo. Na novo so položili 22.000 kvadratnih metrov asfaltne preproge in zgradili 7 km dolg vodovod.

Novi vodovodi v skupni dolžini 7 kilometrov so krajin zgradili izključno sami, če izvzamemo 100 tisočakov pomoči krajevne skupnosti.

Samo to, da na Velikem Cirkniku ni več nobenega dvorišča neasfaltiranega, dovolj ponazarja spreminjeno podobo naših krajev, zadovoljno pripoveduje predsednik sveta krajevne skupnosti Šentjanž Janez Šušteršič, ki je bil ob teh akcijah zmeraj med najprizadenejšimi.

ti. Na Kalu so dobili zdravo pitno vodo zaselki Svrvžev, Orehoviča in Breško; Murnice so poznale le kapnico, vodovod Lapušnik — Bržane

Janez Šušteršič

Samo kategoriziranih cest skozi vasi Gline, Gabrce od središča KS je za dober poldrug kilometer, približno toliko pa je še asfalta skozi vasi Hinje, Podboršt in Veliki Cirknik. Zagonski vir sredstev je bil krajevni samoprisepek, na pomoč sta priskočila še sevnška občinska cestna skupnost in združeno delo, zlasti Metalna in Lisca.

Še vedno ostali na dveh bregovih

Na javni tribuni o elektrarnah so občani postavili vrsto zahtev

BREŽICE — Več kot štiri ure trajajoča burna razprava na javni tribuni v polni dvorani doma JLA je dokazala, kolikšno skrb in nemir vnaša načrtovana gradnja savskih elektrarn med ljudi tega območja. Jasno je prišlo do izraza tudi to, da stoji občani na enem, elektrogospodarstvo na drugem bregu. Projekt stotletja usodno posega v posavsko pokrajino, zato prebivalci zavračajo vsako primerjavo z neškodljivimi mlinci na Savi kot neumestno.

Razpravljalci so nekajkrat poudarili, da živijo v omejenem prostoru, zato morajo toliko skrbneje pretehtati, kaj si na njem lahko privoščijo, da svojim otrokom ne bodo vsega zapravili. Z velikim delom površin občani brežiške občine ne razpolagajo več, saj je republika kar 740 ha rezervirala za elektrarne, avtocesto in železnico za električne daljnovode, plinovode in premogovnik v Globokem.

Ta večer je ostalo brez odgovorov ogromno vprašanj, med drugim tudi to, zakaj ni bilo za hidroelektrarne tečajnih rešitev, ko je v praksi pri dosti manjših projektih. Tukaj niso predvideli variant niti za zunanjo ureditev. Razpravljalci so zahtevali alternativne projekte, čeprav bi dajali manj elektrike. V dveh tako različnih pokrajinah, kot sta predela ob Muri in Savi po njihovem mnenju ne bi smeli stati popolnoma enaki objekti.

Vsi, ki so se oglašili k besedi, so se izrekli proti potopitvi kmetijske zemlje, pa naj se jezera, v katerih se bo ustavljal nesnaga, imenujejo akumulacije ali izravnalni bazeni. Sava prinaša seboj po 300 tisoč ton umazanije na leto in je eno jezero sploh najbrž ne bi moglo sprejeti. Življenje v takem okolju ne bo več znosno. Že zdaj je dovolj prizadeto zaradi prašičje in goveje farme, zaradi letalskega hrupa, avtoceste, tovarne celuloze in umazane Save, ki niti za namakanje polj ni več uporabna. Od 1982. leta, ko so v Ljubljani podpisali sporazum o očiščevarju reke, se ni še nič zgodilo razen tega, da teče vedno bolj umazana. In če sta v brežiški občini turizem in kmetijstvo prednostni panogi, kako morejo tlačiti energetiko in isti koš, so se spraševali turistični delavci. Mnogi so izrekli pomisleke nad rezervati na Krško-Brežiškem polju, ki izključujejo drug drugega. Tako so Brežičani ravno zaradi elektrarn umaknili zajetje pitne vode proti Globokemu, kjer jim bodoči premogovnik lahko vnovič zmeša štrne.

V Brežicah se čudijo, da se v elektrogospodarstvu glede savskih elektrarn niso dogovarjali s Hrvači in z njimi uskladjali svojih načrtov. Če so lahko sedli za isto mizo pri gradnji JE Krško, zakaj se zdaj izgubljajo temu?

JOŽICA TEPPEY

EVIDENTIRALI BODO DAROVALCE ORGANOV

KRŠKO — Občinski odbor Rdečega križa je v teh dneh začel široko razpravo o posmrtnem darovanju človeških organov. Na zadnjem sestanku s predstavniki Socialistične zveze in sindikatov so se odločili, da bodo občane seznanjali s tem v okviru krvodajalskih akcij in tudi na tečajih prve medicinske pomoči.

Sevniški paberki

TENKOČUTNOST — Včasih bi morali biti bolj tenkočutni, predvsem pa povedati tisto, kar mislimo. Tole misel bi lahko posadili kamorkoli, ker pa je bila izrečena na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v zvezi s stavko v Klavnici, je tolikanj bolj aktualna.

VZDRŽEVANJE — Predstavniki republiške skupnosti za ceste na javni razpravi o usodi HE Vrhuvo ni hotel nič obljubljati glede zahtev Ločanov po mostu in cestah, češ da nima pooblastila za kaj takega. Vse lepo in prav, so pomislili nekateri, toda če bodo republiški organi gluhi za zahteve krajanov, bodo tudi na sevnški občini gluhi za izdajo potrebnih papirjev za hidroelektrarne, ki si jih niso oni zamislili.

ELEKTROGOSPODARSTVO — Tega, da zahtevajo v sevnški občini preveč pri načrtovani izgradnji savskih elektrarn, jim ravno ne morejo očitati. Sevničani so dobro poučeni, da znajo v elektrogospodarstvu hitro razbremeniti svoja pleča, če jim kdo kaj obesi nanje. Če ni drugače, podaljšajo zimsko tarifo že na poletje.

SKOZI ŠIVANKINO UHO — Samo dokazila o evidentiranih dohodkih prosilčeve družine niso več merilo za določanje štipendije iz združenih sredstev. Zadnje besedo za pomik jezika na tehtnici na levo ali desno stran ima krajevna skupnost, v kateri je študent doma. Njeno mnenje je letos odločilno vplivalo na to, da so nekaterim štipendije ukinili ali zmanjšali, drugim spet zvišali. Ponekod so bili celo tako zagnani, da so se zanimali, če ne bi kazalo znižati tudi kako Titovo štipendijo. Iz tega seveda ne bo nič, ker to ni socialna podpora.

DOKAZ ZA NEVERNE TOMAŽE

Nad prenovo dveh hiš na Cesti prvih borcev se je marsikdo spotalnil, češ da mečejo stran družbeni denar, za katerega bi lahko mimogrede zgradili ličen stanovanjski blok. Zanj bi seveda porabili tudi kos dragocene zemlje, do katerega bi morali napeljati vodovod, telefon, kanalizacijo in cesto. V mestnem središču pa je bilo za vse to že poskrbljeno. V dveh hišah, kjer so živele prej štiri stranke, je zdaj dvanajst velikih stanovanj in dve sodobno urejeni trgovini. Od obeh hiš je ostala samo lupina, vse drugo so prenovili in podaljšali življenjsko dobo zgradb za nadaljnjih sto let. Se bo še kdo spomnil na to, da bi v starem delu mesta pridobil lahko še veliko stanovanj?

OB ENAJSTIH JE ŽE POPOL-DNE

Delegacija skupnosti za zaposlovanje iz Artič je predlagala, da bi bile seje skupščine popoldne, nakar so se sporazumeli za enajsto uro. Kaže, da večina ni tako vneta za sklicevanje v prostem času, razen tega je predsednik zelo hiter in pravi, da nobena seja, ki jo bo vodil, ne bo trajala dlje kot dve uri. Do zdaj je držal besedo, a v odboru za štipendije bi se mu to težko spreočilo. Zasedal je namreč kar šest ur skupaj.

IZVOLILI NOV POSLOVNI ODBOR

KRŠKO — Na seji delavskega sveta tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj v Krškem so delegati pretekli petek izvolili nov poslovni odbor. Predsednik odbora je dipl. politolog Silvo Gorenc, člani pa so: za proizvodni proces zadoženi dipl. inž. Milan Setinec, za družbenoekonomske področje dip. oec. Franc Čargo, za razvoj dipl. inž. Vinko Bah, za kadre in organizacijo dipl. iur. Mišo Medved.

Krške novice

KABELSKA TELEVIZIJA — Kot kaže, Krčani z Mirkom Trafelom, ki je prevzel sanacijo Kovinarske, niso do bili samo zdravnik za gospodarske bolezni, ampak tudi strokovnjaka za kabelsko televizijo. Mirko Trafela je bil namreč eden izmed pobudnikov za napeljavo kabelske televizije na Štajerskem. Sedaj je zanjo ogrel tudi Krčane, ki so že sklicali iniciativni sestanek. Kaj so sklenili najbolj znani predstavniki krške občine minuli tork v hotelu Sremič, pa bomo seveda še poročali.

KADROVSKE ZDRAHE — Eden izmed najbolj uspešnih tozdogov v M-Agrokombinatu Sadržarstvo bo, kot kaže, čez noč ostal brez vodilnega moža. Potem ko se je odločil za to, da zapusti tozdog vodja proizvodnje Franc Kotar, mu je sledil ali mu bo še direktor Alojz Mustar. Zanimivo je, da se v občini, kjer niso zadovoljni s kadrovske strukturo, zaradi tega prav nič ne razburjajo. Slišati je bilo celo mnenje, da je strokovnjakov za sadjarstvo povsod dovolj. Ali je to res, pa se bo kmalu pokazalo, le da bo takrat prepozno.

TEŽKO JE VRAČATI — Sedaj že sami sisi priznavajo, da so si delili previsoke osebne dohodke. No, tedaj se niso pritoževali, težje pa je sedaj, ko morajo vračati, kar so si preveč izplačali. Sedaj dobiva značilna celomanj, kot znaša zajamčeni osebni dohodek v Sloveniji. S težavo pa se preživljajo tudi strokovni delavci, saj nekateri dobivajo le po 60 tisoč dinarjev. Ob vsem tem je moč reči, da za tako ravnanje kazni mora biti, po drugi strani je pa res, da po veljavni zakonodaji ne bi smeli osebnih dohodkov obremeniti več kot za tretjino.

Krst novih skladb

Začel se je 14. festival Revolucija in glasba — Po en koncert tudi v Ribnici in Novem mestu

● Predčerašnjim se je s celovečernim koncertom v Mariboru začel že 14. slovenski festival Revolucija in glasba. Festival bo potekal ves november in tudi še decembra, prireditve pa bodo porazdeljene po vsej Sloveniji in segle celo v zamejstvo (Gorico). Dve bosta tudi na našem območju, v Ribnici in Novem mestu.

Med nastopajočimi so imena znanih in priznanih izvajalcev. To so: Simfonični orkester Slovenske filharmonije, Simfonični RTV Ljubljana, Ljubljanski in Slovenski oktet, Partizanski pevski zbor, Pihalni orkester ravninskih železarjev, Plesni studio Celje, Trio Lorenz in Moški pevski zbor Srečko Kosovel, če omenimo le nekatere. Po-

● V Ribnici bo koncertiral Trio Lorenz. Prireditev bo v ponedeljek, 24. novembra, ob 19. v OŠ France Prešeren. V Novem mestu pa bodo nastopili: sopranistka Zlata Ognjanovič, violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček — Lorenz. Prireditev bo v torek, 25. novembra, ob 19.30 v Kozinovi dvorani v glasbeni šoli.

sluščali bodo slišali tudi nove skladbe, ki so jih slovenski skladatelji napisali za ta festival. Tako so napovedane krstne izvedbe del Janja Goloba, Milana Stibilja, Marjana Gabrijelčiča, Igorja Štuhca, Aljo Ajdiča, Pavleta Šivca in Darijana Božiča.

»Namen festivala Revolucija in glasba je dvojen,« pravi predsednik organizacijskega odbora Kristijan Ukmar. »Najprej želi spodbuditi slovenske skladatelje k nastopu novih del na tematično upora, socialne in nacionalne revolucije ter NOB, potem pa prirediti kvalitetne koncerte z najboljšimi domačimi izvajalci tudi v kraje, ki bi sicer takšnih nastopov ne bili deležni.«

Ob tem je treba povedati, da je v nekaterih krajih že vnaprej izključena možnost, da bi v njihovih dvoranah obiskovalci lahko prisluhnili simfoničnim koncertom. Kajti večnamenske dvorane, čeprav nove, takšnih nastopov ne omogočajo, ker niso dovolj akustične. Med takimi kraji pa žal omenjajo tudi Novo mesto.

Praznik Slanove umetnosti

V opatijski cerkvi kostanjeviškega samostana na ogled retrospektivna razstava akademskega slikarja Franceta Slane, ki jo je ob umetnikovi 60-letnici minuli petek odprl predsednik slovenske skupščine Miran Potrč

KOSTANJEVICA — Dopolnjenih šestdeset let svojega nadvse aktivnega in ustvarjalnega življenja se je akademski slikar France Slana, pripadnik prve generacije študentov ljubljanske likovne akademije — udeležencev narodnoosvobodilnega boja, kakor ga večkrat označujejo, odločil praznovati v Kostanjevici, na katero je kot človek in umetnik že dolgo navezan.

Ob tem jubileju so mu v nekdanji opatijski cerkvi kostanjeviškega samostana pripravili veliko retrospektivno razstavo, ki obsega 120 oljnih slik iz vseh obdobjih umetniškega iskanja in ustvarjanja. Razstavo je minuli petek zvečer odprl predsednik slovenske skupščine Miran Potrč ter pri tem visoko ocenil Slanovo umetnost in prispevek Kostanjevici k razvoju slovenske kulture. Poseben pečat temu prispevku daje bogata razstavna dejavnost hkrati z izjemno pomembnim poslanstvom Galerije Božidar Jakac. Miran Potrč je izrazil tudi veliko zadovoljstvo, da je v Kostanjevici kultura postala vsebina življenja in dela krajanov.

O Slanovem slikarstvu je govoril umetnostni kritik Janez Mesesnel. Dejal je, da je France Slana nazorsko do neke mere tradicionalist, se pravi, da cenil in spoštuje še vse tiste vrednote, ki jih je tudi v umetnosti prevzel od svojih učiteljev. A ker je ves čas tudi odprt za vse novo, si je lahko zgradil takšno

pojmovanje umetnosti, da je njegova ustvarjalna potencia dozorela. »Slana je slikar lepega — v višjem pomenu prenašanja človeških, ra-

zumskih in čustvenih spoznanj v jezik slikarske estetike,« je poudaril Mesesnel.

Na petkovi slovesnosti, ki so se je udeležili številni obiskovalci in častilci Slanove umetnosti od blizu in daleč, so jubileju izročili srebrno plaketo občine Krško, predstavniki krajevne skupnosti pa listino, s katero so ga razglasili za častnega meščana Kostanjevice. Spored v nekdanji opatijski cerkvi je končal s svojim nastopom Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, ki praznuje 40-letnico. Pod vodstvom dirigenta Jerneja Habjančiča izvedeni koncert je bil Slani na čast.

I. ZORAN

International miss topless show

271. izjava Jezikovnega raziščišča pri RK SZDL

»17. julija 1986 je turistična organizacija iz Izole priredila turistični 'špektakel' z naslovom International miss topless show. Ob denarni podpori tovarne Peko iz Tržiča, nekoga podjetja iz Metlike in še neke druge organizacije so ga pripravili na vrtu restavracije hotela Belvedere nad Izolo. Nesolidnost tega cirka se je pokazala že na začetku. Ob hrupni glasbi so začeli z enournno zamudo, najbolj sramotno pa je bilo to, da je napovedovalec vodil prireditve v treh jezikih — srbohrvaščini, italijanščini in nemščini — le v slovenščini ne. Na moj protest sem dobil odgovor, da so gostje te prireditve po večini tuji.« Tako D. F. iz Ljubljane.

Jezikovno raziščišče je bilo že večkrat opozorjeno na naše »zabave« in manj zabavne prireditve, na katerih je bila slovensčina odrinjena. V takih primerih smo se zavzemali za dosledno spoštovanje ustave, kjer je položaj slovensčine jasno določen: slovenščina je uradni jezik javnega sporazumevanja v Sloveniji, v občinah z italijansko in madžarsko narodnostjo skupaj z italijanščino in madžarščino. Žal pa nobeno sklicevanje na ustavo ne bo preprečilo zamlčevanja slovensčine, dokler spoštovanje lastnega jezika ne bo (spet?) postalo naravna potreba in moralna obveznost, ne pa le ustavna pravica slehernega Slovenca. Ali se izolski prireditelji skupaj s pokrovitelji zabavne prireditve zvečenega imena res niso ničesar naučili iz zgodovine Primorske in Istre? Morda pa bi jih bilo treba poslati v šolo ustreznega odnosa do materinščine k zavednim rojakom čez mejo.

JOŽE ŠKUFCA

ZA POŽIVITEV LJUBITELJSTVA

POSAVJE — Čeprav je že precej časa, odkar so v posavskih občinah izvedli konferenco ZKO, pa ugotovitve in sklepi z njih še vedno odmevajo. V Krškem in Brežicah so med drugim sklenili, da bodo ponovno pretresli programe, jih dopolnili, predvsem pa vanje konkretno zapisali, kaj bodo gojili in razvijali. Poleg tega so Krščani sklenili ljubiteljsko poživiti tako, da bodo obudili delovanje strokovnih odborov in pridobili strokovne sodelavce. Za slednje se zanimajo tudi v Brežicah, kjer pa so še menili, da glasba in pevstvo nista vse, kar bi morali gojiti v tej občini. Vsekakor se nadejajo, da bodo nove sezone lahko teklo že po dopolnjenih razvojnih načrtih.

Partizanske medalje na ogled v Brežicah

Zanimiva razstava odprta v Posavskem muzeju

BREŽICE — Ob brežiškem občinskem prazniku so v Posavskem muzeju skupaj z Muzejem narodne osvoboditve iz Maribora pripravili in v ponedeljek, 27. oktobra, zvečer v galeriji odprli razstavo partizanskih odlikovanj — znakov in medalj.

Na predlog glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet je izvršni odbor OF že junija 1942 objavil odlok o odlikovanjih. Ustanovljena so bila tri: znak hrabrosti, red slovenske osvobodilne zastave in red partizanske zvezde.

Od oktobra 1944 pa je na Slovenskem potekalo organizirano podeljevanje odlikovanj, ki jih je avgusta 1943 uvedel Vrhovni štab. Prva tovrstna odlikovanja je podelil Franc Rozman — Stane na proslavi ob

obletnici oktobrske revolucije na Bazi 20.

Kot drugod po Jugoslaviji so bili slovenski partizani odlikovani z redom narodnega heroja, redom partizanske zvezde prve, druge ali tretje stopnje in z drugimi odlikovanji. Vsa odlikovanja je oblikoval kipar Anton Avguštinčič, izdelali pa so jih v Sovjetski zvezi.

Po vojni so najrazličnejše spominske proslave spremljale značke in drugi znaki, ki so jih pripenjali pripadnikom nekdanjih partizanskih enot, aktivistom in drugim udeležencem NOB.

Vsa ta odlikovanja in znaki so na ogled tudi na brežiški razstavi, ki bo odprta do 16. novembra.

Sla po izpovedi

Slikar France Smole, kočevski rojak, bo v Ljubljani razstavil letošnjo bero akvarelov

LJUBLJANA — V Ljubljani udomljeni slikar France Smole, upokojeni delavec socialnega zavarovanja, nikoli ne pozabi omeniti, da je kočevski rojak in da je bila njegova mati Belokranjka, vendar to ni edini razlog, da ga tolikokrat vidvajo na Dolenjskem in v deželici ob Kolpi. Vedno ima s seboj slikarski pribor, da tudi kaj nariše in naslika. »Vsa Slovenija je tako lepa, v meni pa še taka sla po ustvarjanju,« pravi. Zato se kljub svojim 77 letom še vedno in največkrat peš odpravljajo na slikarska popotovanja, se udeležuje likovnih kolonij, ekstemporov in drugih srečanj, na katerih se zbirajo slikarji. Poleg tega tudi veliko razstavlja, predstavlja svoje akvarele, gvaše, tempero in risbe na skupinskih in samostojnih razstavah. V ponedeljek, 3. novembra, bodo razstavo njegovih akvarelov odprli v Ljubljani na Miklošičevi 24, v dvorani občinskih sisov zdravstvenega in socialnega varstva. Akvareli so iz Smoletove letošnje popotne mape po Sloveniji, predvsem s takih srečanj, kot je Labodov ekstemporo, ki se ga je udeležil tudi letos. Na otvoritvi razstave, ki bo na ogled do 7. novembra, bo svoje pesmi bral Štefan Suhj, tudi dolenjski — novomeški rojak.

I. Z.

ZAČETEK Z DEKLEVO

RIBNICA — V petek, 24. oktobra, je imel naš priznani pianist Igor Dekleva solistični koncert v dvorani doma JLA v Ribnici. Izvajal je dela Kabalevskega, de Falle, Rahmaninova, Poulencja, Liszta in Škerjanca, skladbe iz druge polovice 19. in začetka 20. stoletja. Svoja izvajanja je umetnik pospremil s kratkimi opisi skladb, kar je bilo še posebej zanimivo za mlade poslušalce. Koncert, ki sta ga organizirala ribniška glasbena šola in kulturna skupnost, naj bi bil začetek pestrejšega glasbenega dogajanja v Ribnici.

J. G.

MANJ ŠOL, VEČ ŠOLARJEV

KOČEVJE — Osnovna šola Zbora odposlancev Kočevje je bila ustanovljena leta 1966. Od takrat do danes je ohranila še šest podružničnih šol (Stara cerkev, Željne, Kočevska Reka, Livold, Struge, Podpreska), medtem ko je bilo v istem obdobju ukinjenih (začasno ali za stalno) kar 9 podružničnih šol (Stari Log, Stari Kot, Vimolj, Polom, Knežja lipa, Koprivnik, Predgrad, Mozelj, Trava). Število učencev je do šolskega leta 1980/81 postopno upadalo in je takrat znašalo 1642. Nato pa je spet postopno naraščalo in se je v minulem šolskem letu povzpelo na 1843.

I. Z.

LIKOVNIKI USTVARJAJO

V začetku oktobra je bil v Metliki 5. ekstemporo mladih likovnikov Bele krajine. Iz naše šole se ga je udeležilo pet učenk, ki so upodabljale mestne viadukte. ALENKA MAVSAR, 8.a COŠ Semič

Snuje se nov »pedagoški« zakon

Zadnjikrat je bil zakon o pedagoški službi dopolnjen leta 1974

Delegati zbora združenega dela in zbora občin slovenske skupščine so pred dnevi prejeli osnutek zakona o pedagoški službi. O njem naj bi oba zbora predvidoma razpravljala že 19. novembra 1986. Zato ne bi bilo dobro, da bi s prednesom osnutka v delegacijah in v drugih okoljih odlašali. Besedilo v obliki osnutka sicer vsebuje nekaj predlogov, pripomb in stališč iz obravnave julija tega leta, ko je bil v predstavi predlog za izdajo tega zakona, toda še o marsičem bo treba spregovoriti na poti do končne podobe tega zakonskega dokumenta. Zadnjikrat je bil zakon o pedagoški službi dopolnjen leta 1974. Od tedaj dalje je prišlo na področju šolstva do nemajhnih sprememb in posodobitev, zato je nujno, da se s temi zahtevami in hotenji v prenovljeni obliki ujame tudi zakon o pedagoški službi.

Naloga pedagoške službe se tudi na podlagi osnutka ne razširjajo na višje in visoko šolstvo, ampak se bodo še naprej opravljale na področjih vzgoje in varstva predšolskih otrok ter osnovnega in srednjega izobraževanja za mladino in odrasle, ki omogočajo pridobitev javne listine o pridobljeni izobrazbi, ter domov za učence. Pristojnosti pedagoške službe naj bi se razširile tudi na organizacijo združenega dela, v katerih se izvaja proizvodno delo oziroma delovna praksa, in na tiste organizacije, ki izvajajo programe usposabljanja, na podlagi katerih je mogoče pridobiti spričevalo o javno veljavnosti. V sedaj veljavnem zakonu take pristojnosti pedagoška služba nimela, praksa pa jo neizogibno narekuje.

Poleg temeljnih določb vsebuje osnutek naloge pedagoške službe, organizacijo in način dela te službe ter kazenske in končne določbe. V javnosti je pogosto slišati pripombe, da je pedagoška služba preveč nadzorna in premalo odzivna s svetovanjem in pospejevanjem razvoja vzgojno-izo-

braževalnega dela. Novo besedilo daje v zvezi s tem dokaj jasne odgovore, kaj sodi med razvojne in svetovalne naloge pedagoške službe, ob tem pa opredeljuje in utemeljuje tudi pedagoški nadzor. Bodoči zakon mora tudi nedvoumno odgovoriti, za kajje odgovorna in pristojna pedagoška služba in pri katerih nalogah samo sodeluje. Naslovniki odgovornosti za posamezne naloge v šolstvu naj se torej izpostavijo in še bolj dorečeje prav v razpravah o tem osnutku. Prisluhniti velja tudi o opredeljenem odnosu med pedagoško službo in vzgojno-izobraževalnimi organizacijami, družbenopolitičnimi

KNJIŽICA O NOB NA GORJANCIH IN V ŽUMBERKU

NOVO MESTO — Udeleženci nedavnega posveta o Žumberku in Gorjancih med NOB so z gradivom dobili tudi knjižico Narodnoosvobodilna borba na Gorjancih in v Žumberku, ki sta jo napisala zgodovinarja Zdenko Picelj iz Dolenjskega muzeja in mag. Zdravko Dizdar, izdala pa skupnost spominskega območja Žumberak — Gorjanci. Knjižica je v žepnem formatu natisnila Tiskarna Novo mesto, in sicer 5000 izvodov v slovenskem in 5000 v hrvaškoscorskim jeziku. Obenem je to skupno delo slovenskega in hrvaškega avtorja prvi zvezek v novo osnovani knjižni zbirki omenjene skupnosti.

Zadruga kot razstavišče

Nove prostore novomeške zadruge Šentrupert krajsijo dela slikarja Janka Orača

NOVO MESTO — Nove prostore, ki jih je prejšnji teden na Prešernovem trgu odprla stanovanjska zadruga Šentrupert za svojo novomeško enoto, krajsijo likovna dela Janka Orača, člana novomeške in celjske likovne skupine. To je zaključena, stalna zbirka kakih 25 slik, ki jih je zadruga od Orača odkupila.

Slike, ki jih obiskovalci, ko bodo prišli v te prostore urejati svoje stanovanjske zadeve, prav gotovo ne bodo prezrli, so plod Oračevega večletnega dela in ustvarjalnih naporov. Pretežno gre za najrazličnejše krajinske izraze, ki pa jih je znal slikar tako preoblikovati, s takim občutkom za zunanji in notranji prostor, da lahko o teh upodobitvah govorimo kot o umetniškem dejanju.

»Vzdušje v slikah,« je zapisal Mirko Juteršek, »ustvarja predvsem barvita igra med temnimi in svetlimi deli kompozicije, mehko oblikovani robovi predmetov, kar vse skupaj običajno prerašča v monumentalizacijo motiva.« Povedanca se Janko Orač v celoti zaveda, kar kaže tudi dejstvo, da je to svojo stalno zbirko oziroma razstavo imenoval Od svetlobe k temi in nazaj.

I. Z.

TRI DESETLETJA S PESMIJO — Mešani pevski zbor novomeškega društva upokojencev je v ponedeljek zvečer z jubilejnim koncertom navdušil polno dvorano Doma kulture v Novem mestu. Pod vodstvom zborovodje Sonje Pirč je nastopil tudi moški pevski zbor Bučna vas, na koncu pa sta zbor zapela skupaj. (Foto: J. Pavlin)

Podatki »Z brado« V dobi računalništva

V Sloveniji sma se slednjič dogovorili, da delavci vozači prispevajo stanovanjski denar v občino, od koder se vozijo. Znano je, da ponavadi prav tam, kjer domujejo, iščejo solidarnostno stanovanje, denar za nadomestilo stanarine, vračilo lastne udeležbe itd. Za to rešitev so se zavzemale predvsem manjše občine.

Dogovorjeni kriteriji za razvrščanje, kam naj gre ta solidarnostni denar, so: da kraj bivanja in zaposlitve nista več kot 70 km vsaksebi, da se delavec vozi vsak dan in da se iz posamezne občine vozi najmanj sto delavcev. Razumljivo se ugotavljajo tudi prilivi. Zadeva je omembe vredna tudi v posvskih razmerjih. Iz sevniške občine se vozi vsak dan v krško občino 350 delavcev, v laško 398, v trebanjsko 211 in v novomeško 203. Lev Brežice se jih vozi manj kot sto. Kor prvo so delegati skupščine stanovanjske skupnosti v Sevnici minuli četrtek potrdili tak sporazum s sosednjo stanovanjsko skupnostjo v Krškem.

Še nekaj drugega se je pri tem pokazalo. Pogosto v združenem delu tožijo nad tem, koliko raznih statističnih obrazcev morajo izpolnjevati.

Ko pa je treba določiti podatek uporabiti, segamo ponavadi po starih. Tako v tem sporazumu za novo peletko jemljejo za osnovo število vozačev iz popisa prebivalcev za leto 1981, torej kar pet let stare, čeprav so migracije dokaj hitro spremenljiv pojav. Govorimo, da živimo v dobi računalništva. Je zato odveč pričakovati, da bi jemali kot osnovo podatke vsaj za vsako minulo leto?

A. ŽELEZNIK

MLADI DOPIŠNIK

NOV RAČUNALNIK

Na pionirski konferenci namjetovariš ravnatelj izročil računalnik Commodore 64, ki nam ga je podaril Miloš Volčajnski, gostilničar iz Podvinja. Darila smo bili zelo veseli, saj je to prvi računalnik na naši šoli. Člani računalniškega krožka so še posebej veseli in komaj čakajo, da ga preizkusijo. Milosu Volčajnsku se najtopleje zahvaljujemo za darilo.

ZDENKA DERŽIČ, ALENKA ŠUMLAJ, 7. b OŠ Dobova

O EKOLOGIJI

Pred kratkim je našo šolo obiskal dr. Dušan Plut. Učencem višjih razredov je predaval o onesnaževanju okolja. Zvedeli smo, da je naše okolje iz dneva v dan bolj onesnaženo, zelo malo je čistih rek in potokov, zrak je vedno bolj zastrupljen. Posebno je poudaril, da imamo mladi pravico zahtevati čisto, zdravo okolje in naj spodbujamo starejše, naj kaj storijo za čistejšo okolje.

ALENKA MAVSAR, 8. a COŠ Semič

MLADI GASILCI

SUHOR — Na suhurski podružnični šoli uspešno deluje tudi pionirsko društvo Mladi gasilec. Čeprav je na šoli le 55 učencev, je v društvu včlanjenih več kot 70 učencev, saj so člani tudi tisti učenci iz šolskega okolja, ki hodijo v višje razrede osemletke v Metliki. Mladi gasilci v tem društvu so iz območja treh gasilskih društev v teh gorjanskih krajih: Suhor, Dragomlja vas in Jugorje. V mesecu požarne varnosti so še posebej dejavni in so pripravili razstavo, uredili gasilski kotiček, pripravili več predavanj, na temo požarne varnosti risali in pisali spise, si ogledali orodjarno GD Suhor.

V BEOGRADU

16. oktobra je odšlo pet učencev naše šole z mentorjem v Beograd na obisk k pobrateni šoli »Vladislav Ribnikar« ob obletnici osvoboditve Beograda. V Beograd smo se peljali z letalom. Tam so nas gostilje odpeljali na svoje domove. Naslednji dan smo se udeležili proslave v okviru omenjene šole. Ogleдали smo si tudi »hišo cvetja«. Zvečer smo imeli ples v šoli. Naslednji dan smo se udeležili še skupne beograjske proslave, kjer sem jaz kot slovenska delegatka pozdravila pionirje in mladince.

JASNA JAZBEC, 8. b OŠ 15. divizije Grm Novo mesto

Tone Ivanetič

4. oktobra se je kakor blisk po semiški krajevni skupnosti razširila vest, da je nenadoma in mnogo prezgodaj nehalo biti srce Toneta Ivanetiča, po domače Namljevega Toneta iz Gorenje — Kota pri Semiču. Rojen je bil leta 1928. Šestnajstleten se je udeležil NOB in tedaj napravil uspešno več tečajev, med drugim minerski tečaj. Po vojni je bil strojniki PGD Kot-Brežje pri Semiču in je bil vseskozi aktiven gasilec. Po roških gozdovih je drvaril in se naučil oglarske obrti. Najbrž je bil zadnji oglar v Semiču, ki je oskrboval kovače z ogljem. Stari oče mu je kupil posestvo na Lipovcu, v Kotu pa si je z velikimi težavami in odrekanjem zgradil hišo. Ker od dohodkov iz kmetije ni mogel posodobiti gospodarstva, je odšel na delo v Nemčijo. S trdim delom po nemških gozdovih si je zaslužil traktor in avtomobil. Po vrnitvi je domačijo moderniziral, napolnil hlev z živino, si ustvaril družino, obnovil vinograde in si ustvaril možnosti za dobro življenje. Toda začelo mu je pešati srce.

Tone je bil dober sojed in delaven član vaške skupnosti. Če ni delal doma, je pomagal sosedom. Marsikateremu revežu je pripeljal drva. Veliko truda je žrtvoval tudi za ureditve vaške poti. Ne bo ga pogrešala le njegova družina, ampak tudi vsi vaščani. Njegovi družini izrekamo iskreno sožalje.

F. DERGANČ

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 31. X.

TV MOZAIK: 9.00 TEDNIK, 10.00 GLASBA STAREGA JADRANA: HVAR, 15.40 — 00.15 TELETEKST, 15.55 TV MOZAIK, ponovitev, 17.25 POROČILA, 17.30 MIŠKE MAČKE VRTITAČKE, 17.50 MODRO POLETJE, zadnji del španske nadaljevanke, 18.15 NARAVNE NESREČE, 18.45 RISANKA, 19.00 DANES: OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA, 19.30 DNEVNIK, 19.55 VREME, 20.05 AFRIKA: Vzpon afriške državnosti, 7. del angl. dok. serije, 21.10 DERRICK, nemška nanizanka, 22.10 DNEVNIK

22.30 ZADETEK V SRCE, italijanski film. V filmu se soočata oče, intelektualce in univerzitetni profesor, in njegov odrasčujoči sin. Film pripoveduje o očetovih prizadevanjih ter o sinovem nezaupanju do očeta. Sin je nezaupljiv tudi do njegovih mnogo mlajših prijateljev. Ko na ulici zagleda truplo ubitega očetovega prijatelja Sandra, ki je sodeloval v teroristični akciji, postane dvom v očeta še večji. Oče postane nevaren za obstoj sterilne družine, katera pa odraščajočemu najstniku daje več gotovosti, kot pa nemirno zunanje vrenje, ki ga ne more razumeti.

DRUGI PROGRAM

17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Začetek brez konca — 18.15 Radiacija — 18.45 Frka (humoristična serija) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Večer z Ivom

Pogorelčem (oddaja angleške TV) — 21.00 Nekdo drug (dok. oddaja) — 21.50 Alicina restavracija (ameriški film)

TV ZAGREB

8.20 Poročila — 8.25 Začetek brez konca — 8.55 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 12.35 Iz arhiva — 13.00 Stare dobre uspešnice — 13.30 B. Brecht: Opera za tri groše — 15.00 TV v šoli — 16.00 Dober dan — 17.25 Kronika občine Reka — 17.45 Začetek brez konca — 18.15 Radiacija — 18.45 TV koleдар — 18.55 Številke in črke — 19.30 Dnevnik — 20.00 Lyttonov dnevnik (serijski film) — 21.05 »Licea Spice« (zabavna oddaja) — 21.50 Dnevnik — 22.05 Kulturni magazin — 23.35 Poročila

SOBOTA, 1. XI.

7.50 — 14.35 in 15.10 — 23.30 TELETEKST, 8.05 POROČILA, 8.10 NA PAŠI V PLANINI, 8.25 MIŠKOLIN, 8.40 MIŠKE MAČKE VRTITAČKE, 9.00 EX LIBRIS M + M, 10.00 MPZ ZAGORJE 86, 10.30 PREDELAVA ODPADKOV, 11.00 AFRIKA: Vzpon afriške državnosti, 12.00 IZ KONCERTNIH DVORAN — G. Verdij: REQUIEM, 13.30 POD STEKLENIM ZVONOM, ponovitev dokumentarne meseca, 14.00 MIR IN RAZOROŽITEV: VESOLJE, DOMOVINA ZEMLJANOV, ponovitev 2. dela dok. serije OZN, 14.30 POROČILA, 15.25 QUO VADIS HOMO SAPIENS, romunski risani film, 16.30 ZGODBE IZ ŽIVLJENJA RASTLIN: Ljubezen cvetov, francoska oddaja, 16.55 DP V KOŠARKI — CIBONA: PARTIZAN, 18.30 SVETLI GROBOVI, jugoslovanski kratki film, 18.45 RISANKA, 19.00 DANES: ŠE NEKAJ ZASE, 19.30 DNEVNIK, 19.45 VREME, 19.50 ZRCALO TEDNA, 20.15 OTROCI GALERIJE, 1. del francoskega filma. Kot precej prejšnjih, je tudi ta film znani francoski režiser Marcel Carne posnel po scenariju Jacquesa Preverta, priljubljenega francoskega pesnika. Film je nastajal v letih 1943—45 in pri snemanju je dobila zaposlitev množica francoskih igralcev in filmarjev, ki bi jim sicer grozila pomanjkanje in beda. Film, katerega zgodba se dogaja v štiridesetih letih prejšnjega stoletja, ima več junakov, izstopa pa pantomimik Baptiste, ki se silno zaljubi v lepoticu Garance. Ta pa s svojimi čarj privlači tudi malo pridnega pisatelja, radoživega igralca, premožnega odličnika in še koga. Baptiste, ki s svojimi gibi zmeraj znova nasmeji publiko, v osebnem življenju trpi. 21.45 DNEVNIK, 22.00 OTROCI GALERIJE, 2. del francoskega filma

vanski kratki film, 18.45 RISANKA, 19.00 DANES: ŠE NEKAJ ZASE, 19.30 DNEVNIK, 19.45 VREME, 19.50 ZRCALO TEDNA, 20.15 OTROCI GALERIJE, 1. del francoskega filma. Kot precej prejšnjih, je tudi ta film znani francoski režiser Marcel Carne posnel po scenariju Jacquesa Preverta, priljubljenega francoskega pesnika. Film je nastajal v letih 1943—45 in pri snemanju je dobila zaposlitev množica francoskih igralcev in filmarjev, ki bi jim sicer grozila pomanjkanje in beda. Film, katerega zgodba se dogaja v štiridesetih letih prejšnjega stoletja, ima več junakov, izstopa pa pantomimik Baptiste, ki se silno zaljubi v lepoticu Garance. Ta pa s svojimi čarj privlači tudi malo pridnega pisatelja, radoživega igralca, premožnega odličnika in še koga. Baptiste, ki s svojimi gibi zmeraj znova nasmeji publiko, v osebnem življenju trpi. 21.45 DNEVNIK, 22.00 OTROCI GALERIJE, 2. del francoskega filma

DRUGI PROGRAM

14.30 Test — 14.45 Kako biti skupaj — 15.00 Skrlatni cvet (sovjetski mladinski film) — 15.40 Miti in legende — 15.55 Morilec stanuje na št. 21 (francoski film) — 17.15 Gulliver med lutkami — 18.00 Tonkina edina ljubezen (ponovitev drame) — 19.00 DP v hokeju, Partizan: Jesenice — 20.00 Jazz rock maraton — 20.30 125 let Srbskega narodnega gledališča v Novem Sadu — 21.15 Poročila — 21.25 Športna sobota — 21.45 Glasbeni večer

TV ZAGREB

8.55 Poročila — 9.00 TV v šoli — 10.30 Poročila — 14.50 Sedem TV dni — 15.20 Narodna glasba — 15.50 Svetovni pokal v gimnastici — 16.40 Poročila — 16.45 TV koleдар — 16.55 Košarka Cibona: Partizan — 18.25 T. O. (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Čajnica na mesečini (ameriški film) — 22.05 Dnevnik — 22.25 Za konec tedna

Še: »Nimamo in ne damo«

Odgovor na bodico v Črnomaljskem drobirju

Piscu, ki je svoje nergaške misli na račun delavk pošte Črnomelj objavil v DL št. 43 pod navedenim naslovom v rubriki Črnomaljski drobir, želimo odgovoriti. Pri tem poudarjamo, da odgovore ne dajemo kot opravičilo, pač pa želimo le obvestiti javnost o piščevem brutalnem vedenju na pošti.

Omenjeni pisec je 10. oktobra na črnomaljski pošti zahteval pritožno knjigo in dobil miren odgovor, da knjige nimamo, ne pa, da je ne damo. Če se tovariš, ki je prinesel pošiljke na pošto, sklicuje na neložnost, bi bilo verjetno bolj logično, da bi uslužbenke pošte zahtevale pritožno knjigo SOB, kjer je tovariš zaposlen. Stranke, ki so bile takrat na pošti, bi lahko potrdile,

na kakšen način je tovariš zahteval pritožno knjigo in kako brutalno je nastopal proti uslužbenki pošte, še poprej pa podobno tudi po telefonu. Še isti dan smo obvestili načelnika SOB o početju njihovega uslužbenca in ga prosili za intervencijo proti njegovemu početju. S kurirjem SOB dobro sodelujemo in rešujemo podobne probleme na primeren način. Zavedamo se, da smo zaradi strank, a tako kot stranke smo tudi mi ljudje. Na koncu ne ostajamo brez komentarja kot pisec Črnomaljskega drobirja, ampak dodajamo, da uslužbenki pošte nismo in ne želimo postati tarča za stresanje slabe volje.

Uslužbenke PTT Črnomelj

BUČI NA IZLETU — V zadnjem času so v naše uredništvo kar navalili s super težkimi prašičji dobrotami iz raznih koncev Dolenjske. Ivan Vidmar je dve buči rekorderki pripeljal v ponedeljek v svoji visi kar iz Sardinje vasi pri Dvoru. V avtu je imel komajda toliko prostora, da je krmaril, saj sta obe tehtali krepko čez 100 kilogramov. Kalifornijski velikanki sta v tem času že končali v želodcih domačih ščetinarjev. (Foto: J. P.)

NEVARNA PODRTIJA — Lahinja je, kakor se čudno sliši, ena največjih nadlog prebivalcev Geršičev v metliški občini. Odkar so ugotovili, da je zastrupljena s PCB, ni primerna ne za ribolov ne za napajanje živine. Most čez to reko, preko katerega vodi najbližja pod do asfalta in preko Grma do Metlike, Podzemlja, kjer je šola in najbližja trgovina, ter do Črnomlja, pa je že več let zaprt za promet in se ne zdržno podira, tako da je že hoja po njem nevarna. Na občini jim sicer obljubljajo novega, graditi naj bi ga začeli prihodnje leto, vendar obupani prebivalci Geršičev obljubam ne verjamejo kaj dosti, saj so jih že prevečkrat žejne prepeljali čez že tako nepatno Lahinjo. (Foto: A. Bartelj)

PESA, DA JE KAJ! — Pri Veselovih v Škrjančah se letos lahko pohvalijo z rekordnim pridelkom pese in komajda so jo spravili v domačo klet. Pridelček pa ni bil sam obilen, nekateri primerki so bili naravnost neverjetno veliki. Ta, ki jo drži enajstletni Jožek v rokah, tehta dobrih 7 kilogramov in pol, druge na kupu pa tudi dosti ne zaostajajo. (Foto: T. Jakše)

NEDELJA, 2. XI.

8.55 — 13.05 in 15.20 — 22.50 TELETEKST, 9.10 POROČILA, 9.15 ŽIV ŽAV, 10.10 LUTKOVNI ŽIV ŽAV, 10.15 ZGODBE MODREGA TELEFONA: IGRALKA, češkoslovaška nanizanka, 10.35 C. Dickens: TEŽKI ČASI, 3. del angl. nadaljevanke, 11.25 KOROŠKA POJE, 3. del, 12.00 KMETIJSKA ODDAJA, 13.00 POROČILA, 15.35 RETROSPEKTIVA NAGRAJENIH ŠPORTNIH IN TURISTIČNIH FILMOV V KRANJU: ŽIVLJENJSKI VZPON, ameriški film, 15.55 POROČILA, 16.00 TV KAVARNA, 16.55 V STAREM CHICAGU, ameriški film (ČB), 18.45 RISANKA, 19.00 DANES: POTROŠNIŠKA POROTA, 19.30 DNEVNIK, 19.53 VREME, 20.00 INTERNAT — ČLOVEK, zadnji del nadaljevanke, 21.00 REPORTAŽA Z NOGOMETNE TEKME DINAMO ŽELJEZNICAR ali PARTIZAN: VARDAR

18.45 RISANKA, 19.00 DANES: PODRAVSKI OBZORNIK, 19.30 DNEVNIK, 19.55 VREME, 20.05 ZLATI FANTJE, 3. del ameriške nadaljevanke, 21.00 AKTULANO, 21.40 POLETNI FESTIVAL KRIZANKE 86 — S. Makarovič: DESETNICA, 22.20 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

21.30 ŠPORTNI PREGLED, 22.15 SLOVENCIV ZAMEJSTVU, 22.45 POROČILA

PONEDELJEK, 3. XI.

TV MOZAIK: 9.00 VESOLJE: Harmonija svetov, 16.10 — 22.50 TELETEKST, 16.25 TV MOZAIK, ponovitev, 17.25 POROČILA, 17.30 MITI IN LEGENDE — NOVA ZAVEZA: Preizkušnja v puščavi, 17.45 HALO, LJUBLJANA, TU BRATISLAVA, 18.15 NAŠA PESEM — MARIBOR 86

18.45 RISANKA, 19.00 DANES: SEVERNOPRIMORSKI OBZORNIK, 19.30 DNEVNIK, 19.55 VREME, 20.05 H. von Kleist: RAZBITI VRČ, predstava MGL, 21.50 SVET NA ZASLONU, 22.35 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

18.00 Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost in mi — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Pesem ptic trnovk (7. del) — 22.05 Zabavna oddaja — 22.50 III. jugoslovanski festival tržnih komunikacij v Portorožu

TOREK, 4. XI.

TV MOZAIK: 9.00 VESOLJE: Harmonija svetov, 16.10 — 22.50 TELETEKST, 16.25 TV MOZAIK, ponovitev, 17.25 POROČILA, 17.30 MITI IN LEGENDE — NOVA ZAVEZA: Preizkušnja v puščavi, 17.45 HALO, LJUBLJANA, TU BRATISLAVA, 18.15 LADJE NA JADRANU: Mali

18.45 RISANKA, 19.00 DANES: SEVERNOPRIMORSKI OBZORNIK, 19.30 DNEVNIK, 19.55 VREME, 20.05 H. von Kleist: RAZBITI VRČ, predstava MGL, 21.50 SVET NA ZASLONU, 22.35 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Nادرjeni — 18.45 Spominski album — 19.30 Dnevnik — 20.00 V terek ob osriah (narodna glasba) — 20.45 Zrebanje lota — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Dokumentarna oddaja — 21.50 Pretekli čas, sedanja čas

SREDA, 5. XI.

TV MOZAIK: 9.00 F. Škofič: GOSPODS PRESEKA (ČB), gledališki prenos, 15.50 — 22.45 TELETEKST, 16.05 TV MOZAIK, ponovitev, 17.25 POROČILA, 17.30 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: Skok čez jarek, 2. del, 17.45 T. Egner: RAZBOJNIKI IZ KARDEMONE, 1. del predstave SMG, 18.15 LADJE NA JADRANU: Mali

velikani, 6. del serije, 18.40 RISANKA, 19.00 DANES: GORENJSKI OBZORNIK, 19.30 DNEVNIK, 19.55 VREME, 20.05 FILM TEDNA: POJDI IN POGLEJ, beloruski film. Film Pojdi in pogled znanega režiserja Elema Klimova je gotovo najbolj pretresljiv film, kar so jih posneli v Belorusiji. Nastajal je kar devet let in pri uradni politiki ni naletel na posebno ugoden sprejem. V tem filmu

DRUGI PROGRAM

13.25 Nogomet Trakia: Hajduk — 17.25 Dnevnik — 17.45 Dolga, blede sled — 18.15 Aktualna medicina — 18.45 Glasba na ekranu — 19.30 Dnevnik — 20.00 Športna sredi — 22.30 Informativna oddaja

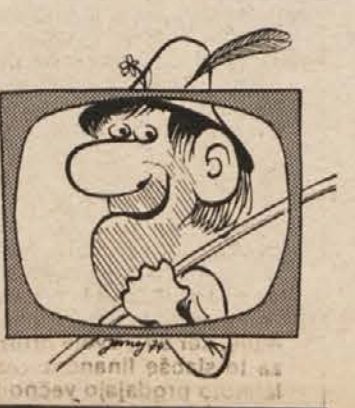
ČETRTEK, 6. XI.

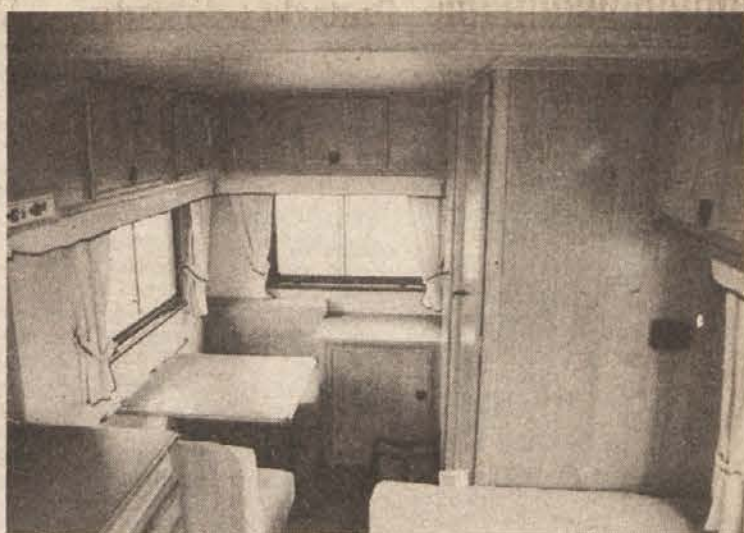
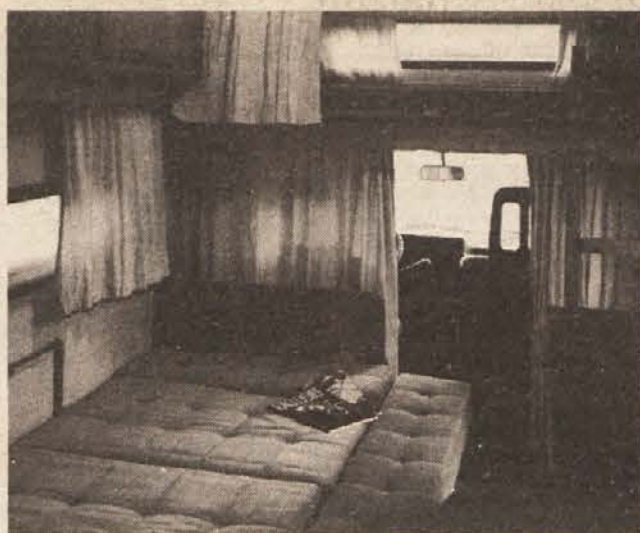
TV MOZAIK: 9.00 OTROCI GALERIJE, 1. del francoskega filma, 15.40 — 23.35 TELETEKST, 15.55 TV MOZAIK, ponovitev, 17.25 POROČILA, 17.30 ZBIRAMO STAR PAPIR, 18.15 OBRAMBA IN SAMOZAŠČITAJA, 18.45 RISANKA, 19.00 DANES: ZASAVSKI OBZORNIK, 19.30 DNEVNIK, 19.55 VREME, 20.05 TEDNIK: Klic velikega zidu, 3. del dok. serije OZN, 23.05 KRONIKA TEDNA DOMAČEGA FILMA — CELJE 86

21.05 BESEDILOSLOVNI UTRINKI: Pojasnjevalna nanašalnica, 21.20 UČITELJ LOUIS MEISSONNIER, 4. del nadaljevanke, 22.40 DNEVNIK, 22.35 MIR IN RAZOROŽITEV: Klic velikega zidu, 3. del dok. serije OZN, 23.05 KRONIKA TEDNA DOMAČEGA FILMA — CELJE 86

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Deček in zajec — 18.15 Znanost — 18.45 Golci evropskih nogometnih igrišč — 19.30 Dnevnik — 20.00 V senci starega hrasta (3. del nadaljevanke) — 21.00 Poročila — 21.05 Umetniški večer, M. Križna: Pot v raj — 21.50 Kulturni magazin

Nemci: »Adriatik 610 je odličen nakup«

Nobena skrivnost ni, da so v IMV zelo skromni z raziskovanjem svojih uspehov. Kot da so rdeče številke zadnjih let vzele vso samozavest znanju in sposobnosti strokovnjakov in delavcev, kot da se sramujejo javnosti pokazati, da IMV ni le »zgrešena investicija«, ki jo naša družba že dalj časa težko prenaša. Ne znajo se pohvaliti, da imajo tudi uspehe, še zlasti, kadar gre za izvozno usmerjeni program.

Malo jih je, ki vedo da je IMV začela z redno proizvodnjo novega avtodoma v svoji firmi IMV-Adria v Belgiji. Čeprav je bilo njegovo rojevanje malo daljše, avtomod danes že uspešno prodajajo v Italiji in v Nemčiji, razstavljen pa je bil na vseh večjih jesenskih sejmi: v Parizu, Essnu, Jonkopingu, Torinu itd. Trenutno je povpraševanje veliko večje, kot jih lahko izdelajo, kar da slutiti, da razvojni trud ni bil zaman.

Slovenska, še manj pa jugoslovanska javnost niti približno toliko ne pozna prikoliškega programa Adria, kot ga poznajo ljudje v Franciji, Italiji, Nemčiji, Švedski, Norveški, Holandiji, Belgiji, Švici in Angliji, kamor že desetletja prikoliče uspešno izvajajo. IMV sodi med največje in najbolj znane proizvajalce prikolic v Evropi. Znamka Adria je poleg Elanove edina jugoslovanska znamka, ki je razvita zahodna Evropa pozna, oziroma priznava. To pa je uspeh, ki se zaradi čudne jugoslovanske ekonomske politike (ta še ne ve, ali bi štela konvertibilni izvoz za čast ali pa za svojo nujno ekonomsko potrebo) ne kaže v uspešnem poslovnem rezultatu. Nasprotno: izvozniki so iz leta v leto v vse hujšem primežu med visoko domačo inflacijo in nizkimi prodajnimi cenami na evropskem trgu. Človek ne ve, ali naj se sramuje, ker 90% svoje proizvodnje izvažajo in ima za to slabše finančne rezultate od tistih, ki z lahkoto prodajajo večno lačnemu domačemu

trgu, ali pa naj bo ponosen, ko se skoraj vsak deseti kupec prikolic v Evropi odloči za našo, Adria prikolico.

Pustimo to, raje pogledimo, kaj menijo o enem od izdelkov iz IMV pedantni Nemci. Tako je v znani nemški reviji Promobil ocenjujejo naš avtomod iz IMV, ki ima uradno ime adriatik 610:

»Pred dvema letoma je jugoslovanski proizvajalec prikolic predstavil svoj prvi avtomod, izdelan na vozilu Renault Trafic, z imenom Avtomod 390. To preprosto vozilo znane Adrie Caravan v belo-modri kombinaciji z modro toniranimi šipami je hitro izgubilo, očitno zato, da bi se ponovno rodilo kot veliko potovalno bivalno vozilo na Fiat Ducatu.

Adriatik 610 je s petimi ležišči potovalno vozilo srednjega razreda, vsaj kar zadeva bivalni in spalni prostor. Na zunanji deluje že zaradi usklajenosti barv, posebno oblikovanega povišanega dela in novih PVC obrob okrog vozila mladostno, sveže in ga lahko ocenimo kot uspešen model. Čeprav vozilo kljub svoji dolžini ne deluje težko, preseneča velika prostorska ponudba v notranjosti. Vsaj ta, testirana verzija s sedežno skupino v sredini (na razpolago je tudi s sedežno garnituro v zadnjem delu) je potrdila uspešno razporeditev. Tloris bivalnega prostora kaže izkušnost profesionalcev za izdelavo prikolic. Notranjost je odprta, svetla, prostorna in smiselno opremljena.

Srednja sedežna skupina se nahaja za voznikovim sedežem in nudi potnikom udobje, iz nje pa lahko sestavite tudi dvojno ležišče.

Neposredno na srednjo skupino sedežno se na levi strani vozila nahajata velika garderobna omara in toaletni prostor. Garderobna omara upravičuje svoje ime: vanjo dejansko lahko spravite veliko, saj je mnogo prostora za

obešanje garderobe. Prostorne so tudi police. Pod garderobno omaro se nahaja 10-litrski Truma bojler in pred njim plinska peč 3002 SL istega proizvajalca. Toaletni prostor je lep, predvsem zaradi svetlo modrega dezena. Odlagalnega prostora pri tušu skoraj ni, prednost je predvsem v prostorskem razkošju. Pogrešamo pa toaletno omarico, zaveso pri tušu, strešni zračnik in kljuko za pritržitev tuša. V zadnjem delu vozila se nahaja dvosedežna garnitura, ki je obenem peto ležišče v avtomodu. Kot deluje zelo udobno, obe okni dajeta dovolj svetlobe in omara pod oknom ponuja dodatni odlagalni prostor. Na žalost se zadnji del prikolic niti prostorsko niti optično ne da ločiti. Pomična vrata, zavesa ali vsaj enostavno blago za pregrado bi pri tej dolžini avtodoma pač moralo biti na razpolago.

Kuhinja oz. kuhinjski blok z dvoplamenskim kuhalnikom, pomivalnim koritom, odcejalnikom, velikim 62-litrskim hladilnikom in celo z osvetljeno napo (vse naprave so nemškega izvora) je v tej cenovni kategoriji za avtodome daleč nad standardom konkurence. Majhna stikalna deska, ki se izvleče preko predala kot dodatna delovna površina, to ponovno poudarja.

V motorhomu se nahaja tudi omarica za televizor, v kateri je s pokrovom montiran tudi energetski blok Schandt.

V povišanem delu se nahaja največje ležišče Adriatik-A 610. S trikom so jugoslovanski tehniko povečali površino za spanje. Široka deska, ki se dvigne na zadnjem koncu povišanega dela, preprečuje med vožnjo padanje prtljage in sklopljena služi za podaljšek ležišča. Varnostna ograja za naše najmlajše je serijsko na razpolago, na žalost pa manjka strešno okno. Naša glavna kritična pripomba zadeva

površno izdelavo pohištva. Na prvi pogled je vse lepo, toda pri podrobnejšem pregledu se pokažejo pomanjkljivosti. Potrebno je še dognati, ali bo pohištvo iz lahkih stanovanjskih prikolic kos zahtevam v Avtomodu. Varčevanje se vidi predvsem pri drobnih delih: okovju, ročajih, tečajih, ki so bili montirani predvsem zaradi ugodne nabavne cene. Proizvajalec to utemeljuje tako, da je nekje pač treba varčevati, če trgu ponudi tako veliko vozilo po tako ugodni ceni, vendar vsi vemo, da se kvaliteta, ki je dražja, naknadno izplača.

Adriatik 610 je s svojo prostorsko ponudbo, opremo in serijskimi pritiskalnimi spriči 40.000 DM odlična kupčija. Odbitke je potrebno izvršiti pri kvaliteti izdelave pohištva. Za malo denarja kljub temu dober avtomod.

KRKA IN NANCY REAGAN

Minuli teden smo bili pred malimi ekrani priče nove programske sramote združene jugoslovanske televizije. V prenosu ob 40-letnici Unicefa in njegove skrbi za vse otroke tega sveta, prenosu, ki ga je, kot je rekel šarmantni in pametni voditelj oddaje Peter Ustinov, gledalo dve milijardi ljudi, sta bili tudi dve štirimilijonski okenci, ki naj bi ju s svojimi originalnimi prispevki v čast in korist otrok in mladosti zapolnile državne televizije. Po besedah Sandija Čolnika, ki je kultivirano in na visoki profesionalni ravni iz Ljubljanskega studia prenašal velepredstavo iz nizozemskega Haaga, je to lepo dolžnost letos prevzela RTV Zagreb. In res smo čez hipec zaslišali Oliverja Mlakarja.

To pa je bilo tudi vse oziroma skorajda vse, saj je

Oliverjev, za branje kuharskih receptov tako primeren glas, ostal kar pri opisovanju dogodkov v Haagu. RTV Zagreb namreč ob 40-letnici ene najpomembnejših ustanov OZN ni znala ali pa ni hotela spraviti skupaj dokaj preprostega mašila. Morda tudi zato ne, ker dogodki in časi niso bili najbolj naklonjeni jugoslovanskim otrokom, v tednu haaške prireditve smo lahko prebrali, da so na našem romantičnem jugu spet ob rojstvu zamenjali novorojenčka, bolj na drobno pa je pisalo, da v Italiji sodijo našim preprodajalcem in zasluževalcem naših otrok, kar je ob že znanih težavah z definicijo terorizma nov prispevek k mednarodnemu ugledu Jugoslavije.

Samo nekaj dni kasneje pa smo bili priče tudi popolnoma

drugačni skrbi za naše otroke, mladost in prihodnost. Na Otočcu so podelili Krkine nagrade študentom jugoslovanskih univerz in učencem srednjih šol Dolenjske. Že šestnajstič po vrsti. S temi nagradami ugledni novomeški proizvajalec zdravil in izvoznik spodbuja raziskovalno, znanstveno in ustvarjalno delo mladih ljudi. Brez velikih besed je Krka prepričana, da je najboljša naložba znanje.

Pri izdelavi nalog sodelujejo tako mentorji iz vrst Krkinih delavcev in profesorji na dolenjskih srednjih šolah kot univerzitetni profesorji in vodilni strokovnjaki slovenskih ter jugoslovanskih raziskovalnih inštitutov. Mnogi med njimi so z mladimi od prvega Krkinega natečaja. Prijetno je biti navzoč na slovesnosti ob podelitvi nagrad: Mlade glave izžarevajo nebahato samozavest in optimizem. Kaj tudi ne, lepo je z leti, ki so pravzaprav najstniška, ustvariti novo organsko spojino, z računalnikom načrtovati lastnosti zdravila ali pa vstopiti v svet kloniranja, genetskega programiranja. In pri vsem tem ne pozabiti na jasnost izražanja in čistost jezika, na stvari, ki jim Krkina komisija posveča posebno pozornost.

Seveda je popolnoma nemogoče, da bi vsi ti mladi ljudje postali učene glave svetovnega slovesa. Ta čast in nemajhno breme tudi v širših razmerjih sta usojena le redkim, prav vsi pa so lahko odlični delavci in strokovnjaki. In ko bodo leta in življenje obrusili optimizem in polet, bo ostala vsaj vednost: »Imel sem, dali so mi priložnost.« Koliko jih je, ki jih (po vsem svetu) pitajo le z lepimi besedami.

In če se na koncu spet vrnemo k tistemu, s čimer smo začeli, torej k televiziji, je treba pošteno priznati, da podelitev Krkinih nagrad najde mesto v ljubljanskem televizijskem dnevniku. Morda se stvari vendarle premikajo, posnetek smo videli celo pred prikazom pevskih sposobnosti Nancy Reagan.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

ga in ženskega, ki pa sta tako različna, da se moški in ženske komajda sporazumejo. Kakšna sreča!

Leta 1975 so v domu za starce v St. Louisu okopali dva potepuha. V hiralnico je Pata Burkea in Billyja O'Rourkeja pripeljala policija, češ da sta nepopravljiva klateža. Kmalu po kopanju je umrl najprej Burke, nato pa še njegov prijatelj. Zdravniki so ugotovili, da ju je spravil na oni (morda boljši) svet šok od kopanja. Ko sta bila možaka še živa, sta namreč izjavila, da se poslednjih 30 let nista približala vodi niti ob najhujši žeji.

Pregovorna nemška natančnost je prišla do izraza tudi ob prvem potovanju nemškega prekooceanskega par-

nika Grosser Kurfuerst iz Bremena v New York. Ženska, ki je potovala v tretjem razredu, je rodila trojčke, potnica iz drugega dvojčke, gospa iz prvega razreda pa sina, za katerega so takoj določili, da bo ostal edinec.

Avstralskim domorodcem ni niti malo nerodno, če jih tujci opazujejo med opravljanjem male ali velike potrebe, neznansko pa jih je sram, če jih kdo opazuje med jedjo.

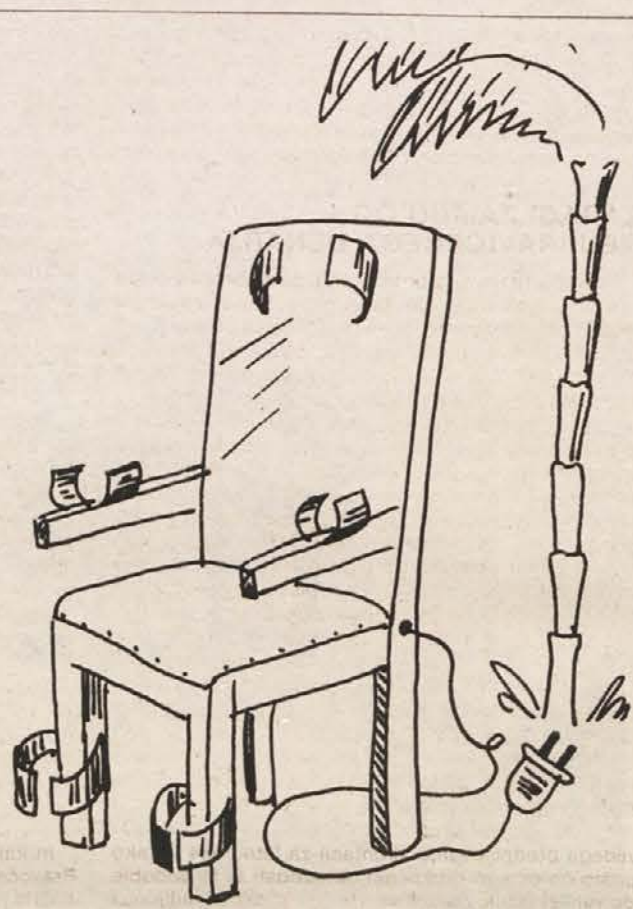
Še pred nekaj leti so imeli v Dominikanski republiki eno samo zdravnico.

V eni od ulic v središču Miami na Floridi (ZDA) stoji lekarna, katere lastnica je sestra Fidela Castra.

Etiopskemu vladarju Menelik II so prebrali (v prevodu) tekst članka v New York Timesu, ki je obravnaval rezultate uvažanja električnega stola v kaznilnici Sing Sing. Suveren države, s katero takrat še nismo imeli ljubeznivih stikov, je bil nad morilskimi napravami tako navdušen, da je dal takoj kupiti tri kose. Ko so električne stole pripeljali v Adis Abebo, se je izkazalo, da so, žal popolnoma neuporabni. Etiopija v tistih časih še ni poznala niti imela elektrike.

Slavni italijanski slikar Filippo Lippi je bil franciškan, vendar ne vse življenje. Potem ko je naslikal tedaj in danes znamenito Madono z otrokom, je pobegnil v neznano smer z nuno, ki mu je bila za model.

Pripadniki indijanskega plemena Karaja, ki živi v pragozdovih Amazonke, govore skozi nos pri zaprtih ustih. Poznajo dva dialekta, moške-

Na podlagi 51. člena zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS št. 18/84) ter 8. člena odloka o oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 6/86)

OBJAVLJA

Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto po sklepu komisije za oddajo stavbnih zemljišč, sprejetem na seji dne 27. 10. 1986.

JAVNI RAZPIS

I. za oddajo stavbnega zemljišča za gradnjo 2 stanovanjskih hiš v soseski po ZN Regrške košenice, obe k. o. Gotna vas, in sicer:

- lokacija št. 83, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/50, v izmeri 611 m²,
- lokacija št. 100, ki leži na zemljišču parc. št. 1020/33, v izmeri 694 m²,
- a) odškodnina za zemljišče znaša 685 din za 1 m²,
- b) stroški priprave in delne komunalne opreme znašajo za lokacijo 3.672 din za 1 m²,
- c) pod delno komunalno opremo je zajeta izgradnja kanalizacije, vodovoda, nizkonapetostnega električnega omrežja, javna razsvetljava (brez kandelabrov) in cesta brez pločnikov v asfaltni izvedbi;
- č) ker so za lokacijo zgrajeni tudi komunalni priključki, bo moral investitor še posebej plačati:
 - 1) za lokacijo št. 83 strošek kanalskega priključka in strošek izgradnje telefonskega omrežja do soseske 164.512 din in strošek izgradnje vodovodnega priključka 130.435 din;
 - 2) za lokacijo št. 100 pa strošek izgradnje telefonskega omrežja do soseske v znesku 30.000 din;
- d) obe lokaciji sta lokaciji z napako, ker se nahajata pod nivojem ceste v vrtači z nevtranim terenom, zaradi česar bo potreben poseben sistem temeljenja in ev. izgradnja dodatne etaže, kar je bilo upoštevano pri stroških priprave in delne komunalne opreme lokaciji;
- e) če OZD, v kateri investitor dela, ne združuje sredstev po posebnem samoupravnem sporazumu za komunalno opremo soseske, bo investitor dodatno plačal še vrednost nepovratnih vlaganj v komunalno opremo 894 din za 1 m².

Vsak investitor bo moral še posebej plačati prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v stavbno zemljišče za površino, ki jo ima lokacija, elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodnih varovalk, na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave (ceste, vodovod, kanalizacijo, telefon, elektriko), pridobiti vso potrebno dokumentacijo za objekt, zgraditi objekt in urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem ter tehnično dokumentacijo in sofinancirati izgradnjo manjkajočih komunalnih naprav, ki so še potrebne v tej soseski (dograditi pločnike v asfaltni izvedbi, dograditi javno razsvetljava, zgraditi telefonsko omrežje, peš poti, igrišča, javne zelenice ter zgraditi zaklonišče v lastnem objektu).

II. za oddajo stavbnega zemljišča za gradnjo 7 individualnih stanovanjskih hiš in 3 vrstnih hiš v soseski po ZN Otočec, vse k. o. Šentpeter, in sicer:

1. individualne hiše:
 - lokacija št. 18, ki leži na zemljišču parc. št. 160/18, v izmeri 789 m²;
 - lokacija št. 37, ki leži na zemljišču parc. št. 160/37, v izmeri 594 m²;
 - lokacija št. 38, ki leži na zemljišču parc. št. 160/38, v izmeri 636 m²;
 - lokacija št. 41, ki leži na zemljišču parc. št. 160/41, v izmeri 619 m²;
 - lokacija št. 42, ki leži na zemljišču parc. št. 160/42, v izmeri 573 m²;
 - lokacija št. 45, ki leži na zemljišču parc. št. 160/45, v izmeri 510 m²;
 - lokacija št. 46, ki leži na zemljišču parc. št. 160/46, v izmeri 551 m²;
2. vrstne hiše:
 - lokacija št. V1, ki leži na zemljišču parc. št. 160/82, v izmeri 210 m²;
 - lokacija št. V2, ki leži na zemljišču parc. št. 160/93, v izmeri 214 m²;
 - lokacija št. V7, ki leži na zemljišču parc. št. 160/98, v izmeri 211 m²;
- a) odškodnina za zemljišče znaša 548 din za 1 m² stavbnega zemljišča;
- b) prispevek k stroškom priprave in delne komunalne opreme znaša za lokacijo št. 18 din 1.867.696, za ostala lokacije pa 4.740 din za 1 m² stavbnega zemljišča.

Pod delno komunalno opremo je zajeta kanalizacija, vodovod, nizkonapetostno električno omrežje brez javne razsvetljave, in ceste (izvedena le zemeljska dela in prva plast tapona), da je omogočen dostop do lokacij.

Nizkonapetostno električno omrežje za napajanje stanovanjskih hiš bo zgrajeno šele, ko bodo v posamezni skupini objektov objekti zgrajeni do take faze, da bo iz varnostnih razlogov omrežje mogoče zgraditi. Stroške izgradnje začasnega gradbiščnega priključka financirajo investitorji sami neposredno pristojni organizaciji.

Vsak investitor bo moral še posebej plačati prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v stavbno za površino lokacije, elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodnih varovalk, na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave (cesto, vodovod, kanalizacijo, telefon, elektriko); urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem ter tehnično dokumentacijo, sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki so še potrebne tej soseski (dograditev cest s pločniki v asfaltni izvedbi, zgraditev javne razsvetljave, telefonskega omrežja, peš poti, igrišče in javne zelenice). Če organizacija združenega dela, v kateri interesent dela, ne združuje sredstev za komunalno opremo soseske po posebnem samoupravnem sporazumu, bo interesent dodatno plačal še vrednost nepovratnih vlaganj v komunalno opremo v višini 653 din za 1 m² stavbnega zemljišča.

Lokacije po ZN Otočec lahko pridobijo le tisti, ki imajo stalno bivališče v KS Otočec, oz. so zaposleni v KS Otočec, med njimi pa tisti, ki po merilih najbolj izpolnjujejo razpisne pogoje:

- Ostali pogoji:
1. Stroški priprave in delne komunalne opreme ter odškodnino za zemljišče morajo plačati investitorji, ki najbolj izpolnjujejo razpisne pogoje, v roku 15 dni po podpisu pogodbe.
 2. Investitor, ki najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v 15 dneh po prejemu obvestila o ugotovitvi, da najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, skleniti s skladom pogodbo o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča, ker bo sicer zemljišče oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku.
 3. Vsak ponudnik mora vlogi za pridobitev lokacije priložiti potrdilo OZD, v kateri je zaposlen, o višini osebne dohodka zadnjih šest mesecev.
 4. Varščino v znesku 200.000 din za lokacijo mora ponudnik vplačati hkrati s prijavo, in sicer na račun št. 52100-652-64082 na Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto, izkazilo o vplačilu pa priložiti prijavi.
 5. Rok za oddajo prijav je vključno 15. dan po uradni objavi v časopisu Dolenjski list.
 6. Prijave morajo biti zapečatenе, na ovjnicji pa oznaka »javni razpis«. Prijavo je potrebno poslati na naslov: Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.
 7. Ob odpiranju prijav bo komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od ponudnikov dodatno dokumentacijo, če bo ta potrebna za ugotovitev najugodnejšega interesenta po tem razpisu.
 8. Dokumentacija in ostali razpisni pogoji so interesentom na voljo pri Skladu stavbnih zemljišč občine Novo mesto, Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.
 9. Investitor bo moral zgraditi objekt do tretje gradbene faze najpozneje v roku 5 let po pridobitvi zemljišča.

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE NOVO MESTO

ZDRAVSTVENI CENTER DOLENJSKE TOZD ZDRAVSTVENI DOM TREBNJE

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

šoferja reševalne postaje

Pogoji:
končana IV. stopnja UI avtomehanične smeri
vozniški izpit D kategorije
80 — urni tečaj prve pomoči.

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidati naj oddajo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po dnevu objave.

Kandidati bodo obveščeni v 30 dneh po dnevu izbire.

NOVOMEŠKA DAVKARIJA NA REPUBLIŠKEM REŠETU

Anonimno pismo, ki ga je še lani republiški upravi za družbene prihodke poslal neki uslužbenec novomeške občinske uprave, je bilo neposreden vzrok, da so se republiški davčni inšpektorji ob pričetku letošnjega leta napotili v Novo mesto. Podrobnosti iz vsebine anonimnega pisanja sicer niso znane, zato pa je znano, da je bila v njem kot posebej sporna navedena gostilna Pavlin v Mačkovcu. Po izjavah pisca naj bi bili dohodki omenjenega lokala nerealno ugotovljeni, inšpektorje pa naj bi lastnik pridobil na svojo stran s podkupovanjem. Dovolj velik očitok, da so se republikanci lotili celovitega in temeljitega pregleda novomeške uprave za družbene prihodke. Reči je treba, da so prihajale na dan na videz osupljive ugotovitve, ki so delo novomeške davkarije postavile v sila slabo luč, da so bile ob nepravilnostih v delu najdene tudi nezakonitosti.

ZARADI ZAMUD DO NEUPRAVIČENEGA DENARJA

Preveč prostora bi potrebovali, če bi hoteli v celoti povzeti ugotovitve, do katerih so prišli republiški inšpektorji, omenimo le najznačilnejše. Tako je bil obrtniku Bojanu Črtaliču lani davek odmerjen z začasno odločbo, ki je bila izdana po predpisanem roku, poleg tega ni temeljila na podlagi napovedi, pač pa so bila v njej zajeta tudi dejstva, ki jih je prinesel pregled poslovnih knjig. To je hkrati pomenilo, da je omenjeni obrtnik, ker pač odločba ni bila izdana takoj po pregledu poslovne dokumentacije, neupravičeno razpolagal z določeno razliko družbenih obveznosti, gre za blizu 1,6 milijona dinarjev. Prav tako je bilo omenjenemu obrtniku po ugotovitvah pregleda brez ugotovitve dejanskega stanja odpisanih preko milijon dinarjev družbenih obveznosti iz obrtne dajavnosti in 840 tisočakov iz naslova skupnega dohodka občanov.

Poglavje zase so bila predpisovanja akontacij za leto 1985. Novomeška davkarija pri teh ni spoštovala določil zakona o davkih občanov, tako da davčni zavezanci družbenih obveznosti niso plačevali sproti, pač pa z enoletnim zaostankom. To je seveda za nekatere obrtnike, ki se jim je celotni prihodek v tekočem letu bistveno povečal, pomenilo, da so lahko prosto razpolagali z večjimi družbenimi sredstvi. Zaradi nepravilnega predpisovanja akontacij za leto 1984 je tako prišlo ob odmeri družbenih obveznosti za to obdobje do velikih razlik, znesek se vrti preko 86 milijonov dinarjev, od tega je na davek odpadlo 28 milijonov. Razumljivo, da so bile te razlike največje pri največjih obrtnikih, zneski, s katerimi so neupravičeno razpolagali, so znašali tudi preko 20 milijonov dinarjev. Poleg neupoštevanja bistvenega povečanja celotnega prihodka pri nekaterih obrtnikih za predpisovanje akon-

tacij pa novomeška davkarija pri le-teh sploh ni upoštevala zadnje odmerne odločbe, pač pa je na v letu 1984 ugotovljeno davčno osnovo enostavno prištela takrat veljavno stopnjo 35 odstotkov, kar seveda ni v skladu s spremembo zakona o davkih občanov.

ODPISI KAR BREZ VLOG

Prav zanimiva so bila odkritja o dogajanjih v lanskem novembru in decembru. Uprava za družbene prihodke je namreč prvotni znesek akontacij vseh družbenih obveznosti za leto 1985 novembra znižala za poltretji milijon dinarjev, nato pa ga je decembra po pregledu pripisov in odpisov povečala na preko 7 milijonov dinarjev. In v čem je napaka? Odpisi za mesec december so bili narejeni že 15. novembra brez zakonske osnove in dokumentacije, saj so davčni zavezanci svoje vloge za znižanje akontacij vložili šele konec decembra. Da bo mera polna, so bile odločbe o znižanju teh akontacij, brez katerih odpisov sploh ne bi smelo biti, v času obiska republiških davčnih inšpektorjev še v delu. Tako je bila po mnenju republiške uprave za družbene prihodke predpisana akontacija neutemeljeno znižana Jožetu Črtaliču, čeprav se je temu prihodek v letu 1985 krepko povečal. Znižana je bila tudi akontacija obrtniku Stanetu Liscu, češ da se mu je prihodek v minulem letu zmanjšal. Takšno trditev so sicer potrdili tudi podatki iz registriranih računov, vendar republiški inšpektorji pravijo, da Lisac vsega prihodka ni fakturiral, izrazili so celo sum, da ga je del šel na ime sina Marjana, ki dela v isti delavnici, a ima prav tako status obrtnika. Poleg vsega tega je novomeška uprava nezakonito znižala obremenitev davka iz gospodarskih dejavnosti — gre za 4,5 milijona dinarjev — v mislih pa imamo zavezance, ki jim je v nasprotju z zakonom odložila plačilo družbenih obveznosti.

In še ena nepravilnost je bila najdena med pregledom, zadeva pa prav tako davek od dohodka iz gospodarske dejavnosti. Gre namreč za obrtnika Milana Osolnika, ki mu je novomeška uprava med stroške priznala tudi obresti za prejeti material pri novomeški obrtni zadrugi, kar je po tolmačenju republiških inšpektorjev v nasprotju z zakonom o davkih občanov.

NEREALNI PRIHODKI V GOSTINSTVU

O gostinstvu je bilo nekaj besed že v uvodu. Tolikokrat omenjeni pregled je pokazal, da je število davčnih zavezancev v gostinstvu padlo, predvsem zaradi preusmeritve nekaterih na pavšalno obdavčitev. Podatki kažejo, da je prihodek na davčnega zavezanca v tejsotki precej od republiškega poprečja, kar se seveda kaže tudi v odmerjenem davku za leto 1984, ki je domala polovico nižji kot drugod po Sloveniji. Novomeška uprava za družbene prihodke je v nekaterih postopkih za ugotavljanje davčne osnove jemala kar cennitve celotnega prihodka in primerjave z drugimi davčnimi zavezanci, ki poslujejo v podobnih pogojih. »Z načinom, da se v postopkih za odmero davka uporabljajo le podatki iz poslovne dokumentacije, ne pa tisti, ugotovljeni s sprotnimi kontrolami med letom, ne bo moč ugotoviti realnih prihodkov, s tem pa tudi ne pravih davčnih osnov,« je zapisano v informaciji republiške uprave za družbene prihodke.

In kako je bilo v preteklosti s prometnim davkom? Pravočasnega obračunavanja tega davka ni bilo, prihajalo je celo do tega, da zavezanec ni vložil mesečne napovedi o obračunu prometnega davka, vplačati pa ga je vendarle moral. In ker uprava pač nima potrebne evidence za spremljanje tega področja — izjema so le gostinci — tudi ni bilo predpisanih sankcij, ko obrtniki opravljenega prometa niso prijavili v predpisanem roku.

Republiška kontrola je ugotovila, da je bila aktivnost novomeške davčne politike med letom pomanjkljiva, kontrola poslovnih knjig je bila omejena le na ugotavljanje doseženega prihodka, ni pa vsebinskih pregledov, s tem pa seveda tudi ne ustreznih predlogov za kaznovanje zaradi kršitve davčnih predpisov. Le en primer: novomeška uprava je sama ugotovila, da gostinci očitno ne prikazujejo celotnega prihodka, pa vendar ni bilo v preteklosti organiziranih kontrol prometa prek registrskih blagajn, vodenja skladišča, snemanja prometa in podobno.

Tudi pri ugotavljanju izvora premoženja stvari v novomeški davkariji niso takšne, kot bi morale biti. Uprava sicer ima evidenco o dohodkih, a ni sprotna, tudi ni primerjave med trošenjem sredstev, povečanjem premoženja in obdavčenimi dohodki. Posebej zanimivo je, da je novomeška uprava lani zastavila široko akcijo za obdavčenje premoženja občanov, a se je obvestilo odzvalo zelo malo ljudi. Osebo je bilo nato za pojasnilo pozvanih 616 davčnih zavezancev, ni pa bilo kontrole neposredno na terenu. Več kot očitno je, da v novomeški občini veliko občanov ne plačuje davka na posest prostorov, ki se uporabljajo za počitek in rekreacijo.

ZA NAPAKE SO BILI TUDI VZROKI

Vse to je bilo seveda razlog, da je republiška uprava novomeški davkariji naložila vrsto ukrepov za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in celo nezakonitosti, določila pa tudi roke, ki so potekali prav te dni. Kaj in koliko je bilo narejenega, predvsem pa, kakšni so bili komentariji na takšna spoznanja v novomeški upravi za družbene prihodke? Marjan Pavlin, ki je direktorsko mesto na novomeški davkariji prevzel pred meseci, ne taji napak, odkriva pa vzroke, ki so do njih privedli.

»Pri predpisovanju akontacij davčnih obveznosti dejansko zaostajamo, a so za to dovolj objektivni vzroki. Osnovni problem je ta, da med letom ne mi ne obrtnik ne vemo za pogoje poslovanja, s tem pa tudi približno ne, koliko bo kdo zaslužil. Tu je še visoka inflacija, ob kateri je zelo težko slediti tekoče obremenitve, tako da zaostanka pač ni moč takoj nadoknaditi. Samo primer, kaj se je dogajalo sedaj, ko smo davčnim zavezancem pošiljali akontacije za zadnje četrtletje. Zaradi visokih zneskov je bilo precej vroče krvi, ljudje so v vrsti stali pred pisarno in se razburjali. A ni bil

Marjan Pavlin

problem to, kako jih pomiriti, jim vse stvari razjasniti težko jim je bilo dopovedati, da je še ta znesek pre-majhen in da bo prihodnji spet višji.»

NIHČE SE NI OKORISTIL

V novomeški davkariji sprejemajo očitok, da pr. odmerjanju davka od dohodka gospodarskih dejavnosti niso kontrolirali vse potrebne dokumentacije, kot razlog temu pa navajajo, da to pač glede na obseg poslovanja, količino dokumentacije in postavljene normative ni bilo mogoče. To so počeli le tam, kjer je šlo za večje zneske in kjer je obstajal sum, da gre za prirejeno, lažno dokumentacijo. Kar pa zadeva nekatere povsem konkretne očitke, je Marjan Pavlin jasen.

»Temu, da je bila Črtaliču odmera davka izvršena z začasno odločbo, so bile vzrok nejasnosti pri upoštevanju dela dohodka, doseženega z inovacijami in zaščitnimi patenti, saj zakonska določila na tem področju niso jasna, njihova tolmačenja pa se zelo razlikujejo. Tudi pri obresti za prejeti material, ki smo jih Milanu Osolniku šteli med stroške, po naše ni bilo nič narobe. To se je pokazalo prav pred nedavnim, ko je tudi vrhovno sodišče Slovenije odločilo, da je tovrstne obresti moč priznati kot stroške. Priznava pa napako, ko smo obrtniku Cirilu Kosu neupravičeno priznali davčno olajšavo, ki gre zavezancem za izvoz blaga in storitev na konvertibilno področje. Slednjo smo izdali le na podlagi potrdila, ki ga je Kos potreboval za najetje kredita.

Kar zadeva očitok, da je bila Stanetu Liscu neupravičeno znižana akontacija, in sum, da je del prihodka fakturiran na sina Marjana, tole. Gre vendar za eno firmo, čeprav so nosilci obrti poleg Staneta Lisca še njegova žena in sin, to pa zaradi ovire, ki jo postavlja census zaposlenih delavcev na enega obrtnika. Res je, da je zaradi npravnega predpisovanja akontacij za leto 1984 prišlo do razlik, ki so nekaterim obrtnikom, razumljivo, omogočile razpolaganje z večjimi družbenimi sredstvi, med njimi tudi Stanetu Liscu, ni pa moč govoriti o kakšnem protipravnem okoriščanju s tem denarjem. Stane Lisac ima, denimo, po lanskem odmeri celo ne tako majhen znesek preplačila davčnih obveznosti.

VSAK MESEC »ODKRITI« STO VIKENDOV

Preden pa bi se dotaknil resnično perečega področja gostinstva, kjer se vedno prihaja do prirejenih na povedi in rezultatov poslovanja, še nekaj o prometnem davku in davku od premoženja. Popolnoma pravilna je ugotovitev, da zavezanci niso mesečno vlagali na povedi o obračunu prometnega davka, zato smo vno vič opozorili vse, naj ravnajo v skladu z zakonom, sice bodo sledile kazni za davčne prekrške. Davek od premoženja je stvar zase. Lani smo občane pozvali, na prijavit svoje premoženje, gre za stanovanjske hiše zidanice, vikende in stanovanja, za odmero davka Odziv je bil pičel, zato smo pričeli neposredno eviden tirati vikende in počitniške hiše na terenu. Rezultat dela inšpektorske ekipe, ki je praktično vseskozi na terenu, je, da se število davčnih zavezancev vsak mesec poveča za sto. Tako imamo letos v občini registriranih že 1.228 počitniških hiš, še lani je bilo to število vsega 458. Po številu prebivalstva smo s to številko med prvimi v Sloveniji, čeprav delo še zdalec ni zaključeno. Računamo, da bomo popis zaključili v kakih dveh letih, že za prihodnje leto imamo namreč v načrtu popisi vseh stanovanjskih hiš in stanovanj.

PREGLEDI NISO POTRDILI SUMA

Ob uvodu v gostinski del zapisa smo seveda dolžni dati epilogo uvodne zgodbe. Sumi anonimnega pisca so se izkazali kot bolj ali manj neutemeljeni. V gostilni Pavlin v Mačkovcu so bili v zadnjem času ob rednem pregledu poslovnih knjig in dokumentacije opravljen še trije izredni, v njih naj bi se pokazala sprotne vodenja poslovnih knjig, dokumentacije in skladiščnih kartic, kontrola uporabe registrske blagajne, tekočega poslovanja in obračun prometnega davka od prodaje alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Bistvenih nepravilnosti ni bilo, če izvzamemo ob zadnjem pregledu ugotovljeno razliko med skladišnimi karticami, dnevnimi izdajami pijač ter dejansko zalogo v kleti. Sicer pe tovrstne kontrole v bodoče ne bodo več potrebne Franc Pavlin je namreč gostilno dal v najem KZ Metlika.

NA 80 GOSTINCEV EN INŠPEKTOR

»Kako resno smo se lotili zadev v gostinstvu, pove podatek, da smo v samo dveh mesecih opravili 18 kontrol obračuna prometnega davka od prodaje alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter za leto 1985 pr. vseh gostincih pavšalnih ugotovili nepravilnosti. Prav tako smo pregledali vložene davčne napovedi in poslovne knjige za minulo leto, zaradi nepravilnosti pa izdali več odločb o kaznovanju in dva predloga za uvedbo postopka o prekršku. V ilustracijo naj povem, da znaša v devetnajstih pregledih ugotovljena razlika dohodka 6,6 milijona dinarjev. Omenil bi ob tem kontrolo prometa v novomeškem »G« klubu, kjer se je pokazalo, da je bil promet med 20. in 4. uro bistveno večji, kot so bili prikazani iztržki na enak dan v prejšnjih tednih in mesecih. Ne bi našteval v nedogled, saj je bilo opravljenih še več kontrol, pokazale pa so vrste nepravilnosti, tudi to, da prometa niso povsod registrirali preko registrskih blagajn. Pojavlja pa se še er problem. Cel kup je namreč stroškov, ki jih gostilničarji ne prikazujejo kot materialne, od lastne pridelave kmetijskih proizvodov in popravil do plačevanja dopolnilnega dela, plačevanja glasbenikov in knjigovodskih opravil. Vse to omogoča prikrievanje prometa česar registrske blagajne seveda ne morejo preprečiti. Prav tako domnevamo, da veliko gostincev pijačo nabavlja v maloprodaji ali v industrijskih prodajalnah, z je zaradi razumljivega interesa trgovin nemogoče priti do teh podatkov. Tako gre do pijače v točilnice mimo skladišča in skladiščnih kartic, podobno se dogaja s hrano. Marsikje iz evidence ni moč razbrati vrste nabavljene hrane niti količine, izdaje ali zaloge.

A ni dovolj le vedeti za nepravilnosti, potrebno jih je dokazati. In težko je potem karkoli očitati inšpektorju, ki mora sam kontrolirati 80 gostincev, ob njih pa še preko 50 drugih davčnih zavezancev. Napake so bile, trudimo pa se, da bi jih bilo čim manj. Navsezadnje pa nam nekateri zadnji podatki le kažejo, da še dalec nismo najsibšja uprava za družbene prihodke v Sloveniji, kot bi kdo po informaciji republiške kontrole lahko sklepal. Prej celo nasprotno.

BOJAN BUDJA

NEZNANKE PO 100 LETIH POSLOVANJA

Drug program je že omenjena obutev za prosti čas, tretji program je plastika: to so plastični profili za gradbeništvo, rolete, obloge, harmonika vrata. Po ustvarjenem dohodku je najmočnejši program kopit. Pete smo leta 1981 ukiniteli, ker so bile dohodkovno nezanimive, nedonosne, sezonskega značaja. Ta program je zaposloval veliko število delavcev, bil je tehnološko zelo primitiven in se ni dal posodobiti, ker v svetu že izdelujejo plastične pete v manjših obratih.

Tudi naš program plastike se vse močnejše uveljavlja. Imatri podprograme, in sicer je eden proizvodnja polietilenskih, plastičnih kopit, druga smer je proizvodnja poliuretanskih podplato v kombinaciji z lesom, pluto, skratka z naravnimi materiali, tretjo smer sem pa že podrobneje razčlenil. Pri plastičnih kopitih gre v bistvu za polizdelek, ki ga finalizirajo v obratu kopit. Veliko prednost ima plastika, ker je ni treba brusiti, lakirati.

DL: V tovarno ste prišli leta 1978. Kakšni so bili vaši prvi vtisi? V kakšnem stanju je bila tedaj Kopitarna in zakaj ste sploh prevzeli direktorovanje?

Štimac: »V veliki negotovosti sem bil, ali bi sploh prevzel to delo; sem že prevzel in odpovedal, pa so me pregovorili. Tovarna je bila nazelo nizki tehnološki ravni, opremljenosti. V Kopitarni ni bilo še nobenega viličarja, če začnem pri transportiranju. Vse razkladanje in nakladanje je bilo ročno. Znotraj tovarniške ograje sploh ni bilo transportnih poti. Zmeraj je bilo še veliko težaškega, fizičnega dela. To je bila prva ugotovitev.

Drugo: opazil sem, da bo potreben pri obratu pet carski rez, ker se ne da vpeljati sodobne industrijske proizvodnje. Posledica tega je bila že omenjena ukinitve te proizvodnje. Tretja ugotovitev pa je bila, da so potrebni radikalni posegi v samo tehnologijo pr-

JOŽE ŠTIMAC: »Slabi delovni pogoji, izrabljena oprema, nezmožnost nabave rezervnih delov itd., vse to je bilo nič v primerjavi z ogromnim navdušenjem in voljo delavcev v povojni Kopitarni. Postopoma so vse razpadajoče objekte zamenjali trikrat večji sodobni, raslo je število zaposlenih. Danes je v Kopitarni okoli 440 delavcev. Proizvodnjo smo skokovito povečevali, uvedli več novih izdelkov in programov; prav tako smo nenehno izboljševali kakovost naših izdelkov, ki nam jo priznava svetovni trg, produktivnost in tehnologija pa sta na evropski ravni. Izvoz smo povečali na več kot dobro petino skupnega prihodka in je lani znašal dober milijon dolarjev.«

oizvodnje lesene obutve. Leta 1982 smo posodobili proizvodnjo s tedaj najsoodobnejšimi stroji in povečali proizvodnjo od 200.000 na 600.000 parov.«

DL: Govorite o uvajanju nove tehnologije. Ste uspeli in v kolikšni meri tudi z domačim znanjem in pametjo posodobiti proizvodnjo?

Štimac: »V glavnem smo takrat to sami naredili. Edino sodelovanje s tujci, ki pa smo ga kmalu pretrgali, je bilo z znano ameriško tvrdko Scholl pri leseni obutvi. Nič nam niso pomagali, ampak so nam dovolili, da jih, (kot nekoč Japonci in zdaj Kitajci) opazujemo in posnemamo. Izbor tehnologije smo opravili z lastnimi strokovnjaki. Edino za oblikovanje lesene obutve, posebej pa podplata, smo imeli zunanjega sodelavca, nemškega modelarja.

Med prvimi koraki pri posodobitvi tehnologije je bilo povečanje zmogljivosti sušilnic. Kakovostna, suha

surovina je osnova za vsako proizvodnjo v lesni industriji. Zmogljivosti smo povečali za petkrat, uvedli smo nova spoznanja, predsušenje in končno sušenje z visoko frekvenco, tako se je bistveno spremenila tehnologija.«

DL: Ob tem se samo po sebi zastavlja vprašanje, kako ste to zmogli, saj akumulacije ni bilo dosti?

Štimac: »V letih 1980 in 1981 še ni bilo tako težko priti do sredstev. Zatikalo se je seveda pri uvozu tehnologije. Odločili smo se pač, da ne bomo proizvajali le za domači trg, ampak za svetovnega — tako je delež izvoza v skupnem prihodu od 8 odst. leta 1978 v letu 1984 narasel na 21 odst. — vse na konvertibilno območje. Pretežno izvažamo v Zahodno Nemčijo, Anglijo in Ameriko. Kljub takemu pristopu in dosežkom smo le s težavo pridobili dovoljenja za opremo. Tu nam je veliko pomagal sozd Mercator.«

DL: Redki so, ki so zadovoljni s tako ohlapno streho, kot je sestavljena organizacija združenega dela. V M-Kopitarni spadate med to manjšino, zakaj nič nerganja, marveč same pohvale Mercatorju?

Štimac: »V Mercatorjevi delovni organizaciji Mednarodna trgovina — tozd Contal smo dobili najboljši servis za naš izvoz. Našli smo ljudi, pripravljene sodelovati in skupaj obdelovati inozemski trg. Bili smo ravno v obdobju zapiranja obrata pet in rekonstrukcije za povečanje proizvodnje lesenih podplato. Imeli smo že načrt, kako to izvesti, izbrano opremo, vprašanje pa je bilo, kako zapreti finančno konstrukcijo. In tedaj nam je pomagal tozd Contal. Od julija 1982 smo postali uradno članica Mercatorjeve družine, ena tistih, ki je bila pripravljena povečevati izvoz. Vse nadaljnje rekonstrukcije v tovarni smo izvedli s pomočjo združenih sredstev, ki se zbirajo v interni banki sozda.

Sodelujemo tudi pri uvedbi informacijskega sistema. S terminalom smo povezani s sozdovim centrom za avtomatsko obdelavo podatkov. Obdelujemo osebne dohodke, začeli pa smo še materialno poslovanje brez materialnega knjigovodstva; se pravi, obdelujemo vso skladiščno službo, zaloge surovin, repromaterialov, polizdelekov, torej nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov do fakturiranja.

Kmetijstvo in izvoz sta prednostni usmeritvi v sozdu, ker pa načrtujemo nadaljnje povečanje izvozov, smo spet na prednostni listi za združena sredstva sozdove interne banke. Ta tekoče spremlja poslovanje. Nimamo zadosti obratnih sredstev, ker smo v nenehni rekonstrukcijah, modernizacijah in smo vsako leto ves poslovni sklad kot lastno udeležbo prispevali za naložbe. Lani smo sprejeli program za izboljšanje finančnega položaja, ki je že letos prinesel ogromne prihranke. Zmanjšali smo zaloge, ker se hitreje obračajo kot lani. Za izdelavne materiale smo dneve vezave skrčili od lanskih 102 dni le na 43 dni.

Sozd Mercator je kot velika delovna organizacija s tremi dejavnostmi: kmetijstvo, trgovina, industrija. Ko še ni bilo sozda KIT, smo bili zelo monolitni.«

DL: Kako lahko v današnjih razmerah uspešno načrtujete razvoj delovne organizacije? Se da realno načrtovati?

Štimac: »Težko je realno načrtovati, ker smo v globoki krizi, pa ne samo v gospodarski, ampak tudi v družbeni krizi. Kljub temu smo optimisti. V srednjeročnem planu se zavzemamo za kvaliteten dvig vseh kazalcev gospodarjenja. Predvsem bomo velik poudarek dali na kakovost izdelkov. Z izboljšanjem kakovosti izdelkov želimo zlasti na zunanjih trgih priti v višji kvaliteten razred, pridobiti znake za kvaliteto, ker je to edina, prazaprav tudi najbolj zanesljiva pot, da z izvozom ustvarimo tudi določen dohodek. Vsi ukrepi glede tečajja dinarja, stimulacij in drugo so v Jugoslaviji, žal, krakatorocnega značaja, zato bi se opekli, če bi računali na našo nestanovitnost pri spodbujanju izvoza.

Druga naloga je nadaljnje prestrukturiranje proizvodnje. Pod tem razumemo osvajanje novih izdelkov, v katerih je vgrajeno čim manj fizičnega dela in čim več kreatorskega, ustvarjalnega, ki nam ga bo túji trg priznal. Ne mislimo bistveno povečevati proizvodnje, temveč samo širiti asortiment z izdelki, kot sem rekel, v katerih bo vgrajenih več znanja in strokovnosti!

Tako je naravnana tudi naša politika zaposlovanja. Ne nameravamo povečevati števila fizičnih delavcev v proizvodnji, ampak samo strokovno podkovane, zato bomo v tem srednjeročnem obdobju študentov 99 dijakov in študentov. Žal zaenkrat nismo zadovoljni z odzivom za usmeritve visoko strokovne izobrazbe lesne stroke, strojništva, kemije, oblikovanja, računalništva in ekonomije.«

DL: Za konec pa spet širše vprašanje: kakšno ekonomsko politiko bi želeli in morda še kakšen utrinek sedanjih razmer?

Štimac: »Letos je bilo potrebno kar tri mesece, da smo operativno prišli do tega, kaj sploh lahko uvozimo. Prve tri mesece smo živeli v raziskavah, tipanju, proizvodnja pa je šla mimo. Pri dobavi stroja smo izgubili 6 mesecev, da ne govorimo o plačilih. Tuji dobavitelji opreme so že tako obupali nad jugoslovanskimi kupci, ker ne dobijo plačane opreme, da moramo ubrati druga, za nas dražja pota. Mi izpolnjujemo svoje obveznosti do Narodne banke, dinarske in kot izvozniki-aktivci, uvoz pa škripa. Zdej uvažamo preko kontokorenta; s pomočjo tujih kreditov zdej plačujemo blago tujim dobaviteljem. Če hočemo delati naprej za izvoz, se moram sprijazniti s tem. Ne morem pomagati, če pri nas usnjarska industrija ne dela 2,4 milijeta debelega posebnega usnja, zato ga pač moramo uvoziti!

Ni jasno, kako se bo v letu 1987 z ukrepi ekonomske politike to uredilo v naši družbi za tiste organizacije, ki so pripravljene prevzeti breme nadaljnega izvoza na zahtevno konvertibilno tržišče, potrebujejo pa nujno opremo iz uvoza, ker z zastarelo opremo ne moremo biti konkurenčni! Povsem soglašamo s zahtevami slovenske žbornice. Všeč nam je, da gospodarstveniki končno skušamo načrtovati ali vsaj predlagati administraciji, kakšna naj bo ekonomska politika, ki nas bo zveljala iz težav, v katere smo zabredli.«

Sto let je spoštljiva obletnica. Sevniško Kopitarno, najstarejšo tovarno v občini, je pred 100 leti ustanovila nemška družina Winkler, ker so hoteli avstrijske kupce oskrbovati neposredno, ne pa iz nemškega Altenstadta, kjer so že leta 1865 postavili na noge svoje podjetje. Za Štajersko so se odločili tudi zaradi številnih gozdov, surovinske osnove za polizdeleke, da pa Kopitarna še danes stoji na levem bregu Sevnice v Sevnici, ima »zasluge« Slovenec, gradbeni inženir Anton Smrekar, ki se je odzval, ko so Winklerji z oglasom iskali primerno lokacijo za postavitev tovarne. Prodal jim je svoj mlin, ki so ga predelali v tovarniško poslopje, postavili stroje in 1. oktobra 1886 so izdelali prvi par čevljarskih kopit. Kmalu so dosegli proizvodnjo 300.000 parov kopit, saj je bilo v okolici Sevnice dovolj kakovostnega bukovega lesa in dosti poceni delovne sile. Leta 1944 so Winklerji zapustili Kopitarno, ki je to ime dobila pravzaprav šele po drugi svetovni vojni, ko je tovarna z odločbo o zaplembi imovine osebam nemške narodnosti prešla v državno last.

Nekaj stare patine se Kopitarne, gledano od zunanaj, še drži, sicer pa je postala Mercator — Kopitarna v zadnjih letih sodobna tovarna, ki noče običajati na doseženem, temveč skuša z novimi proizvodnimi programi slediti utripu domačega in tujega tržišča. Kakšna je današnja M-Kopitarna, kako vidi jutrišnji dan, o tem in še o čem, se je novinar Pavel Perc pogovarjal z direktorjem delovne organizacije, diplomiranim inženirjem Jožetom Štimcem. Inž. Štimac se je rodil v Križmanih pri Kočevju, lani se je srečal z Abrahamom. Vodil je nekaj lesnih tovarn na Hrvaškem in v Sloveniji, kamor se je vrnil leta 1966, ko se je zaposlil v ribniškem Inlesu.

DL: Da ne bomo pričeli preveč enolično s predstavljanjem tovarne, njenih proizvodnih programov in podobnim, povejte, prosim, kaj menite o vedno vroči temi: v kakšnem razmerju naj bosta gospodarstvo in politika?

Štimac: »Gospodarstvo naj vodi gospodarstveniki, politika naj pokaže večje zaupanje do gospodarstvenikov, tem naj pusti, da kreirajo gospodarsko politiko, ekonomijo. Zakaj mislim tako? Le gospodarstveniki lahko v določenem času sprejmejo določene ukrepe, ki lahko pripomorejo, da se izvlečemo iz težav, v katere smo prišli. Konkretno je bil to primer lanske leto, ko smo sprejemali nov devizni zakon. Kakršen je že bil tisti devizni zakon, je gospodarstvu vsaj za silo ustrežal. Lesarji smo preko samoupravnega dogovarjanja in združevanja deviz našli višjo motivacijo za izvoz, ker so tako devize oplemenitili in izvoz pripeljali na interesantno dohodkovno raven. To popolnoma velja tudi za M-Kopitarno.

Mi pa smo imeli to srečo, da smo se že lani povezali z nemškimi poslovnim partnerjem Hecklmannom v okviru dolgoročne proizvodne kooperacije.«

DL: Kaj pripomore k taki poslovni odločitvi, ki je lahko tvegana, če tržišče ni dovolj raziskano?

Štimac: »Zelo dobro sodelujemo z ljubljanskim Inštitutom za trženje, ekonomiko in organizacijo (ITEO), ki ima močno razvito obdelavo tržišča. Ko smo izdelovali programe za izvoz, ko smo ga povečevali, so menili, da bi bilo dobro, če bi se s tujim partnerjem, s katerim najbolje sodelujemo, povezali v to obliko dolgoročne proizvodne kooperacije. Na to smo se začeli pripravljati že predlani, pogodbo smo podpisali januarja 1985; junija jo je registriral zvezni komite za energetiko. Hecklmannu, ki ima že 70-letno tradicijo pri izdelovanju lesne obutve, smo lani sprva poskusno pošiljali naše izdelke, letos pa že delamo zanje s polno paro. Izvažamo tako imenovani program obutve za prosti čas. Z njimi smo začeli razvijati tudi nove izdelke, denimo obutev s plutovinastimi podplati. Nemcem dobavljamo vso obutev, oni pa nam materiale, ki jih na našem tržišču ni.

Recimo ni kvalitetnega usnja posebnih debelin, v Jugoslaviji še ni tudi proizvajalca plutovinastih podplato v.

DL: Slej ko prej ostajate pri treh temeljnih proizvodnih programih, kjer očitno kopit ne bo doletela usoda: pet, ki ste jih ukinitili?

Štimac: »Razvijamo program kopit, plastičnih in lesenih. Sem spadajo še leseni napejanci in raztezači.

Kakorkoli že obrnete: v Ljubljanski banki smo ljudje

Da ne bo kdo mislil, da imam kaj proti banki; ne, to ne. Proti Ljubljanski banki pa še najmanj. Orkaduš, ampak včasih imam res vsega poln kufer. Za to, da dobim svoj denar, moram čakati nanj v vrsti. In še stotisoč podatkov na obrazec. Nikoli ne vem, katero številko moram vpisati na formular. Osebnizkaznico tudi gledajo tako, da imam vedno občutek, kot da sem ne vem kakšen goljuf. Da bi jih prosil, naj mi dajo drobiž ali debel denar se pa sploh ne upam...

Ja, ja, saj se lepo sliši: Turizem smo ljudje in tisto o priložnosti med ljudmi, ampak kaj, ko to velja samo za ene. Nič nimam proti ljudem, ampak kakšna lista devize dvignil. Rečem vam, da mi jih na lepe oči ne morem dati. Takšni so pač predpisi. Kako so nevoljni, ko jim moram pregledati osebne izkaznice. Sploh ne vedo, da je to za njihovo dobro, saj tako ne more priti do zlorabe in smo zavarovani vsi: banka in oni. Obratce tudi morajo izpolniti, kot to zahtevajo predpisi. Izpadati pa jaz kot neprizana. Človek se trudi, pa kaj ko ti vsi kot zanašate pridružio v banko prav v petek dopoldan in bi radi vsi naenkrat denar. Če morajo malo počakati, že godrnjajo. No ja, saj je res, da imam tudi jaz kakšen »slab dan«: kdo ga pa nima. Ljudje pa hočejo, da sem neprisano nasmejana. Nič jim ni prav. Prav mene najdejo, da lahko stresajo jezo, ki jo ne morejo doma ali v službi, prav name.

Turizem smo ljudje – tudi v Ljubljanski banki

Slovenija
Moja dežela.

PET SUHIH NOVOMEŠKIH LET JE MIMO

»Nekateri spodbudni statistični pokazatelji ne morejo biti razlog za splošno samozadovoljstvo. Specifični položaj občine se še vedno kaže v neugodni strukturi gospodarstva, nizki akumulativnosti, slabo razviti energetiki, prometni, komunalni infrastrukturi in še vedno nedorečeni IMV,« je v svoji čestitki občanom ob občinskem prazniku med drugim zapisal predsednik novomeške občinske skupščine Boštjan Kovačič. Dejstvo je, da je novomeška občina v preteklosti zabeležila pomemben razvoj, da pa hkrati še danes plačuje in bo še plačevala davek za mnoge premalo premišljene poteze in odločitve ob vsem tem razvoju. O novomeškem gospodarstvu, o problemih in njihovem reševanju, o kadrih itd. stasez Boštjanom Kovačičem ob novomeškem občinskem prazniku za Dolenjski list pogovarjali Ria Bačar in Zdenka Lindič-Dragaš.

DL: Po petih suhih letih, odkar je IMV zabredla v izgubo, ob tem pa je šlo slabo celotni novomeški občini, je letos očiten ponoven gospodarski vzpon. Beležimo dvig industrijske rasti, odlične rezultate v izvozu, znatno manjše izgube. Vse to daje na prvi pogled domala idilično silko o stanju novomeškega gospodarstva, znano pa je, da je resnica precej drugačna. Kakšna? Kakšen je položaj novomeške občine v Sloveniji?

Kovačič: »Časi idiličnega obravnavanja novomeškega gospodarstva so mimo. Nekdaj so na naš konec gledali kot na prijetno deželico z bogato zgodovinsko tradicijo in romantično pokrajino, kamor je zanimivo iti iz centra na dobro potico in cviček. Taka gledanja smo začeli uspešno prelamljati. To je lahko le osnova za turizem, mi pa želimo učinkovito gospodarstvo, kar je tudi osnova za prosperiteto vsega življenja v občini. Učinkovitost se da meriti povsod. Želimo racionalizacije in inovativnosti v vseh panogah, tudi v občinski upravi, ki je včasih še zelo toga pri dajanju uslug. To hočemo spremeniti. Za primer povem, da na občini urejamo posebno sobo, kjer bo občan dobil vsa potrebna soglasja in dokumente za gradnjo hiše na enem mestu. Za to je potrebno le malo organizacijskih prijemov, in če je kader iniciativen, se da vse.

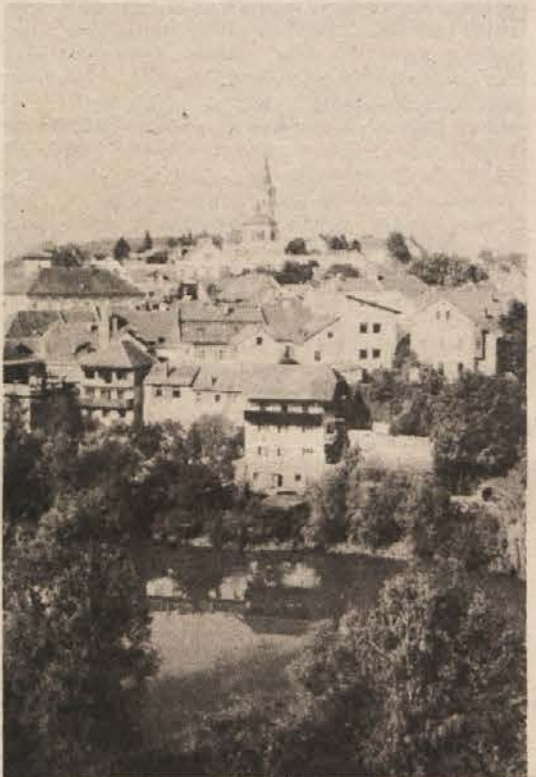
V splošnem ne vidimo razlogov za samozadovoljstvo, čeprav so doseženi rezultati vidni in jih ne smemo podcenjevati. Žal smo v primerjavi kvalitetnih kazalcev gospodarjenja z republiko še vedno slabši, tako v ekonomičnosti, rentabilnosti in zlasti v reproduktivni sposobnosti gospodarstva. Tu je treba izhajati tudi iz preteklih dejstev. Poleg tega imamo več objektivnih težav kot v mnogih drugih občinah, saj je novomeška občina po velikosti tretja v Sloveniji, po številu naselij pa prva. To pomeni znatno več problemov pri komunalni povezavi krajev in v razvoju infrastrukture sploh.

Po letu 1960 se je občina hitro razvijala. Dosegala je tudi 17-odstotne letne stopnje rasti, kar so imeli za neke vrste mali japonski čudež. Razvoj je bil izrazito ekstenziven, zahteval je ogromna vlaganja. Intenzivno smo se zadolževali, saj je bil denar relativno poceni. Vsa tra-

gika IMV je v tem, da je tudi devizno zadolžena. Koso se razmere spremenile, so nastale hude težave. Ne samo zato, ker obstaja za posojila jemljejo velik del dohodka, ampak tudi zato, ker naložbe ne dajejo pričakovanih rezultatov. Tudi zaradi tega imamo danes malo novih programov, ker so ljudje na položajih bolj previdni. Naš družbeni proizvod na zaposlenega je trenutno 18 odst. pod republiškim povprečjem. Delež industrije v gospodarstvu je sicer preko 70 odst., v republiki je 57 odst., toda poraba energije je visoko nad povprečjem, smo pa brez lastnih virov. Ni napredka na področju trgovine in kmetijstva, veliki sistemi so nas obšli in prostor ne dobiva nazaj svojega, za kar pa smo sami krivi. Po skupni in splošni porabi smo na republiškem povprečju, kar dejansko pomeni, da dajemo večji delež kot drugi, s tem pa posegamo tudi v osebne dohodke. Siva lisa smo v makrostrukturi. Sedaj se sicer spet nekaj obeta za gradnjo avtoceste od Višnje gore proti Bregani. Do Otočca naj bi jo potegnili že do leta 1991. Naša svetla točka pa je izvozna naravnost na konvertibilna tržišča. Medtem ko znaša novomeški delež v celotnem republiškem dohodku 4 do 5 odst., znaša v konvertibilnem izvozu preko 10 odst.»

DL: Katere gospodarske panoge in delovne organizacije so sedaj v občini najbolj perspektivne in kaj je s toliko proklamiranim prestrukturiranjem gospodarstva?

Kovačič: »Prestrukturiranje gospodarstva je premalo, če je to le parola, ki jo često ponavljamo. Zame je to proces napredka na osnovi novih, naših programov, ki so sad domačega znanja in po možnosti tudi na osnovi domače surovine. Tega manjka. Morda preveč gradimo na velikih sistemih, ki so se nemalokrat izkazali za okorne, ki potrebujejo veliko časa za spremembe in so težje prilagodljivi razmeram na tržišču. Lahko bi se kaj naučili pri Japoncih, ki propagirajo majhne gospodarske enote, ki lahko hitro reagirajo na spremenjene gospodarske razmere ali zahteve kupcev. Vprašajmo se, kdaj smo pri nas nazadnje ustanovili manjše podjetje s 50, 60 zaposlenimi? Imamo pa nekaj dobrih nosilcev bodočega razvoja, ki imajo sodobne programe: tovarno Krka, Iskri Tenel v Novem mestu in Upore v Šentjerneju, Novoles. Nekateri njihovi programi nastajajo skupno z raziskovalno skupnostjo, raziskave pa so tudi takoj proizvodno uporabne in so izvozno usmerjene. Prav tako kot jasni koncepti, dobri programi pa so potrebni prodorni kadri, ki znajo delo organizirati in meriti z ustreznimi kazalci, ne da bi se brez potrebe izčrpavali z kdove koliko ideološkimi razpravami.«

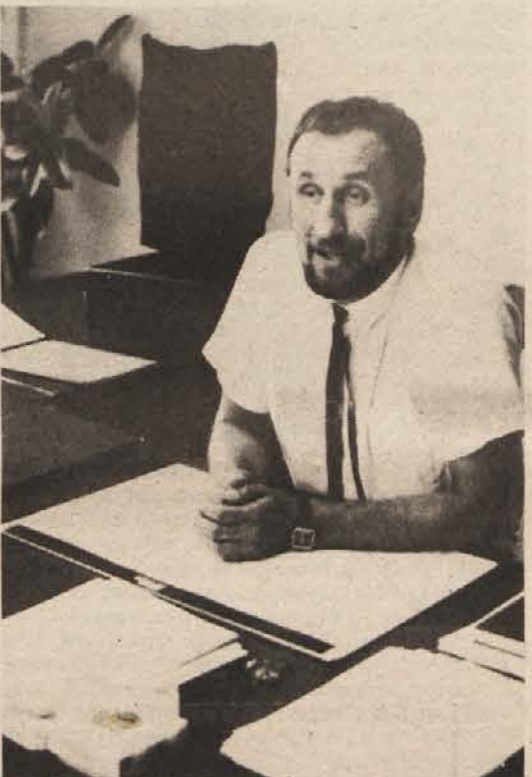

DL: Kadrovska politika je v novomeški občini kot v vsej dolenjski regiji na hudo šibkih nogah. Pogosto je slišati, da tudi v republiških organih Dolenjci nimamo pravih ljudi in jih ni zadosti, kar je tudi eden od vzrokov za zaostajanja in počasnejši razvoj. Kako nameravate v prihodnje obvladovati to področje?

Kovačič: »Sodim, da nimamo tako malo sposobnih kadrov, ne znamo pa jih prav spodbuditi in potegniti iz anonimnosti, jim dati možnost, da uresničijo svoje zamisli. Nagrajevanje je dosti uravnilovsko, delovna mesta pa so zakonsko preveč zaščitena, kar bi morali spremeniti, da bi sposobni ljudje lahko hitreje napredovali, nespособni pa nazadovani. Slednjega pri nas skoraj ne poznamo. To zahteva seveda take opredeljene pristojnosti, nagrajevanja, da pritegnemo strokovnjake, potrebno pa je tudi stalno preverjanje. Kar pa zadeva naše kadre v republiških organih, moram reči, da smo ob zadnjih volitvah številčno izredno napredovali in smo zdaj neprimerno bolje zastopani. Prav zdaj pa iščemo take metode dela z njimi, da bodo ti kadri na tekočem z našimi problemi, da bodo dihali z nami in da bodo znali naše interese avtentično zastopati. Kakorkoli se čudno sliši, praksa kaže, da je nujno potrebna tudi fizična prisotnost kadrov v Ljubljani, v neposredni bližini mest odločanja. Močnejša zastopnost ljudi z nekaterih območij v republiki se je doslej močno poznala v okoljih, od koder so ti kadri prihajali.«

DL: Kako kaže z izboljšanjem dokaj slabe kvalifikacijske ravni zaposlenih v občini?

Kovačič: »V srednjem šolstvu imamo dokaj ugodno mrežo šol v razmerju proizvodnih in neproizvodnih poklicev, ki odgovarja gospodarski strukturi in je kanček upanja, da izboljšamo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Upanje daje tudi višješolski in visokošolski študij v prostoru. Prav najbolj perspektivni programi — Krke, Iskre — temeljijo na teh programih. Redni študij v smislu zagotavljanja kadrov za prostor se ni obnesel, zato prakticiramo dislocirane oddelke, čeprav je to v minus širše izobraženosti in razgledanosti, ki se dobi v univerzitetnih središčih. Že nekaj let imamo ves čas strojno fakulteto, začeli smo z elektrofakulteto, imamo oddelek gradbene fakultete, informatiko, občasnno lesarsko smer itd. Interes sploh ni vprašanje. Ob vsem tem lahko upamo na boljše, seveda pa učinkov ne more biti v enem letu. Poleg tega bo v novomeški občini gotovo še vedno precej predelovalne industrije, ki nas je reševala in še računamo nanjo, tam pa le ni posebno veliko znanja.«

DL: V novomeški občini se srečujemo z vrsto velikih problemov, omenimo samo vodno oskrbo. Koliko je upanja, da jim bomo kos in kako, če je gospodarstvo že sedaj zelo obremenjeno, osnovni nosilci teh panog, na primer komunalci, cestarji, pa praktično tudi brez možnosti, da naredijo temeljit preokret? Kakšen bo pristop občinske vlade do teh problemov?

Kovačič: »Na makrostrukturnem področju dejansko zelo zaostajamo. Glede vode bi rekel, da smo mi tu malo zaspali. Raziskave so potem pokazale, da je voda biološko slaba. Problem z vodno oskrbo je toliko večji zaradi razpršenosti naselij, vsaka vas pa bi rada imela svoj vodovod. Dodatni element je ekološki, nikjer pa tudi ni merilcev porabe. Sedaj je glavna naloga zavarovati vire. Ne bi sicer hotel zbuhati nikakršnega optimizma, a naj povem, da sedaj delamo raziskave glede kvalitete podtalnice v sklopu raziskav vodnih virov na Gorjancih. Pri tem bo zelo pomemben element še prosti pad vode. Pomembno je, da smo le prišli do spoznanja, daje oskrba z vodo ključnega pomena in da je ta problem treba rešiti. Kaj več trenutno o tem ne bi mogel reči.

Znotraj izvršilne oblasti bomo šli na sistem programskih svetov za posamezne zadeve, ki bodo strokovno ocenili programe. S takim odprtim računom bomo potem šli pred gospodarstvo, da se odloči in da se določi prioriteta. Druge rešitve ni. Sedaj se prednostno ukvarjamo z novim mostom preko Krke v Novem mestu. Možnost so, da bodo do konca leta načrti nared, maja, junija prihodnje leto naj bi postavili temeljni kamen, in če bo šlo vse po sreči, naj bi bili most s povezavami narejen in odprt za občinski praznik 1988.«

DL: Gorjanci se veliko omenjajo v zvezi z vodno oskrbo, po drugi strani je slišati o načrtih za bodoče smučarsko središče. Eno in drugo gotovo ne gre najbolj skupaj. Kako bo s tem območjem?

Kovačič: »Rekel bi le to, da bo morala voda imeti prednost in da kakšnega večjega novega smučarskega središča v načrtih ni.«

DL: Družbene dejavnosti so v novomeški občini zašle zaradi gospodarskih težav in položaja IMV v še težji položaj kot drugje. Ne gre le za položaj delavcev v izvajalskih delovnih organizacijah, kjer se najhujši problemi rešujejo, ko pride do vrelišča, ampak za splošni položaj dejavnosti, pogoje za delo, opremo. Za investicije denar že zbiramo posebej, sploh pa so omejene, prav tako so z vrha omejeni programi. Kam vse to pelje?

Kovačič: »Na področju šolstva, posebno osnovnega, smo trenutno na primer celo nad republiškim povprečjem. Glede zdravstva bi rekel, da je bila novomeška bolnišnica še pred 15 leti v vrhu v Sloveniji, sedaj je strahovito zaostala tako po opremi kot po kakovosti storitev, čeprav imamo nekatere vrhunske kadre. Organiziranost je pogosto zaradi organiziranosti, premalo pa se je gradilo na kakovostnih dejavnostih, na domačih kadrih, na boljši opremi in storitvah. Ne znajo se organizirati niti znotraj zdravstva, kaj šele, da bi racionalno sodelovali navzven, na primer s Krkinimi zdravilišči. Oprema se tako včasih podvaja, druge pa ni. Nasploh pa so naše ocene take, da bo klasično posodabljanje iz čistega dohodka in preko referendumov premalo. Kako se bomo tega lotili, še ne vemo. Vsekakor ne bo več vlaganj v zidove, le še v opremo in kadre.«

DL: Posebno v primeru IMV je bilo v zadnjih letih velikokrat slišati, da imamo srečo, da gre v veliki meri za polproletarce, saj je vprašanje, kaj bi se v nasprotnem dogajalo. Osebnih dohodki so sicer v občini vsaj za desetino pod republiškim povprečjem. Ali se v zvezi z osebnimi dohodki res lahko zanašamo na dolenjsko polproletarstvo?

Kovačič: »Polproletarstvo gotovo ni dolgoročna rešitev, nas pa v določenem položaju kombinacija službe s popoldansko obdelavo zemlje rešuje. Tu ne more biti ekonomike, poleg tega je človek tako degradiran, razčlovečen. Seveda to ne pomeni, da bomo polproletarstvo sedaj preganjali. Ko smo delali raziskavo o doseganju norme, o abstinenci v službi itd., se je pokazalo, da so polproletarci pridnejši, bolj delavni, to so znane stvari. S polproletarstvom smo blažili možne socialne nemire, kompenzirali nizke osebne dohodke. Prehodno je to gotovo rešitev in dobro, sicer pa ne. V povezavi s tem seveda postavlja tudi vprašanje položaja kmetijstva.«

Gradnja

40 LET ZA NOVO CERKEV

Prvo cerkev so v Dragatušu začeli graditi leta 1854, zgrajena in posvečena pa je bila leta 1858 in takrat je v Dragatušu prišel prvi župnik. Cerkev je imela dva zvonika, bila je dvojček cerkve na Suhorju pri Metliki, le da večja. Pri nemškem bombardiranju Dragatuša 4. maja 1944 — le nekaj dni prej je bil v tem kraju še Glavni štab NOV Slovenije — je bila porušena tudi cerkev. Bogoslužje je potem potekalo po podružničnih cerkvah v fari, že v začetku novembra 1944 pa je dal Glavni štab nalogo in delovno desetino, ki je ob pomoči domačinov do božiča v župnišču v Dragatušu zgradila kapelo. Ta »partizanska« kapela naj bi svojemu namenu služila začasno, vendar se je ta začasnost zavlekla na 40 let, dokler niso konec februarja 1984 pod vodstvom sedanjega župnika Jožeta Rusa začeli graditi novo cerkev, ki je bila zgrajena junija letos. Na slovesnosti, ki se je je udeležilo okoli 1.300 ljudi, je cerkev in oltar 29. junija posvetil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar.

»Najprej je leta 1948 hotel obnoviti cerkev župnik Jarc. Ko je bil tu župnik Lončarič, je arhitekt Plečnik že naredil skico obnove, a na občini so odgovarjali, da čas še ni zrel. Jaz sem prišel za župnika v Dragatuš 1970, prej sem bil štiri leta kaplan v Semiču. Leta 1971 sem dal na občino prvo prošnjo za lokacijo nove župnijske cerkve, a do danes na tisto vlogo, ki jo je menda obravnavala verska komisija, nisem dobil odgovora. Leto zatem sem poslal občinski verski komisiji novo prošnjo, odgovorili so mi čez eno leto, da bodo prošnjo predložili družbenopolitičnim organizacijam. No, vsa zadeva se je vlekla do leta 1980, ko sem dobil lokacijsko dovoljenje. Načrte za novo cerkev, ki ne stoji na mestu prejšnje, je izdelal arh. Igor Engelsberger iz Ljubljane, aprila 1982 pa smo dobili gradbeno dovoljenje,« je pripovedoval župnik Rus.

Pa tudi potem ni šlo brez zapletov. Ko je prišel geometer, da bi zakoličil prostor za novo cerkev, se je pokazalo, da je bil posnetek zemljišča napačen in da cerkve ne morejo graditi pravokotno na župnišče, ampak bo morala biti os lomljena. Potrebna je bila sprememba lokacijskega dovoljenja, kar je vso stvar zavleklo, tako da je Rus podpisal pogodbo s črnomaljskim Gokom za gradnjo cerkve do tretje gradbene faze na jesen 1983, gradnja pa se je zaradi slabega vremena začela februarja 1984. Gok je svoje delo opravil po pogodbi in gradnjo končal poleti tega leta. »Ko smo začeli graditi, sem bil tako rekoč brez denarja.

Gradbeno jama smo naredili v privatni režiji, pri podpisu pogodbe pa sem dal Goku predjem milijon dinarjev, potem pa sem delo plačeval sproti po opravljениh fazah. Gradnja do tretje faze je veljala 12,5 milijona dinarjev, denar pa je prihajal izključno od darovalcev. Skušal sem dobiti kakšen denar od vojne škode, vendar na svojo vlogo nisem dobil odgovora, tako da niti ne vem, če je bil ta denar sploh izplačan. Skušal sem dobiti tudi kredit za gradnjo, vendar to ni možno. Gradil sem pač, kolikor je bilo denarja, zato tudi ni nobe-

Jože Rus

nih dolgov. Denar je, kot rečeno, prihajal in še prihaja od darovalcev, v prvi vrsti od faranov, od izseljencev, ki so doma v teh krajih, kot pomoč škofije za gradnjo cerkva, pomoč so nam dale tudi vse belokranjske župnije pa tudi marsikatero druge. Poleg denarja — gre za nekakšen samoprispevek brez referendumov — so farani darovali tudi ves les za ostrežje, okoli 100 kubikov, domači mojstri so zastoj opravičili skoraj vsa notranja obrtniška dela, plačal sem le kamnoseke, izdelavo pročelja ter izdelavo cerkvenih vrat. Računam, da prispevek faranov v denarju, materialu in delu po sedanjih vrednosti gotovo znaša staro milijardo. Sicer pa se je od sedaj nabralo skupaj 22 milijonov dinarjev (to je brez vrednosti del in materiala in ne upoštevaje inflacije) in toliko je tudi porabljenega za plačilo raznega materiala in del. Vsak darovani znesek je vpisan in vsi računi so spravljeni, vse skupaj pa je vsakomur na vpogled. Prav tako spravljam vse, kar je v zvezi z gradnjo, tudi pisma, ki mi jih pošiljajo ljudje.»

Kot rečeno, je cerkev zgrajena in jo od poletja uporabljajo v bogoslužne namene. »Seveda dela nikakor še niso končana. Zidarska so v glavnem opravljena,

položeno je tudi talno ogrevanje, letos bi radi položili še tlak. Če bi hotel sedaj vse urediti, bi po sedanjih cenah potreboval najmanj še 10 milijonov dinarjev. Samo hrastov les za cerkvene klopi stane najmanj 2 milijona dinarjev. Za bodočnost je v načrtu tudi nakup orgel. V cerkvi, v katero je vključena tudi stara kapela, je prostora za okoli 1.000 ljudi, ker je cerkev podkletena, imamo tudi spodnjo dvorano, kamor gre do 400 ljudi. Približno toliko jih je bilo pri maši na lanski sveti večer. Sicer pa se območje dragatuške fare natančno pokriva s krajevno skupnostjo, ki ima 19 vasi in zaselkov. Prebivalcev je okoli 1.400, aktivnih vernikov — mi jim pravimo nedeljniki — se pravi tistih, ki se udeležujejo nedeljskih maš, je dobrih 1.000. Nedeljskim mašam prisostvuje od 280 do 350 vernikov, kar je glede na škofijsko povprečje nadpovprečno, k verouku pa hodi okoli 130 otrok.

Kot pravi župnik Rus, pri gradnji cerkve ni imel težav z delavci. »Nikoli nisem hodil okoli ljudi, oznani sem, da bomo delali, in ljudje so sami prišli, včasih celo več, kot smo jih potrebovali.«

A. BARTELU

O ŽUMBERKU IN GORJANCIH MED NOB

Ljudi Dolenjske, Bele krajine in žumberškega gričevja, Slovencev in Hrvatov, že od nekdaj niso motile ne meja ne Kolpa, še manj preštevili grči, na goste posejani vse tja proti hrvatskim ravninam. Združevali sta jih revščina in skupna misel o nenehnem boju za preživetje. Strani so se, ko jih je poklical Matija Gubec, zgrnili so se, ko jih je tlačila predvojna Jugoslavija, revolucionarni duh teh ljudi pa je še posebej vzplamtel med narodnoosvobodilnim bojem. Nikakršne meje niso poznali, nikakršnih razlik, nobenih pomislekov ni bilo — meja, bistra Kolpa, je le združevala. Poznamo vrsto skupnih partizanskih akcij. Že zelo zgodaj so se srečali prvi žumberški in slovenski partizani, imeli so skupne partizanske bolnišnice in — ni redko, da tudi padli počivajo skupaj. Bratstvo in enotnost, rojena in prekaljena v neusmiljenem boju skozi stoletja zgodovine.

Nenehan boj za obstanek, socialne in narodne pravice na obeh straneh je pustil globoke brazde neljube zapuščine. Ljudstvo, od nekdaj navajeno na skromnost, je po vojni obstalo pred na videz nerestljivim vprašanjem: vsepovsod opustošenje, ničesar prav oprijemljivega. Začeli so se izseljevati, dela ni bilo, saj tudi tovarni ni bilo. Ljudje so se preživljali predvsem s kmetijstvom, razvijali so se zlasti večji centri. Cele vasi so ostale prazne, zapuščene.

Decembra 1978 so na srečanju borcev in mladine ustanovili Skupnost spominskega območja Žumberak—Gorjanci, v katero se je združilo pet slovenskih in tri hrvatske občine s sedežem v Jastrebarskem. Da si bodo pomagali prav v vsem, so se dogovorili občinski močje iz Brežic, Črnomlja, Jastrebarskega, Krškega, Metlike, Novega mesta, Ozlja in Samobora, enainštirideset krajevnih skupnosti. Ustanovljena je bila z namenom, da po vzoru sodelovanja obsejnega prebivalstva v preteklosti, posebno v obdobju NOB, nadaljuje z negovanjem in razvijanjem pridobitev NOB, istočasno pa da s skupnimi napori združenih občin in širše družbene skupnosti oživi in pospeši družbeno-ekonomski razvoj tega manj razvitega območja.

Za aktiviranje zgodovinskih, kulturnih, naravoslovnih, turistično-rekreativnih in drugih danosti območja je bila ustanovljena Biblioteka Žumberak—Gorjanci, ki ima informativno-propagandni in splošno poučni pomen in je namenjena najširši javnosti. Tovrstna založniška dejavnost v obliki vodnika, turistične karte, monografij, raznih knjižic in drugega ne bo samo izrednega pomena za spoznavanje spominskega območja, ampak bo na svoj način pomagala tudi pri njegovem razvoju. V času posvetovanja je že izšel prvi zvezek v tej Biblioteki — »Narodnoosvobodilna borba na Gorjancih in v Žumberku«, ki poskuša prikazati spominsko območje v najhujših dneh jugoslovanske zgodovine, ko je to območje odigralo zelo pomembno vlogo v NOB in socialistični revoluciji.

Skupščina spominskega območja Žumberak—Gorjanci je s sodelovanjem v Dolenjskem muzeju, a pod pokroviteljstvom Jugoslovanske akademije znanosti in umjetnosti in Slovenske akademije znanosti in umetnosti organizirala v Novem mestu dvodnevo posvetovanje na temo Žumberak in Gorjanci med narodnoosvobodilno borbo. Posvetovanje je skušalo osvetliti zgodovinska dogajanja na mejnem območju dveh republik, ki pa so močno vplivala na razvoj revolucionarnega gibanja.

Na otvoritveni slovesnosti je govoril predsednik JAZU prof. dr. Jakob Sirotković, ki je med drugim dejal: »Na območju Žumberka in Gorjancev že stoletja žive in delijo enako usodo prebivalci različnih narodnih pripadnosti, predvsem Slovenci, Hrvati in Srbi. Težke življenjske razmere so te prebivalce družile in jih povezovali. Nikakršne okupatorjeve mahinacije med drugo svetovno vojno niso mogle razrahljati medsebojnih odnosov. Še več, ravno zaradi teh poskusov se je krepila zavest, ki se je odražala v herojskem odporu proti okupatorju, mišljenju in dobro organiziranem boju za življenje in svobodo. Narodnoosvobodilna borba v Žumberku in na Gorjancih je eden od najsvetlejših primerov moralne moči bratstva in enotnosti naših narodov v revoluciji v najtežjih pogojih italijanske in nemške okupacije.« Udeležence posvetovanja je pozdravil tudi predsednik SAZU prof. dr. Janez Milčinski, ki je kasneje aktivno sodeloval na posvetovanju z referatom »Slovensko-hrvaška vojna partizanska bolnišnica in Saniteta št. 7. korpusa v Žumberku pozimi 1944—1945« in ki je ob tej priložnosti obujal spomine na skupni boj Slovencev in Hrvatov.

Delo posveta, ki so se ga udeležili znani jugoslovanski revolucionarji in zgodovinarji — sta z dvema uvodnima referatoma odprla tovariš Zdravko Klanjšček, ki je govoril o pomenu vojaškega sodelovanja slovenskih in hrvaških partizanskih enot v NOB na območju Žumberak—Gorjanci, in tovariš Rade Bulat, ki je orisal sodelovanje in razvijanje bratstva in enotnosti med narodi in enotami NOV in POJ v času NOB na tem območju. Za tem je delo potekalo v dveh sekcijah: v prvi so govorili o narodnoosvobodilni borbi in sodelovanju partizanskih enot na območju Žumberka in Gorjancev, v drugi pa o organiziranju vstaje, organizaciji KPJ, oblasti in drugih družbenopolitičnih struktur.

Geografski položaj Žumberka in Gorjancev, majhna oddaljenost od velikih mest Zagreba, Karlovca, Novega mesta, Krškega in drugih, kot tudi od glavnih komunikacij Ljubljana—Zagreb, Zagreb—Karlovac in Karlovac—Novo mesto so imeli pomembno vlogo v razvoju narodnoosvobodilne borbe. Ta relativno mali prostor je takoj ob okupaciji bil razdeljen na tri dele, zahodni del Žumberka in Gorjancev ter Krško polje na relaciji Stojdraga so okupirali Italijani, Gadovo peč, Bušeče vas, Malo Mraševo in dalje v smeri Bučka—Ljubljana Nemci, medtem ko je jugovzhodni del Žumberka pripadel tako imenovani Neodvisni državi Hrvatski.

Sovražnik je ob močnih vojaških garnizijah okoli Žumberka in Gorjancev zasedel vsa pomembna mesta na tem območju. Še posebno močne sile je imel ob meji in na pomembnih prometnih zvezah. To dejstvo dokazuje, da so okupatorji in izdajalci že od samega začetka okupacije pripisovali temu območju velik strateški in politični pomen. Toda tudi Komunistična partija Jugoslavije je videla, da je to območje važno za njene akcije. Tako so v Gorjancih zgodaj začeli pripravljati ustanovitev organizacije KPJ in širiti revolucionarne ideje med prebivalci. Prebivalstvo tega območja je z ozirom na težke življenjske razmere takšne ideje rado sprejelo. Pri tem so bili najbolj aktivni komunisti iz vasi pod Gorjanci, pogosto pa so k njim prihajali kot pomoč tudi napredni politični delavci iz Ljubljane. V Žumberku je ravno tako KPH že pred začetkom vojne formirala v Pečnem prvo partijsko organizacijo, ki je širila revolucionarne ideje na območju Žumberka. Pri tem so bili najbolj aktivni komunisti iz partijske organizacije Jastrebarsko. Tako je območje Žumberak—Gorjanci pripravljeno dočakalo okupacijo Jugoslavije.

Že nekaj dni po napadu fašističnih sil na Jugoslavijo (6. aprila 1941) so okupatorji in domači izdajalci zasedli celotno območje Žumberka in Gorjancev.

Ne glede na težki politični položaj so se Komunistična partija in njeni aktivisti pripravljali na oboroženo borbo proti okupatorju. Na Gorjancih je svoj vpliv že vse od ustanovitve širila Osvobodilna fronta slovenskega naroda. Tako je bilo ustanovljenih več terenskih odborov OF in avgusta 1941 že tudi rajonski odbor OF Šentjerne, ki je deloval na območju med Gorjanci in Krko, svoj vpliv pa je imel tudi v nekaterih vaseh na levem bregu Krke. V maju 1942 je okrožni odbor OF Novo mesto razdelil okrožje na podokrožja in tako je bilo formirano tudi podokrožje Gorjanci.

V Žumberku so komunisti, skojevci in simpatizerji KPJ izvajali intenzivne priprave na vstajo. V prvi polovici avgusta 1941 je iz Zagreba CKKPH poslal v Žumberak skupino revolucionarjev z nalogo, da pripravijo prebivalstvo na vstajo. Tako je bil že 14. avgusta 1941 ustanovljen odred Matija Gubec s komandantom Cvijetkom Floresom. Sovražnik je proti temu odredu organiziral ofenzivo, v kateri je bil odred popolnoma razbit, komandant in večina borcev pa so bili ujeti in v Zagrebu ustreljeni. Podobna usoda je doletela prvo Belokranjsko četo, ki je bila uničena na Gornjih Lazah. O odredu Matija Gubec je na posvetovanju poleg Zdravka Dizdara spregovoril tudi takratni borec tega odreda in sekretar partijske celice v odredu Slavko Komar, ki je o vzrokih tragedije odreda povedal naslednje: »Drama odreda Matija Gubec se je končala jeseni 1941 predvsem zaradi takratnega političnega stanja, ker med prebivalci i resnično še ni bilo osnovnih političnih in emocionalnih pogojev. Samo delno se lahko ta drama pripíše neizkušeni in nepoznavanju razmer ter izredno težkim pogojem, kot so prehrana, bivanje, odmor, oborožitev in sama atmosfera v odredu. Lahko se celo sprejme ocena, da nas ustaški vojaško niso porazili, ampak samo razpršili in ujeli del lačnih, utrujenih partizanov, ki so bili psihično in fizično n. robu. V tem pa so imeli obilno pomoč izdajalce. Mi preživelci, ki nas je samo še nekaj, bomo ostali večni dolžniki našim prijateljem iz Pečna in okoliških vasi, saj se brez njih ne bi mogli niti pojaviti niti obdržati toliko časa.«

V prvem letu NOB na Gorjancih je OF izvajala intenzivne politične priprave za oboroženo borbo. Prvi prostovoljci so iz krajev pod Gorjanci odšli v gozdove januarja 1942 in takrat je Podgorje dalo prve borce za svobodo. Marca 1942 pa je bil v Gornji Topli Restri ustanovljen 1. dolenski partizanski bataljon, sestavljen iz treh čet. Druga četa tega bataljona se je imenovala Gorjanska in se je kmalu tako razrasla, da so 13. maja 1942 na Srečju v Kobilah na Gorjancih ustanovili Gorjanski bataljon. Njegov komandant je bil Franc Pirković-Črt, razdeljen pa je bil na tri čete, Kostanjeviško, Šentjernejsko in Brusiško. Bataljon je navezal stike s hrvatskimi partizani in poslal skupino borcev v Belo krajino, da bi tam poživili vstajo po tragediji 1. belokranjske čete.

V Žumberku so se takoj po uničenju prvega odreda in začasnem zatrtju vstaje začeli ponovno pripravljati na oboroženo borbo. Priprave so trajale do pomladi 1942, ko je na območje Žumberka bila poslana s Korduna skupina borcev pod vodstvom Teše Bulata. To so bili že prekaljeni borci, ki so se povežali tudi s slovenskimi partizani in imeli v bližini Pogane jame prvi skupni tabor. Od takrat pa do konca vojne so partizani Gorjancev in Žumberka tesno sodelovali in vodili mnoge skupne akcije na tem območju. Na Žumberak je prišla s Korduna še skupina borcev, ki jo je vodil Grga Milašinčić in ki se je spojila s Tešino grupo ter mlaidsko četo. Skupaj so ustanovili bataljon Josip Kraš, ki je deloval na območju srednjega in vzhodnega dela Žumberka vse do Zagreba.

Zaradi velikega razmaha NOB na območju Žumberka in Gorjancev so sovražniki in domači izdajalci pripravljali veliko ofenzivo na to območje. Ofenziva je trajala od 28. 10. do 4. 11. 1942 in je zajela skoraj celotno območje. Partizanske enote, ki so se znašle ob ofenzivi na tem območju, so se ali prebile v smeri proti Kordunu ali pa so se razdelile na manjše skupine in se tako

laže skrivale pred sovražnikom. Po končani ofenzivi so se partizani ponovno zbrali in nadaljevali oboroženo boj. V Sjeničaku je bila 7. 11. 1942 ustanovljena iz Žumberško-Pokolpskega odreda in Prvega proletarskega bataljona 13. proletarska brigada, ki je na poti skozi Žumberak vodila hude boje v Stojdragi in Novih selih. Vse to je povzročilo, da je sovražnik začel zapuščati nekatere kraje, ki jih je bil zasedel po končani ofenzivi. Tudi na Gorjancih so partizani prešli v protiofenzivo in sovražnik je zapuščal kraj za krajem, saj so po končani ofenzivi belogardisti postavili vrsto postojank okoli Gorjancev, da bi se jih polastili, zgradili na njih oskrbovalno letališče in od tam korak za korakom osvajali osvobodeno partizansko ozemlje. Toda po napadu 13. proletarske in Cankarjeve brigade na Suhor v noči na 27. november 1942 je doživela belogardistična strategija nepopravljivo katastrofo. Posledice tega poraza so bile, da so se belogardisti in Italijani ponovno umaknili samo v večje kraje, v katerih so se utrdili z močnimi bunkerji in bodočo žico. 13. proletarska in 4. kordunaška brigada pa sta 31. 12. likvidirali še močan ustaški garnizon v Krašiču, kar je bila največja zmaga partizanov v Žumberku v času NOB.

Po kapitulaciji Italije se je NOV močno razvila in oskrbela z novimi mobiliziranci in jih oborožila z orožjem, ki ga je dobila od razpadajoče italijanske vojske, nastalo pa je tudi obsežno osvobodeno ozemlje. Takšen razvoj dogodkov pa ni bil po volji Nemcem in domačim izdajalcem, zato so konec oktobra in v začetku novembra izvedli veliko ofenzivo na to območje. Namen ofenzive je bil uničiti osvobodeno ozemlje in NOG. Sovražnik je krenil proti Žumberku in Gorjancem z vseh strani, tako da so se morale partizanske enote ponovno prebiti iz obroča. Toda sedaj je bilo to veliko težje, saj je imel sovražnik močno motorizacijo, s katero je presekal vse prometnice, in podporo v letalstvu, ki je pomagala pešadiji s ciljem, da od vseh komunikacij odrinejo partizanske enote in jih uničijo. Toda partizanske enote so se tudi tokrat prebile iz obroča, tako da je sovražnik svoj bes in nemoč izkazoval nad civilnim prebivalstvom, kateremu je povzročil veliko gorja in nedolžnih žrtv. Tako Nemcem kljub vsemu ni uspelo uničiti NOV in celotnega osvobodjenega ozemlja, uspelo jim je le odrediti partizanske enote od važnejših komunikacijskih mest.

V letu 1944 je sovražnik na to območje izvedel še nekaj pomembnih ofenziv, da bi uničil osvobodeno ozemlje. Konec aprila je prodril do Sošic in do temeljev uničil celo vas. Konec junija in v začetku julija mu je v večdnevni borbah uspelo potisniti partizanske enote vse do Metlike in celo vdreti v Metliko. Toda zaradi močnega protinapada skupnih sil Slovenije in Hrvatske se je moral umakniti in se vrniti v začetne garnizone. Sovražnik je v novembu 1944 z zadnjo ofenzivo na to območje še enkrat poskušil zavzeti osvobodeno ozemlje in Beli krajini, vendar mu razen krajšega vdora v Semic in Črnomelj ni uspelo, saj so bile partizanske enote, ki so branile to ozemlje, močnejše in so sovražniku preprečile tudi ta, zadnji poizkus uničenja svobodnega partizanskega ozemlja.

V zadnjih operacijah se je sovražnik na umiku iz Like in Bosne poskušal prebiti preko Žumberka in Gorjancev čimprej do nemške meje. Naloga 34. divizije pa je bila, da preboj prepreči. 3. črnogorska divizija, ki je bila na skrajnem levem krilu, je osvobodila Karlovac, nato pa je nadaljevala pot skozi Belo krajino in 8. maja v Korakala v Novo mesto. 9. maja 1945 sta 9. in 17. divizija osvobodila še preostali del Gorjancev in po štiriteljni okupaciji, trpljenju in nadčloveških naporih je območje Žumberka in Gorjancev končno spet svobodno zadihalo.

Skoraj ves čas NOB pa se je na območju Žumberka in Gorjancev gradila tudi ljudska oblast. Uspešno so delovale tudi zaledne ustanove in organizacije, kot so bolnice, delavnice vseh vrst, celice Komunistične partije, SKOJ, odbori Osvobodilne fronte, Zveza delovne mladine, Savez mlade generacije, narodnoosvobodilni odbori in drugo.

Na posvetovanju so veliko pozornost posvetili skupnim bojem in sodelovanju slovenskih in hrvaških enot ter prebivalstva na tem spominskem območju. Poudarjala se je zlasti velika pomembnost strateško-političnega položaja, ki ga je med vojno in revolucijo imelo žumberško-gorjansko območje, tako da so mu tako CK KPJ in Vrhovni štab kakor tudi CK KPS in KPH ter glavna štaba NOV Hrvatske in Slovenije posvečali posebno pozornost in mu preko svojih predstavnikov Kardelja in Ribarja nenehno pomagali pri razvoju NOB. O mejnem vprašanju na območju Gorjancev je spregovoril Anton Štampehar, ki je povedal, da so imeli Nemci, Italijani in ustaši mejo za nekaj stalnega in je bil prehod možen le s potnim listom. Toda za slovensko in hrvaško narodnoosvobodilno gibanje vprašanje meje ni obstajalo. Slovenske in hrvaške partizanske enote so na širokem območju Žumberka in Gorjancev ter ob reki Kolpi napadale sovražnika in domače izdajalce ne oziraje se na narodnostne, nekdanje upravne ali obstoječe državne meje.

Tradicionalna skupnost iz preteklosti kot tudi vpliv KPS sta botrovala, da so že na samem začetku vstaje na območju Bele krajine in zahodnega dela Žumberka

nastajale prve borbene enote NOV mešanega sestava prebivalstva Žumberka, Bele krajine in Gorjancev. Tako je bil na primer leta 1942 formiran Belokranjski odred, sestavljen iz žumberških in slovenskih partizanov. Samo v eni četi tega odreda je bilo preko trideset Žumberčanov in prav toliko Slovencev, tako da je bil prvi komandir te čete Žumberčan, politični komisar pa Slovenec.

Udeleženci posveta so ugotovili, da se je vse od srede maja 1942, ko je preko KPS in KPH prišlo do prvih organiziranih srečanj med slovenskimi in hrvaškimi partizani in enotami NOV na Gorjancih, v ravnini Pogane jame, pa vse do osvoboditve naše dežele odpor vodil skupno ali pa v tesnem sodelovanju. Tako so bila na primer organizirana skupna taborišča, začasni skupni štabi in komande, vodene skupne bitke. V partizanskih bolnišnicah na tem območju so se ne glede na to, komu so v formalnem smislu formacijsko pripadale in brez ozira na to, kdaj se je katera nahajala na območju Hrvatske ali Slovenije, zdravili hrvaški in slovenski partizani in prebivalstvo tega območja skupaj. O tem sta govorila tudi referata Bogdana Zajška »Partizanske bolnice na Žumberku 1942. in 1943. leta« in Janeza Milčinskega, ki je svoj referat o SHVPB in sanitetni šoli VII. korpusa v zimi 1944/1945 popestril z zanimivimi diaprozimi in s tem prikazal razmere, stanje in dogajanje v bolnišnici in sanitetni šoli med vojno. O zdravstvu med NOB pa je spregovoril še Mane Borčić, ki je prikazal organizacijo in delo zdravstvene službe na Žumberku v letih 1944/45.

Vsi so se strinjali z oceno, da je bilo sodelovanje med narodnoosvobodilnim gibanjem Hrvatske in Slovenije in njihovega oboroženega dela partizanskih odredov in brigad v vseh fazah konkretno in vsestransko. NOB je pod vodstvom KPJ, KPH in KPS od začetka imelo jasno idejno in politično strategijo v razvijanju bratstva in enotnosti naših narodov v borbi proti okupatorju in domačim izdajalcem ustašem, četnikom in beli gardi. Tudi na to temo je spregovorilo nekaj referentov, med njimi Ema Muser, ki je prikazala delovanje belogardistov in domobrancev v krajih pod Gorjanci, in pa Tomo Rašić, ki je spregovoril o genocidju otrok v Jastrebarskem, ki sta ga zagrešila ustaško gibanje in del katoliškega klera.

Za razvoj in boljše razumevanje in povezovanje v skupni borbi za svobodo sta posebno vlogo imela prihod borcev, političnih delavcev in kompletnih enot od bataljonov, brigad in divizij iz drugih krajev in vpliv iz revolucionarnih središč Ljubljane in Zagreba na tokove NOB na Žumberku in Gorjancih. Borbe in uspehi, doseženi v letu 1942 in vse do kapitulacije fašistične Italije, so pokazali sposobnost, odločnost političnih in vojaških vodstev, ki so znala obdržati živo silo prebivalstva in vojske za odločilne borbe. Vodstva in štabi enot so imeli dovolj odločnosti, da vsako sovražno ofenzivo vzamejo kot svojevrsten izziv, kot pravi Rade Bulat, da bi po porazu in umiku sovražnika okrepili svoj ugled in zaupanje med prebivalstvom.

Prebivalstvo Žumberka in Gorjancev je že leta 1942 občutilo, kakšna je efektivnost partizanskih enot na njihovem območju, ki je bil eden od imperativov njihovega obstoja in nadaljnega uspešnega razvoja. Borci in voditelji, ki so prihajali iz drugih krajev Jugoslavije, so si takoj pridobili zaupanje prebivalcev tega območja. Prebivalstvo je na vsakem koraku videlo, kako se hrabro in brezkompromisno borijo, kot da so v svojem rojstnem kraju. O tem je posebej spregovoril Peter Brajovič kot eden od članov skupine, ki jo je Vrhovni štab NOV in POJ sredi novembra 1942 poslal v enoto Glavnega štaba Slovenije. Med drugim je povedal, tudi njegovo oceno in mišljenje o slovenskih partizanskih enotah in dejal: »Slovenske NOU brigade, čeprav uradno niso bile proletarske, razen Tomšičeve, ki je bila za kratek čas, so v bistvu bile proletarske po hrabrosti, pogumu in požrtvovalnosti v borbi, po zdržljivosti v težkih situacijah, po politični aktivnosti. Niso se razlikovale od udarnih in proletarskih brigad iz drugih krajev naše države. Slovenske NOU brigade so imele pomembno vlogo v bojih na teritoriju Slovenije in so uspešno sodelovale s hrvatskimi brigadami in odbori na teritoriju Hrvatske in Slovenije kot tudi v ključnih operacijah za osvoboditev države, ko so z ostalimi armijami Jugoslovanske armade dale pomemben prispevek k razvijanju bratstva in enotnosti med našimi narodi in narodnostmi.«

Na tem območju je bilo razvijanje in poglobljanje bratstva in enotnosti med slovenskimi, hrvaškimi in srbskim narodom največji prispevek v osvobodilni borbi proti nemškemu in italijanskemu okupatorju in njihovim sodelavcem ustašem in belogardistom. Takrat so bili učvrščeni temelji resničnega bratstva in utrditvi, ki tudi danes v socialistični Jugoslaviji služijo nadaljnemu negovanju in poglobljanju skupnega življenja in socialističnega družbenega razvoja, o čemer je spregovoril ravnatelj Dolenjskega muzeja Franci Sali, ki je svoj referat »Povojno kulturno sodelovanje na območju Žumberka in Gorjancev« končal z besedami: »Vse te ljudske ljubiteljske poudarjalnosti nikakor ne gre podcenjevati, še manj seveda bi bilo priporočljivo izrinjati mladostno vnetje in zagnanost mladih in otroških kulturnih skupin, a brez dovršene poetske izpovedi, ki jo zmorejo predvsem profesionalni umetniški ansambli, bi si v prihodnosti ne smeli predstavljati uspešne kulturne politike medrepubliškega kulturnega sodelovanja oziroma prežemanja kultur slovenskega in hrvaškega naroda, še posebej pa tistih njihovih estetskih vsebin, ki črpajo snov iz revolucionarne preteklosti in narodnoosvobodilnega boja.«

Vsi udeleženci so posvet ocenili kot uspešen in bili mnenja, da je to, kot je dejal Bogdan Osolnik, »pomemben prispevek k obujanju izročila o zgodovinskem dogajanju na območju Žumberka in Gorjancev, ki je bilo povezano s celotnim razvojem NOB tako v SRS in SRH kot tudi z dogajanjem v ostali Jugoslaviji«. Vsi se tudi zavedajo, da bi bilo še marsikaj treba proučiti in dodati, da bi tako zapustili čimbolj popolno sliko tistega časa zgodovinarjem, ki bodo kasneje pisali o tem. Zato bo potrebno organizirati še več posvetovanj, ki bodo obravnavala posamezne teme in vidike NOB na Gorjancih in v Žumberku ter s tem ustvarila še popolnejšo podobo dogajanja na tem območju med NOB. Ena od prvih nalog, ki so si jo zadal, pa je izdaja zbornika, ki bo zajel vse referate s tega posvetovanja in vse avtorizirane diskusije. Za to nalogo so udeleženci izvolili redakcijsko komisijo, ki bo ves material zbrala, pregledala in pripravila za objavo. V upanju, da bo zbornik kmalu v njihovih rokah in da bo skupščina spominskega območja Žumberak—Gorjanci še organizirala podobne posvete, so se udeleženci posveta zahvalili organizatorju in organizacijskemu odboru, ki je posvet pripravil in speljal do konca.

Borci Žumberškega odreda na enem od maršev v Žumberku v času NOB

ZDENKO PICELJ ml.

Olvzoria

PREBRALI SMO

ZVEZA KOMUNISTOV IN KOMUNIZEM

Vinko Hafner, član CK ZKJ, sejev svoji knjižici Zveza komunistov in komunizem, ki je izšla pred kratkim pri založbi Komunist, lotil, nečesa česar se ogiblje večina članov Zveze komunistov: govoriti o komunizmu in komunistični viziji. Pa ne le ogiblje, nekateri celo mislijo, da je politično škodljivo govoriti zdaj o tem, češ da gre za iluzijo ali meglen futurizem, s katerim ne kaže strašiti ljudi (saj poznamo tisti prvi stavek Komunističnega manifesta). Hafner je nasprotno prepričan, da je tudi v času družbene krize treba o tem govoriti, pa ne le govoriti, tudi pogledati teoretični razmislek in naravnati kompas. Trden je v svoji veri v končni cilj, v »brezrazredno družbo, najbolj svobodnega in ustvarjalnega človeka«, seveda ob določenih predpostavkah, ki jih je utemeljeval tudi v svojem skoraj triurnem predavanju in razgovoru prejšnji teden v Novem mestu na povabilo medobčinskega študijskega središča.

Po Hafnerju je komunistična ideja res zelo odmaknjena, zlasti zato, ker smo, kot je dejal, zagazili v vrednostni sistem meščanske družbe. Nekdaj so bile stvari bolj enostavne. Komunistom je bilo mnogo lažje v vlogi opozicije, kot pa biti neposredno odgovoren za razvoj. Razen tega je oblast lahko tudi najhujši strup, ki ljudi spridi. Znane deformacije so zmanjšale privlačnost komunističnih idej, vcepile strah pred totalitarizmom in osebno nesvobodo. Razen tega se je začel uspešno reformirati kapitalizem, ki je sicer ohranil svoja temeljna nasprotja, a je s svojo učinkovitostjo vrgel rokavico izziva.

Vinko Hafner je prepričan, da ima naša usmeritev v samopravni socializem dobro perspektivo in trdi, da je boj za samopravljaj pravi boj za komunizem. Ko govorimo o komunizmu, ne smemo karikirati in poenostavljati. To naj bi bila skupnost svobodnih proizvajalcev, v kateri bodo še veljale nekatere splošne zakonitosti. Tržnih zakonitosti in meril vrednosti ne bo moč povsem odpraviti. Ekonomsko prisilo bo mogoče zmanjševati samo toliko, kot jo bo lahko nadomestila etična zavest o nujnosti dela.

Kraljestvo svobode bo le postopno izrivalo kraljestvo nuje, potrebe ljudi pa bodo vedno prehitvale možnosti.

Komunizem ni naperjen ne proti zasebnemu delu, ki ne izkorišča drugega človeka, ne proti zasebni lastnini, ne proti religiji, ki bo obstajala, dokler bo človek upal v onostransko podaljševanje življenja, to pa bo verjetno trajno. Po Hafnerju ni antikomunizem samo tisto, kar se običajno misli, da je, zanj je antikomunizem vse, kar nedemokratično duši človeka, njegovo svobodo in njegovo ustvarjalnost, zlasti pa sta to birokratezmi in totalitarizem, ki sta komunistični ideji naredili največ škode. Na koncu pravi optimistično, da je Zveza komunistov zdaj še sposobna lastne prenovitve, seveda le postopno, ob izostritvi moralnih meril ter na osnovi sodobnih pogledov na svet.

M. LEGAN

SPET ŠTIRI (I) Z ROBA

V okviru koprskе založbe Lipa ustanovljena knjižna zbirka Rob, zasnovana pa predvsem zato, da bi mladim nadarjenim avtorjem pomagala do njihove druge, tretje knjige, izdajala pa tudi prevence, je že lani, ko je poslala med bralstvo prvi sveženj izvornih pesniških del, dala vedeti, da ne zлага nikakršne drugo- ali celo tretjerazredne literature, ne knjig z obrobja zanimanja ljubiteljev slovenske poezije, pač pa dovolj tehtne ter spoštovane in upoštevanja vredne proizvode besedne ustvarjalnosti.

Nedavno je izšel drugi knjižni sveženj Roba, torej letnik 1986, v katerem so štiri pesniške zbirke prav toliko mladih avtorjev. To so: Mladi junci v ritmu jeseni pesnika Edelmana Jurinčiča, Elegije pesnika Petra Kolška, Krt v sedlu pesnika Andreja Žigona in Kavala pesnika Esada Babadžića. Kolšek in Babadžić sta s tem dobila vsak svoj knjižni prvenec, medtem ko sta Jurinčič in Žigon že izdala svoje pesmi v knjižni obliki.

Poglejmo zdaj, kakšno poezijo prinašajo te štiri knjižice, po obsegu skromne, saj dosegajo le po okoli 50 strani. Jurinčič, ki je že z naslovom opozoril, kaj ga kot pesnika predvsem zanima in vzemirja, peva, oziroma izpoveduje tako

imenovani kozmos umirajočega kmetijstva. V tem svetu, izrisanem s trdimi in hkrati mehko otožnimi potezami, ni več nekdanje idile, razpadajo vrednote, navade in vezi, ki so nekoč povezovale ljudi. Generacija, ki ji pripada tudi pesnik, je sicer stopila iz kroga dedičev očetov, ki jim življenje ni prizanašalo, a je s tem izgubila svojo identiteto, korenine, iskanje teh pa povzroča nove travme in bolečine.

Po osnovnem občutju bolečine je Jurinčič precej blizu Peter Kolšek, le da se elegični toni njegovih verzov napajajo v drugačnem svetu. To ni svet ostrih robov in trdih skladov, razkriva se kot pesnikovo spoznanje o neprežetosti, pesniškega poklica, vrača k vprašanju o človekovi sreči in smiselnosti dejanj, ki mu jih narakuje vzemirjljivi čas.

Žigonova poezija v pričujoči zbirki je ohranila značilnosti iz njegovega prejšnjega pesnenja, kar pomeni, da je po naravi še vedno razposajena, vohra in humorna, vendar pa bolj dozorela. Pesnik pravi, da mora peti, kričati v nebo in pekel in da lahko samo tako preživi tudi kot človek.

Babadžić, najmlajši v tej družini, pripada jezni generaciji pesnikov, ki se z ničimer ne zadovoljuje, podira, kar se ji zdi odveč, ne da bi natančno vedela, kaj hoče. Babadžić se od nje razlikuje po tem, da zna ta svoj »gnev« izpovedati prepričljivo, v jeziku, ki besed ne zajema samo z območja ženskih in moških genitalij.

Skratka, tudi poezija letošnjega letnika zbirke Rob ne sodi na tako imenovano obrobje. Z nami živi, je del nas, zato ne moremo mimo. I. ZORAN

KNJIGA O BELI KRAJINI

Pred kratkim je ljubljanska Cankarjeva založba izdala knjigo z naslovom »Bela krajina, ki je izšla v zbirki »Hodil po zemlji sem naši«, v zbirki torej, ki je dobila ime po delu verza iz »Dume«, znamenite pesnitve velikega Belokranjca Otona Zupančiča. Avtorja knjige sta mojster fotografije, belokranjski rojak Mirko Kambič, in že dalj časa v Metliki živeči književnik Jože Dular, ki je v spremni besedi na kratko orisal zgodovinski pregled te prelestne dežele med Gorjanci in Kolpo, ki jo Dular s pesniško podobo imenuje sončno naročje, njene lepote, blagodati, ljudske občaje ter njeni prebivalci, ki jih je ta samosvoja dežela v dolgih stoletjih oblikovala po svoji podobi v odkrite, blage, darežljive in narodno zavedne ljudi. O tem v večini govori

SODELOVATI IN ZMAGATI

Zdrav duh v zdravem telesu. To staro športno reklo je v zgodovini slovenskega naroda doživelo svojevrstno ognjeno preskušnjo, ko so se privrženci športa in športnega duha morali odločiti, ali stopiti na stran borcev za ohranitev naroda ali se podati okupatorju. Slovenski športniki so dokazali vitalno zdravje duha, ko so se v izjemno velikem številu udeležili narodnoosvobodilnega gibanja, bili aktivni člani OF ali njeni simpatizerji. Številke govore, da je kar dve tretjini slovenskih narodnih herojev izšlo iz vrst športnikov ali vsaj ljubiteljev športa. Zgodovinsko dejstvo je, da je med ustanovitelji OF slovenskega naroda poleg komunistov, krščanskih socialistov in kulturnih delavcev zapisano tudi ime športne organizacije Sokol. Šport in slovenska narodnoosvobodilna borba sta torej tesno povezana.

Zanimiv, zgoščen in okviren pregled slovenskih športnikov v NOB nam podaja knjiga Miloša Rutarja (dolenjski rojak, rojen v Ribnici) Sodelovati in zmagati, ki je pred kratkim izšla pri Založbi Borec. Avtor je gradivo za knjigo zbiral blizu 20 let, vodila pa ga je misel, da je treba javnosti, predvsem pa mladini, pokazati tudi telesnokulturno plat narodnoosvobodilne borbe. Vojaška plat je bogata in široko obdelana, knjig stega področja nam ne manjka, medtem ko so druge plati obdelane precej bolj skromno, športniki pa posledično niso imeli ustreznega pregleda. S knjigo Sodelovati in zmagati je tako zapolnjena pomembna vrzel v literaturi o slovenski NOB.

»To ni poglobljena analiza in zgodovinska raziskava o športnikih v NOB, marveč poizkus prikaza delovanja športnikov in športnih društev v NOB.« je dejal avtor na tiskovni konferenci, ko je označil svoje delo. Res ne gre za znanstveno razpravo, je pa avtorju knjigi zbral toliko gradiva, podatkov in drugega, da morebitni zgodovinar pri pisanju in raziskovanju te plati slovenske NOB ne bo mogel mimo Rutarjeve knjige.

Knjigo je avtor zasnoval v treh delih. V prvem delu podaja oris telesne vzgoje in športa med obema vojnoma in njuno usmerjenost

v NOB, pri čemer prikaže delovanje pomembnih športnih društev in delovanje športnikov med mladino. Kot vedno so tudi tedaj športniki delovali kot zgled mnogim mladim, zato njihovo rodoljubje in odhod v partizane nedvomno niso ostali brez vpliva na prenekaterega mladina.

V drugem delu, ki zavzema največji del knjige, piše o športnikih kot pobudnikih in organizatorjih posebnih partizanskih enot in vojaških akcij, od mladinskih akcij v okupirani Ljubljani, smučarskih in kolesarskih partizanskih enot, visokogorskih akcij do športnih tekmovanj na osvobodjenih ozemljih. Sledi obsežen pregled športnikov, udeležencev NOB. Avtor podaja njihove življenjepisne podatke in pomembnejša delovanja ter akcije, pogosto z besedami samih teh športnikov in organizatorjev. Zbral je zares lepo število imen športnikov, voditeljev in organizatorjev, gornikov in ljubiteljev športa.

Tretji del zajema pregled športnih priznanj v spomin na NOB, Bloudkovih nagradencev — udeležencev NOB, seznam športnih prireditev, posvečenih revoluciji, spominskih obeležij padlim športnikom in posameznim športnikom in telovadcem.

Knjiga je bogato opremljena s slikovnim gradivom dokumentarne vrednosti in je tudi po tej plati zanimiv vir, po katerem naj bi kar se da pogosto segali mladi športniki in ljubitelji športa.

M. MARKELJ

Gotovo pa so osrednji del knjige barvne fotografije Mirka Kambiča (vseh je 73), ki je s pretanjenim občutkom tako za belokranjsko pokrajino kot za detail iz življenja, dela in običajev teh ljudi, ter mojstrskim znanjem prikazal svoj pogled na to očarujočo deželo in njene ljudi. Večji del fotografij je posvečen belokranjski pokrajini in prav tu ter v nekaterih detailih učinkuje Kambičeva fotografija kot svojevrstna, globoko doživeta in občutena izpovedna lirika, predstavljena v izbruseni obliki.

Knjiga »Bela krajina« ima 124 strani, je večjega formata, tiskana je na izvrstnem papirju, izšla pa je v nakladi 3.000 izvodov. Zgledno jo je uredil in opremil Kazimir Rapoša.

A. BARTELJ

ODKRITO IN JASNO

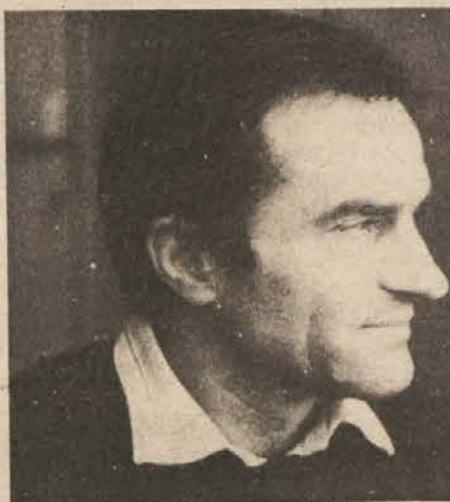
Franceta Klopčiča, publicista, raziskovalca zgodovine delavskega gibanja v Sloveniji in predvojne-

tudi 51 besedil oziroma odlomkov tekstov 32 avtorjev, ki jih je Dular izbral za to knjigo. Avtorji tekstov so tako Belokranjci, kot ostali, ki jih je življenjska pot za krajši ali daljši čas pripeljala v Belo krajino in je ta svoj vpliv zarisala v njihovih pesniških, proznih ali prigodnih ter anekdotičnih sestavih, od Trdine, preko Zupančiča, Jarca, Kozine, Zabarja, Cestnika, Krakarja do mlade slovenske kantavtorice Matije Kolečnik.

Dolga leta je bil Franc Šali v obeh ne tako majhnega dela slovenske javnosti samo ali predvsem politični delavec, zaveden partijski človek in prepričan markist, vedelo pa se je še, da zna tudi kaj napisati za časopis ali revijo, včasih z ostrim peresom. Da bi se tako predan komunist in aktivist samoupravnega socializma lahko ukvarjal še s čim drugim kot s politiko, nikomur še na misel ni prišlo, najbrž niti tedaj ne, ko je dal že kot kulturni »minister« na čekaju odločno vedeti, da ga ne zanima samo to. Na sestankih so resda večkrat opazili, kako ves zamišljen in razrt prek obrazov nekaj kuha v glavi, potem pa se skloni nad beležko in piše, bili pa so prepričani, da sestavlja besede za kritiko, polemiko ali repliko na tisto, s čimer se ni strinjal. Kaj pravzaprav piše, je vsakokrat vedel le on, saj beležke ni dajal iz rok in niti najboljšim prijateljem je ni kazal. Postala je skrivnost kakor črna aktovka, ki jo je imel vedno s seboj in kjer je bilo med političnimi papirji še kaj drugega

POEZIJA NA JAVEN IZZIV

vrne milo za drago z jezikom poezije. Kako mu je to uspelo, o tem govore pesmi same, vsaka zase od nekaj nad 90, kolikor jih je v knjigi. Govore pa iz človekove bolečine, brez lažne in sentimentalno obremenjene poze. Ta poezija odpira vrata in okna, da lahko poleg sebe slišimo še koga drugega in lahko še kdo drug sliši nas. Šali se je s temi pesmimi spel vrnil k sebi, k svojemu otroštvu, domu, domačinom, pokrajini, k materi in očetu, padlemu partizanu, čigar toplega naročja se ne spominja. Zbirka Razkošje je prisenetila ljubitelje poezije z izpovedjo, ki gre do srca.

To pa je njen avtor tudi hotel: da bi ga brali, spoznali in razumeli. Razumeli tudi kot pe-

snika, saj navsezadnje ne pesnikuje od večraj. »Pišem že od zgodnjih šolskih let,« pripoveduje Šali. »Začel sem na nižji gimnaziji v Dolenjskih Toplicah, kjer nas je bilo več takih, ki smo znali kaj zrimati, potem pa smo pesmice tudi recitali pred učenci. Takrat sem napisal tudi prvo pesem o očetu, ki sem ga poznal samo po materinem pripovedovanju. Po nižji gimnaziji sem šel na učiteljsko, kjer smo pisali in igrali. Tone Trdan, ki se ga s hvaležnostjo spominjam, nas je znal navdušiti in smo pod njegovim vodstvom veliko nastopali. Tistega pisanja, tistih pesmi nisem jemal resno, saj so mi pomenile prav toliko kot oblikovanje iz gline

ali šport, s čimer sem se takrat tudi ukvarjal. Šele na fakulteti, ko se je mladeniška zagnanost umirila in sem vse bolj trezno presojal, me je imelo, da bi napisal kaj pravega. Pa je bil to le spet samo dnevnik, kamor sem zapisoval vse, kar sem tedaj občutil, doživel in o čemer sem razmišljal, vmes pa dokaj nagosto drobil lirične utrinke. Pesmi, ki naj bi bile res prave, sem začel pisati šele potem, ko sem si ustvaril družino in motril življenje z resnimi očmi. Potem so se rokopisi nenehno kopičili. Dolgo sem pustil vse tako, kakor je bilo napisano, ne da bi kaj popravil, spreminjal. To je bil moj intimni svet in nisem hotel, da še kdo to bere. Zadovoljil sem se s tem, da je šlo iz mene, več nisem hotel. Zakaj sem začel objavljati, je povedano v knjigi. Zdaj objavljam, kolikor pač gre. Raje vidim, da pesmi še zoriijo, se mi z njimi ne mudi. Zadnje čase o poeziji tudi veliko več premišljam, kot sem včasih. Sicer pa je poezija le eno od dveh področij, ki se jima predajam v prostem času. Drugo področje je kipurjenje.

S kipurjenjem, ki ga jemlem kot način oblikovanja in izražanja, sem začel nekako takrat kot z resnim pesnikovanjem ali malo kasneje. Namreč s kipurjenjem v lesu. Najprej sem se lotil debela akacije, ki jo je bilo treba podreti, padla pa je v vodo, v Krko. Rekel sem si, da moram nekaj od nje ohraniti. Vzel sem v roke dleto in ključvo in izklesal sinov portret. Po prvem kipu sem naredil še enega, spet človeka, in za tem še in še. Pri tem delu se spomim, a tudi namučim. Predvsem moram paziti, da gre vse po zamisli, zamisel pa mora biti dobra, izdelana do podrobnosti. Ko enkrat preveč zamahneš, da odleti prevelik kos, ni več kaj početi. Les ne pozna popravilnih izpitov. Vse drugače je tem kot pa v papirju. Na papirju lahko pesem prečrtaš in napišeš na novo, lesa za kipe pa ni na pretek.

Prijetno je kramljati s Francem Šalijem, pesnikom in kipurjem. Četizaupa, dovoli, da se mu približaš. Če ne, se zapre kot školjka. Takrat iz njega ne izvrtaš ničesar. Samo začudeno gleda. I. ZORAN

prave, pisma, razgovori in drugo pisanje, s katerim se je Klopčič živo vključeval v razprave, javne polemike ali se odzival na aktualna vprašanja. Prispevki zajemajo predvsem novejšo obdobje Klopčičevega kritičnega odzivanja, pri čemer se lotevajo tudi posameznih tem, ki so bile svojo čas hudo vroče in se o njih ni smelo javno razpravljati. A tudi dandanes, ko očitno ugaša zdrav polemični duh in pripravljeno razumeti in prisluhniti drugačnemu mišljenju ter sprejeti dovolj podkrepljeno misel, je odkritost, kritičnost in dosledna marksistična usmerjenost Klopčičevega razmišljanja živa in aktualna, naj bo to njegovo razmišljanje o odnosu komunistov do sloveštva, o popačenem jugoslovanstvu oziroma jugoslovanstvu, njegovo popravljanje zmot in napak slovenskega zgodovinopisja, prevrednotenje nekaterih posameznikov ali gibanj, obračun s pogledi na stalinizem kot na dosledno izveden leninizem ali njegova razmišljanja o osebnostnem kultu. Za svojim pisanjem Klopčič stoji v celoti, ne naslanja se na mišljenja drugih in na takšne ali drugačne uradne kolovoze razmišljanj. Prav zaradi te pokončne in odkrite drže je kot avtor zelo zanimiv, tudi če se z vsemi njegovimi razmišljanji ni mogoče povsem strinjati.

M. MARKELJ

NA KRAJU SAMEM

VEM, DA BI MI KUPILI ROKO IN NOGO

Življenje je neizprosno, za nekatere bolj, za druge manj. Medtem ko eni ob vsakem življenjskem udarcu postanejo vse bolj zagrenjeni, vase zaprti, apatični, skratka, sprijaznijo se, da pomoči ni več, pa drugi bijejo boj z vsem, kar naj bi jim prekrizalo načrte, in ne nazadnje tudi s seboj. In mnogim z veliko vztrajnosti, potrpežljivosti in dobre volje uspe, da zmagajo. Med takšnimi zmagovalci je tudi Obrad Batinič iz Črnomlja, mož, ki je pred dobrimi štirinajstimi leti v hudi nesreči v Beltu izgubil levo roko in nogo.

Obrad, doma sicer iz okolice Mostarja, je prišel v Črnomelj leta 1958, potem ko je dve leti v kraju služil vojaški rok. Tu je spoznal ženo Marijo, a v Slovenijo ga ni vlekle le ljubezen. Delavljni fant doma ni dobil zaposlitve, zato je zaprosil za pomoč enega od oficirjev v vojašnici in kmalu dobil telegram iz Belta, da ga pričakujejo. Ob delu se je izučil za oblikovalca v livarni in kmalu postal najboljši delavec v svoji stroki. Ko so morali delati, Batinič ni poznal besede »ne«. Prihajal je v službo celo ob treh ali štirih zjutraj, posebno še, ko je bilo potrebno nujno opraviti kakšno delo. Tudi tistega usodnega 17. marca 1972 je bil Obrad na delovnem mestu že ob 5. uri zjutraj. Ob pol sedmih, ko so se mnogi že pripravljali, da poprimejo za delo, pa je eksplodirala plinska bomba.

»Razen mene je bil na srečo poškodovan le še sodelavec. Bilo je strašno. Želel in prosil sem, da bi umrl. Ves čas do novomeške bolnišnice sem bil pri zavesti, in ko sem gledal razmesarjeno nogo in roko, sem mislil le na to, da zame ni več življenja. Kanček upanja sem sicer imel, da mi bodo nogo zdravniki še lahko rešili, a ti kljub šestim operacijam niso bili kos devetim zlomom,« se spominja. Po slabih treh mesecih je odšel iz bolnišnice v Zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljano, kjer je približno prav toliko časa čakal na protezo. »Ves ta čas so me večkrat spreletavale črne misli. Razmišljal sem, čemu sploh še živeti. A ko sem se vrnil domov, sem hitro spoznal, da pravzaprav moram živeti za 12-letno in

trimesečno hčerko, za ženo. Dajale so mi voljo, da sem bil lažje kos vsem duševnim pritiskom, ki sem se jih počasi, a zanesljivo otresel. Najhujše je bilo spoznanje, da ne bom mogel več delati. Toda ko sem poskušal opraviti to ali ono delo, sem uvidel, da ga kljub invalidnosti zmorem. Nisem bil sicer tako spreten kot pred nesrečo, potreboval sem tudi precej več časa. Najpomembnejše pa je bilo, da sem lahko sam sebi dokazal, da še vedno lahko delam.«

Tako je Obrad doma pospravjal, previjal in varoval otroka, kuhal kosilo, pa četudi je zaradi ran od proteze poskakoval po eni nogi. Moral je celo pred zdravniško komisijo. Češ da doma dela. »Rekel sem jim, da delam, kolikor zmorem. Boli me, ko vidim, da se mladi, zdravi ljudje samo sprehajajo po Črnomlju in iščejo socialno pomoč. Jaz pa želim, če sem že deležen pomoči družbe, da ji to tudi nekako vračam. Nočem biti nikomur na grbi, nočem biti socialni problem. Želim si pomagati sam, kolikor je v mojih močeh.

Zdravniki tako v bolnišnici kot v zavodu so me razumeli in mi poskušali veliko pomagati, vendar bi bil ves trud zaman, če si ne bi pomagal najprej sam. Bolelo me je pri srcu, ko sem v zavodu spoznal, kako omalovažujoče nekateri gledajo na delo tistih, ki jim želijo pomagati: pod blazine so skrivali steklenice z vinjakom, ko pa bi se morali učiti hoditi, niso hoteli, čeprav jim je manjkala le noga. Dobil sem občutek, da nekaterim celo prija, da so invalidi, in si mislijo: Če je že tako, potem naj drugi ljudje skrbijo za nas, nas nosijo tako rekoč na rokah. Ljudje, čeprav invalidni, bi morali pozabiti na to, da so drugačni od drugih. Nikakor pa se ne bi smeli zapustiti ali se celo prepuštili pijači,« razmišlja o izkušnjah Batinič.

»Najpomembnejša je dobra volja. Dolga leta sem še sanjal, da delam v tovarni, in ko sem se zbudil, sem spoznal, da tega ne bom nikoli več zmozel. Pa sem si mislil: mar domača opravila, kot so sekanje drv, košnja trave, urejanje vrta, skrb za kokoši niso prav tako koristna? Kljub

vsemu pa še vedno rad obiščem Belt in nekdanje sodelavce. Toda kadar grem mimo nekdanjega delovnega mesta, se ozrem vstran. Ne morem ga pogledati, preveč hudo mi je. S tem pa ne pomislím na nesrečo, temveč na vse tiste lepe spomine, ki me vežejo na ta kolektiv in delo v njem. Lepo je bilo delati,« pravi Obrad, ko govori o svoji delovni organizaciji. »Veliko so v Beltu storili zame, mi pomagali in še danes me obiskujejo. Vem, da bi mi kupili tudi roko in nogo, če bi bilo to mogoče. Sicer pa ne morem od njih ničesar zahtevati. Zame je dovolj že njihova najmanjša pozornost, kajti vem, da nisem edini Beltov invalid, in mnogi potrebujejo še večjo pomoč in tolažbo.«

Obrad Batinič je spoznal, da mora ne glede na nesrečo živeti naprej, kot da se ni nič zgodilo. In tako tudi živi, čeprav mu mnogokrat ne uidejo radovedni pogledi ljudi, ki ga srečujejo. Ob njihovih besedah, da je heroj, se le nasmehne. M. BEZEK-JAKŠE

OBRAZI

ŽIVLJENJE BREZ STOPNIC

Narava je človekova dobrotnica. Kaj vse mu ni dala, da jo lahko vidi, sliši, da se po njej lahko giblje, jo občuduje in se okorišča z njenimi darovi. Seveda pa je od človeka samega, tistega, ki je te darove dobil v polni meri, odvisno, kako jih zna ceniti in izkoristiti. So pa tudi ljudje, pri

katerih se je narava spozabila, jim že ob rojstvu pustila tako ali drugačno hibo in jim onemogočila, da bi zaživel življenje normalnega človeka. Ni nujno, da je življenje teh ljudi manj polno, manj bogato, manj koristno, če že tako rečemo, vendar pa je to odvisno precej od njihove lastne volje in prizadevnosti, še bolj pa od odnosa drugih do njih, zlasti pa celotne družbe.

Tone Miklavčič, triindvajsetletni fant iz Gotne vasi, je močno invaliden že od zgodnje mladosti in življenja izven invalidskega vozička takorekoč ni skušil. Kljub tej krivični usodi pa je živahne, optimistične narave, kar mu dostikrat pomaga premostiti težave in vzpostaviti kontakt z ljudmi. »Sam se ne spominjam več, vendar so mi povedali, da sem tam okoli tretjega leta vendarle shodil. Toda samo za štirinajst dni. Imel sem mehke kosti in nogo so me izdale. Potem sem večino življenja preživel po bolnišnicah in vzgojnih domovih za invalidno mladino,« pripoveduje Tone.

Njegovo mlado življenje je tako postalo razdrobljeno, mlado človeško bitje pa dvakratno kaznovano: poleg navajanja na težko invalidnost se je moralo navajati tudi na življenje izven družine. Prvi razred osnovne šole je Tone napravil v domu za invalidno mladino v Kamniku, potem je obiskoval osnovno šolo do sedmega razreda v zdravilišču v Valdoltri, osmi razred pa je dokončal zopet v Kamniku. Le počitnice je preživel v normalnem družinskem okolju in med svojimi vrstniki v Gotni vasi. Po osnovni šoli bi se Tone rad izučil za RTV mehanika. Tehnika ga je že vseskozi veselila in to delo bi bilo zanj, po njegovem mnenju, še najbolj primerno, saj z rokami lahko opravlja dokaj normalne gibe. Vendar ga v šolanje niso sprejeli, ker so se bali,

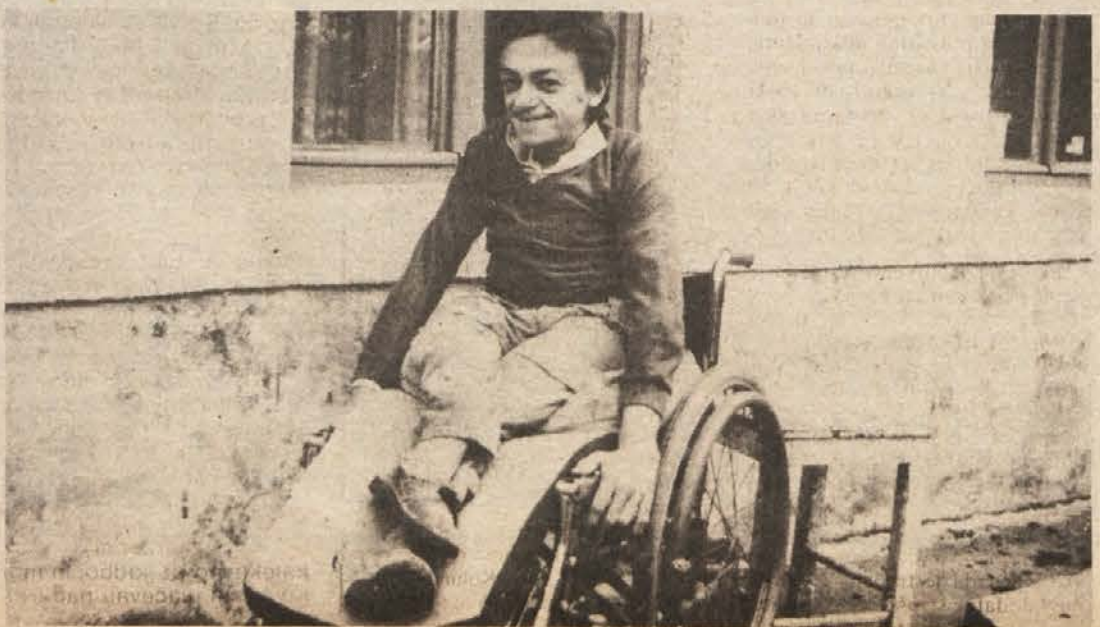
da njegovo zdravstveno stanje temu ne ustreza. Lahko si je predstavljati, kako razočaran je bil takrat, saj mu je bila tako onemogočena pot do poklica. Sprejel je delo v Delovnovarstvenem zavodu v Ponikvah, kjer je delal tri leta, vendar je bil zaslužek tak, da je zadostoval le za plačevanje oskrbe v domu. Fant pa si je želel ven, v življenje. To pot je našel, vendar le tako, da je dobil priznani invalidsko upokožitev. Od takrat, se pravi približno pet let, živi doma v Gotni vasi pri materi, ki je tudi invalidsko upokojena.

To so goli življenjski podatki mladega človeka, invalida. Seveda bi lahko napisali več. Morda o prizadevanju zdravstvenega osebja, da mu povrne čimvečjo fizično moč in gibčnost, o njegovih lastnih prizadevanjih, upanjih, razočaranjih, uspehih, vendar je vse to že za njim in je tokrat nepomembno. Za nas je zanimivo predvsem to, kakšno upanje mu sedaj še preostane in kako se je vživel v normalno okolje, predvsem pa, kakšen je svet okoli njega, tisti svet, ki ga vidi z invalidskega vozička. Predstavlja si, da sedete v invalidski voziček in se iz Gotne vasi z njim popeljete na novomeško pošto, da bi oddali pismo ali poravnali račun. Že dva kilometra ročne gaganja vozička je naporno početje, vmes pa je še precej prehodov za pešce, visokih pločnikov, na katere se boste brez tuje pomoči le s težavo povzpeli, ko pa boste končno le prišli do pošte, vas bodo pred vhomom zaustavile nepremagljive stopnice. Na invalide pri gradnji in rekonstrukciji pošte namreč nihče ni pomislil. To je samo eden od primerov, precej je še trgovin, restavracij, uradov in drugih javnih lokalov, da o stanovanjskih stavbah ne govorimo, kjer je bila ta dimenzija pozabljena. Vendar je Tone optimist: »Na vse

se navadiš. Obiskuješ pač tista mesta, ki so ti dostopna. Nerodno je vedno prositi ljudi za pomoč. Sedaj, ko imam voziški izpit in imam lastno motorno vozilo, je lažje. Odpravim se tudi na daljše vožnje, celo na letovanje, vendar nerad sam, saj človek nikoli ne ve, kdaj bo potreboval pomoč. Izkoristil sem vse svoje mehanične in organizatorske sposobnosti, pa sem avtomobil, navadno »katrc«, sam predelal v invalidsko vozilo. No, tudi prijatelji, teh imam v Gotni vasi in v Novem mestu veliko, so mi precej pomagali, pa še mi pomagajo. Kar se pa urejenosti oziroma dostopnosti za invalide tiče, pa moram reči, da je v Ljubljani veliko bolj urejeno. Prek društva paraplegikov se prizadevamo, da bi vplivali na tako zavest tudi v Novem mestu.

Tudi sicer je društvo paraplegikov za invalide velika pomoč, saj organizira primerno rekreacijo, pa tudi letovanje na krajih, ki so invalidom brez težav dostopni. Mladi Tone, ki se je s svojo invalidnostjo dobro vživel v okolje, pa bi vendarle hotel še nekaj več: rad bi se zaposlil, bil ustvarjalen, pa čeprav le s polovičnim delovnim časom ali vsaj za nekaj ur na dan. Žal mu takšne zaposlitve, kljub stalnemu prizadevanju, še ni uspelo dobiti. Dobil pa je lastno stanovanje, enosobno, v novih blokkih na Drski. Sedaj ga opremlja in ureja, da bo primerno njegovi invalidnosti. To pa stane, preurejanje gre počasi od rok, zato še vedno stanuje pri materi. Stanovanje je prvi korak k samostojnemu življenju, da pa bo mladi invalid lahko napravil še drugega in »shodil«, mu bomo morali vsi, zlasti pa širša družba, zdravniški še več stopničk, pravih in simboličnih, ter se pogosteje spustiti na raven invalidskega vozička.

TONE JAKŠE

dežurni poročajo

ODNESEL MOTORNO ŽAGO — Neznanec je v noči na 25. oktober obiskal gospodarsko poslopje v bližini stanovanjske hiše 35-letnega Franca Lajkoviča iz Grobelj. Slednji je zaradi tatvine oškodovan za 200 tisočakov.

DEPELJAL KOLO Z MOTORJEM — 24. oktobra je neznan storilec z dvorišča na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu, kjer domuje modelarski klub, odpeljal kolo z motorjem in tako lastnika Gregorja Malenška oškodoval za 230 tisočakov. Tatu še iščejo.

KJE JE MOTORNA ŽAGA? — Moški neugotovljene identitete je v noči na 18. oktober šaril pred garažo Staneta Prelesnika iz Sentruperta. Dan je odkril, da je izpred garaže zmanjkala motorna žaga znamke Tomos rumene barve. Priprava je vredna kakih 80 tisočakov, kdo jo uporablja, pa miličniki še raziskujejo.

LE VLAMIL — Pred Garni hotelom na Otočju je bila v noči na 22. oktober parkirana lada, s katero je nekdo očitno imel posebne račune. Nočne ure je izkoristil za vlom v vozilo, a začuda iz njega ni odnesel prav nič. Na avtomobilu, ki je last Podravke, toz Belupo iz Ludbrega, je pa vendarle škoda za kakih 12 tisočakov. Nezainteresiranega vlomilca še iščejo.

PRIZNANJA OB JUBILEJU AMD BREŽICE

BREŽICE — Na slavnostni seji avto-moto društva, s katero so se priključili slovesnostim za občinski praznik, so se za 40-letnico spomnili ustanovnih članov društva, prvih funkcionarjev, dolgoletnih sodelavcev, članov in mentorjev prometnih krožkov v šolah, s katerimi gojijo stike že vrsto let. Podelili so jim priznanja kot zahvalo za njihov delež pri razvoju društva in širjenju prometne vzgoje. Društvo ima danes okrog 960 članov. Njihovo število se vsako leto povečuje.

Sami obračunali z vlomilci

Skupino vlomilcev na Čatežu krajanji zvezali pred prihodom miličnikov

NOVO MESTO, ČATEŽ — Letošnjega 21. julija so se na železniški postaji v Zagrebu našli 48-letni Fadil Zahirovič iz Majdana, 20-letni Živat Raimović-Žika iz Surčina, 18-letni Milan Katič iz Banjana in mladoletni A. K. Pisana družina je med pogovorom spoznala, da je brez prebitve pare v žepu, zato je hitro dozorzel sklep, kako do denarja. Dogovor je bil, da se odpeljejo v Slovenijo, tam nakradejo stvari, ki naj bi jih potem v Zagrebu ali Ljubljani tudi prodali.

Z dogovorjenim niso odlašali. Še istega dne so se z vlakom odpeljali do Dobove, se tam prepeljali preko Save in v koruznih poljih blizu Čateških Toplic čakali noči. Z mrakom so se podali na pot. Najprej so se polotili počitniške hiše Franca Grabriča na Čatežu ob Savi. Z opeko so razbili steklo in nato iz notranjosti vzeli dleto, klešče in pilo, orodje pač, ki naj bi ga potrebovali pri naslednjih podvigih. Ob tem je potrebno omeniti, da je skušal Zahirovič skupaj z mladoletnim A. K. vlomiti še v Grubičev vinški hram. Preko balkona sta splezala do postrešnega okna in se sk-

Cerkljansko: gasili bodo gozdni požar

Vaja naj bi pokazala, kako so v občini pripravljene na spopad z ognjem

CERKLJE OB KRKI — Med 5. in 10. novembrom bo v tej krajevni skupnosti zaključena vaja v okviru letošnje akcije Nič nas nesme presenetiti. Za koordinacijo med pripravami nanjo skrbi občinska konferenca SZDL, ki povezuje vse, ki bodosodelovali pri gašenju velikega gozdnega požara.

Ta mesec je živahno tudi v drugih krajevni skupnosti. Gasilska društva se lotevajo še neizpeljanih nalog za večjo varnost pred ognjem. Ponekod pregledujejo in označujejo hidrante, drugod pregledujejo varnostne razmere po domovih in nasploh opozarjajo ljudi pred nepremišljenim shranjevanjem goriv v gospodarskih poslopih, pred zasilno električno napeljavo in pred nevarnostmi zaradi nevdržanih dimnikov.

Občinska gasilska zveza je pripravila tudi večjo vajo v mestu Brežice, in v njej prikazala uporabo najsodobnejše gasilske opreme, s katero razpolaga.

televizor, radiokasetofon, daljnogled, dva kilograma kave, moško obleko, jakno, športne čevlje, dvojne hlače, viski ter več konzerv in kozarcev. Pravzaprav je Ilijaža rešila le lagodnost vlomilcev. Ob uspešnem plenu so si namreč hoteli nazdraviti še s kozarcem vina in pokaditi cigareto, prav v tistem pa je mimo prišla skupina bližnjih vikendarjev. Ko so videli, kaj se dogaja, niso prav nič pomišljali. Polotili so se zlikovcev, jih privezali in, skupaj z njimi nato počakali do prihoda miličnikov. Tako so vlomilci že po nekaj urah svojega pohoda končali za rešetkami.

Na obravnavi pred senatom novomeškega sodišča minuli teden so obtoženci kjivdo priznali. Senat je Zahiroviča obsodil na leto dni zapora, Raimovič in Katič pa sta dobila po tri mesece. Zahirovič je namreč za podobna dejanja že bil kaznovan, medtem ko ostala dva doslej še nista bila pred sodniki. V izrečeno sodbo, ki pa še ni pravnomočna, je sodišče vštelo tudi pripor.

PODHLADITEV KRIVA SMRTI

KRMELJ — 24. oktobra zjutraj so v Krmelju pri stanovanjski hiši št. 40 našli ob cesti mrtvega 53-letnega Martina Kosa iz Krmelja. Kot je pokazala preiskava, je možakar prejšnji večer popival in krepko vinjen odšel iz gostilne proti domu. Med potjo je omagal in počeval. Žena, ki je moža šla iskat, ga je našla za cesto, vendar ji moža ni uspelo spraviti domov. Ko se je pozneje vnovič vrnila, ga je videla, kako stoji ob cesti, zato se je vrnila domov, misleč, da se bo zagotovo sam vrnil ali pa bo stopil do bližnje vratarne Metalne. Kamor je ob podobnih priložnostih rad zahajal. Žal je bil alkohol močnejši. Kos je omagal, zaradi podhladitve pa je nastopila smrt.

Zapor zamenjal za drage hotele

Stane Markun je dopust med prestajanjem kazni izkoristil za novo pustolovščino — Z videzom uglednega gosta premotil hotelirje

NOVO MESTO — Kako prijeten utegne biti dopust med prestajanjem kazni, je lansko pomlad pokazal 35-letni Stanislav Markun, doma iz Senčurja. Možakar je namreč neudobno jetniško celico in posteljo zamenjal s pravih hotelskih razkošjem, za katero pa ni odšel niti dinarja. Slednje pa je bilo tudi vzrok, da se je te dni vnovič znašel pred sodiščem.

Markun je odšel na prestajanje kazni v KPD Dob že 18. oktobra 1978 in si po toliko letih pustega zaporniškega življenja pač zaželel malo uživanja. Izkoristil je dopust, ki ga je dobil, in lanskega 8. februarja pri novomeškem Inter rent a caru najel osebni avto, za katerega je zatrdil, da ga potrebuje le en dan, in za toliko časa tudi plačal najemnino. Seveda Markunu še na pamet ni prišlo, da bi vozilo naslednjega dne vrnil, pač pa se je z njim vozil, dokler se avtomobil ni pokvaril, in takšnega je pustil na cesti pri Celju, kjer so ga 13. februarja našli miličniki in o najdbi obvestili novomeške

lastnike. V tem času se je Markunu že iztekal dopust, vendar ga je sklenil na svojstven način podaljšati.

20. februarja se je pojavil v opatijskem hotelu Imperial Atlantic, tam kazal videz izbranega in urejenega gosta, tako da so mu brez vsakega suma dodelili sobo s popolno hotelsko oskrbo. Po dveh dneh brezskrbnih počitnic je za uglednim gostom izginila sleherni sled. 28. februarja se je Stanislav Markun pojavil v Novi Gorici. Za novo domovanje si je izbral hotel Sabotin. Kajpak so gosposki drži na recepciji podlegli in mu dodelili sobo, vnovič s popolno oskrbo. Očitno je bilo Markunu v Novi Gorici všeč, saj je tam ostal vse do 4. marca, osebju v hotelu pa se je celo toliko priljubil, da mu je receptor Henrik Hribar posodil tisočaka. Prijazni gost pa je neke noči izginil in se namenil v Varaždin. Tam je vstopil in hotel Turist, brez težav najel sobo in dva dni užival v brezdelju in dobri hrani. Pobralla ga je šele noč na 10. marec, ko je odpotoval do Jesenice in se nastanil v tamkajšnjem hotelu Korotan. Vsega eno noč je vzdržal v smogastem jeseniškem zraku. Hotel je drugam, a so ga miličniki le prestregli.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Cene v edinih dveh novomeških nočnih lokalih, kjer je moč srkniti kakšen kozareček tudi po 22. uri, so očitno previsoke za vsakršen žep. In ljudje si pač pomagajo po svoje. Nekdo je minuli teden svoje silne nočne potrebe po pijači utišel tako, da je vlomil v kioski ljubljanskega ŽG, toz Gostinstvo Novo mesto, in zmaknil steklenico činarja. Očitno mu ni šlo za kako večjo materialno korist, tresočo roke pa je umiril.

● Dokaj skromne razloge za vlom je imel tudi neznanec, ki je v eni minulih noči stopil v leseno barako Novomeščana Zdravka Vojnoviča. Iz lesenjače, ki je postavljena na Dolžu, so izginili le stara ročna žaga, sekira in roštiji. Po strukturi ukradenih predmetov bi lahko sklepali, da si storilec ni želel kaj več kot pripraviti spodoben obrok hrane.

● V noči na minulo soboto je nekdo vlomil v kioski ljubljanske tobačne tovarne in odnesel 17 zavitev raznih vrednejših cigaret, 18 zavitev prave kave, zložitiv ženski dežnik in otroško plastično pištolo. S slednjo se bo baje strumno pognal v nove podvige.

● Isto noč pa je nekdo obiskal menzo novomeške IMV. Sprva je kazalo, da je bil na delu kak zagret ribič, ki naj bi po nekaterih dosedanjih izkušnjah imejskih delavcev v solati iskal primerno vabo za na trnek, a se je izkazalo, da ga je zanimala le registrska blagajna, iz katere je zmaknil 10 tisočakov.

VINJEN ZAŽIGAL V BLOKU

SENOVO — Posavski miličniki so 24. oktobra pridržali do iztreznitve večkratnega kršitelja javnega reda in miru, 24-letnega Konrada Maka s Senovega. Slednji je tistega dne okoli 20. ure močno vinjen prišel domov in začel razgrajati ter groziti staršem, nato pa se je odpravil v kletne prostore bloka. Tam je našel čistilno volno, jo polil z oljem, zažgal in vrgel na kup v kleti zloženih drv. O dejanju je nato sam telefonično obvestil krške miličnike, ki so mladeniča prijeli in ga skupaj z ovadbo za sum požiga predali preiskovalnemu sodniku.

ODNESEL ZA 800 TISOČAKOV ZLATNINE

NOVO MESTO — Neznan storilec je 21. oktobra sopolndno vlomil v stanovanje Jožeta Stornada na novomeški Cesti herojev. Neznanec je očitno dobro vedel, po kaj je prišel v stanovanje. Z njim je namreč izginilo več zlatih predmetov v skupni vrednosti preko 800 tisočakov.

moral bežati iz kraja v kraj, sicer bi ga aretirali, saj mu je dopust že zdavnaj potekel. Ni pa povedal, zakaj hotelov ni tudi plačal, saj je imel s seboj 60 tisočakov. Očitno je za to imel svoje razloge, ki pa so ga stali dodatnih 8 mesecev zapora, na kolikor ga je na obravnavi obsodil senat novomeškega sodišča. Sodba še ni pravnomočna.

B. BUDJA

PRED AVTOBUS

KRŠKO — V nedeljo, 26. oktobra, nekaj čez polnoč se je 15. letni Miloš K. iz Ljukovca pri Sevnici peljal na kolesu z motorjem med Krškimi in Brestanico. Tik pred križiščem na Cesti 4. julija je prehitel avtoBUS, ki ga je vozil 58-letni Konrad Kidrič iz Rogaške Slatine, pri tem pa vozil cikcak po cestišču, kar je bilo vzrok, da ga je avtoBUS zadel.

KOLESAR HUDO RANJEN

CERKLJE — 24. oktobra ob 12.30 se je 61-letni Franc Marinek iz Cerklja peljal na kolesu po regionalni cesti med Čatežem in Kostanjevcem. V Cerkljah je hotel zavijati v levo in je to nakazal z roko, takrat pa je za njim z neprimerno hitrostjo pripeljal motorist, 26-letni Jože Pavlovič iz Bušče vasi. Trčil je v kolesarja in ga zbil po cesti, pri čemer se je Marinek hudo poškodoval.

Vagon mu je odrezal nogo

Delovna nezgoda na železniški postaji v Dobovi

DOBOVA — Na železniški postaji v Dobovi je prišlo 21. oktobra ob 19. uri med premikanjem vagonov do hude delovne nezgode. Skupina premikačev, ki so sestavljali vodja Sulejman Džafić iz Zidanega mosta, strojevodja

TO IN ONO IZ INŠPEKTORJEVE BELEŽNICE

● V preteklih dneh so imeli inšpektorji veliko dela s pregledovanjem bencinskih črpalk. In imeli so kaj videti! Črpalniki v Petrolovi črpalnici na Drnovem so kadili, kje imajo gasilne aparate pa niti niso vedeli natančno, ker so imeli založene. Podobno je bilo v Krškem, kjer so našli celo primerke črpalnika, ki ni znal ravnati z gasilnim aparatom. Dosti bolni bi tudi v Brestanici, kjer gasilnih aparatov niso imeli razmeščenih, kakor terjajo predpisi. Seveda so sledile mandatne kazni.

● V lesni industriji v krški občini inšpektorji že leta in leta opozarjajo na pomanjkljivosti, izrekajo kazni, pa očitno vse skupaj nič ne pomaga. V Novoselem tozdu Lipa hidrantna mreža ni bila brezhibna tudi ob zadnjem pregledu, priključki pa so bili zasuti in zametani. V tozdu Bor so slabo vzdrževane elektroinstalacije, sneli so strelode, transportne poti so založene in še bi lahko naštevali.

● Emona Posavje, ki ima svojo poslovalnico št. 11 v Brežicah, pa očitno ne da kaj dosti na higieno. Ob zadnjem pregledu te brežiške trgovine so inšpektorji odkrili vrsto nepravilnosti, čeprav so tamkajšnje trgovce že kaznovali, vendar se očitno ne zmenijo ne za kazni ne za opozorila.

Pobeglega voznika prijeli naslednji dan

Potem ko je v Lešnici povzročil nezgodo, je odpeljal naprej

LEŠNICA — Neznan voznik tovorne avtomobila, ki je minulo soboto povzročil prometno nesrečo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom pri Lešnici, je bil v nedeljo vendarle odkrit. Delavci organov za notranje zadeve iz Slavonskega Broda so namreč na svojem območju izsledili pobeglega povzročitelja, šlo pa je za 30-letnega turškega državljana Samijo Tufana.

V soboto nekaj čez 18. uro se je 41-letni Sarajevčan Ibrahim Alić peljal z osebnim avtomobilom proti Ljubljani, v levem nepreglednem ovinku pri Lešnici pa opazil, da iz nasprotnne smeri vozi tovornjak s priklopnikom in prehitava drugo vozilo. Da bi se izognil trčenju, je Alić zaviral in se umaknil na desno bankino, pri tem pa ga je zaneslo in vozilo se je prevrnilo pod cesto. Neznani voznik tovornjaka je odpeljal naprej in se ni zmenil za nezgodo, v kateri je nastalo za preko milijon dinarjev škode. Na srečo je bila akcija miličnikov tudi tokrat dovolj učinkovita in hitra.

Najčešče gori popoldan

V novomeški občini najraje gori ob torkih in v popoldanskem času — Največkrat kriva malomarnost

NOVO MESTO — Jutri se končuje letošnji mesec požarne varnosti. Teško je reči, ali bomo po tem dnevu kaj bolj pripravljeni na boj z ognjem, ali nemara kaj varnejši pred požurnimi zublji. Svoje bočez čas povedala statistika, tista ki jo imamo pred seboj, pa kaže, da kakih pretresljivih premikov na boljše zaenkrat še ni bilo. Vsaj v novomeški občini ne.

Domala petkrat na mesec se je letos na območju Novega mesta pokazal rdeči petelin, škoda, žal, še ni izračunana. Zato pa je znano, da se je povečalo število požarov v zasebnem sektorju, domala za 42 odstotkov, na srečo pa letos, vsaj v devetih mesecih, kakšnih večjih požarov v delovnih organizacijah ni bilo. Največkrat, kar enajstkrat, so goreli travniki ali gozdovi, enajst požarov je bilo v stanovanjih, osemkrat so zagorela gospodarska poslopja, štirikrat je gorelo v proizvodnih in šestkrat v neproizvodnih prostorih delovnih organizacij, en požar je bil v obrtni delavnici. Štirje pa še na raznih prevoznih sredstvih. Ob tem je zanimiv pogled v analizo letošnjih požarov, ki so jo skupaj pripravili občinska gasilska zveza, poklicna gasilska eno-

ta in novomeška postaja milice. Pokaže namreč, da je bilo največ požarov ob torkih, kar 12, 11 jih je bilo ob sobotah, 7 ob četrtek, pet ob ponedeljkih, štiri ob petkih, trije ob sredo, najmanjkrat, le dvakrat, pa je gorelo ob nedeljah. Nič manj zanimivo ni vedeti, da se je kar v 23 primerih ožen pojavil popoldne, medtem ko je bilo 11 požarov ponoči in 10 v dopoldanskem času.

In sedaj k vzrokom, ki dajo pravzaprav največ misliti. Cigaretni ogorek ali požig trave sta zakrivila 13 požarov, po devetkrat so bile ognju krive gradbene pomanjkljivosti na dimovodnih in kurilnih napravah ter napake instalacij, osemkrat je med vzroke zapisana malomarnost, v treh primerih gre za sum namernega požiga, dvakrat pa je ožen zaneti zapisa na vžigalicami. Če napisano poenostavimo, lahko rečemo, da je kar v 73 odstotkih požarov v letošnjih devetih mesecih v novomeški občini zagorelo zaradi malomarnosti. In prav ta zadatek daje misliti. Kajti proti taki ugotovitvi so, žal, še tako dobro in vsebinsko pripravljene meseci požarne varnosti brez moči.

B. B.

NEPREVIDNO ČEZ CESTO

VELIKI GABER — V nedeljo ob 13.10 se je 30-letni Franc Hostnik iz Zagorice peljal z osebnim avtomobilom iz Velikega Gabra proti Prapročcu. Tačas je po levi strani ceste v isti smeri pešačila tudi 53-letna Frančiška Vojščak iz Velikega Gabra. Ko je Hostnik pripeljal za njo, je Vojščakova nenadoma stopila na voznišče, tako da voznik navzlic zaviranju nesreče ni mogel preprečiti. Pešačinja je padla na pokrov motorja, od tam pa na voznišče, kjer je obležala hudo poškodovana. Prepeljali so jo na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

Ostal ukleščen v avtomobilu

Huda prometna nesreča v petek pri Karteljevem

KARTELJEVO — Minuli petek, 24. oktobra, je prišlo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom do hude prometne nesreče, v kateri je izgubil življenje 22-letni Miloš Stojadinovič iz Velike Plane. Do nezgode je prišlo, ko je Stojadinovič, ki je peljal osebni avto s pripeto enoosno prikolicco skozi Karteljevo in tam v levem nepreglednem ovinku pričel prehitevati kolono vozil. Ker je bila kolona strnjena, se v trenutku, ko mu je nasproti s kombijem pripeljal 24-letni Edvard Dolinšek iz Ljubljane, ni mogel več vrtniti na svojo stran. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja, v katerem je izgubil življenje voznik Stojadinovič. Kako hudo je bilo trčenje, pove podatek, da je slednji ostal ukleščen v objemu razbite pločevine, hudo poškodovan pa je bil tudi Dolinšek, ki so ga z reševalnim avtomobilom prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialno škodo so ocenili 3,5 milijona dinarjev.

POGREŠANCA NAŠLI MRTVEGA

BREŽICE — Brežiški miličniki so bili 22. oktobra obveščeni, da je že od 18. dalje pogrešan 32-letni Mithen Brkić iz Brežic. Ker je obstajal sum, da je prišlo do smrti v stanovanju, so vanj nasilno vlomili in Brkića res našli mrtvega. Ogled trupla ni pokazal nikakršnih znakov nasilja, pač pa se je izkazalo, da gre za srčnega bolnika, kar je tudi bilo vzrok naravne smrti.

ODNESEL ŽAGO

DOLENJ BOŠTANJ — V noči na 17. oktober je bilo vlomljeno v prirodno skladišče delovne organizacije Dalekovid iz Zagreba, ki stoji ob magistralni cesti v Boštanju. Neznanec je ukradel motorno žago Stihl, vredno 200.000 din.

KRONIKA NESREČ

TRČIL V DREVO — 22-letni Damir Šušnjarić iz Novega mesta se je 25. oktobra ob 3.30 peljal z osebnim avtomobilom proti Lazam. Zaradi prehitve voznje ga je v Birčni vasi v levem in nepreglednem ovinku zaneslo v desno natravno bankino, nato pa je trčil še v drevo. Laže se je v nezgodi poškodoval sopotnik, 21-letni Novomečan Jože Prieg, ki so mu zdravniško pomoč nudili v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 2 milijona dinarjev.

Z MOTORJEM V AVTOMOBIL — 33-letni Jože Kocjančič iz Novega mesta se je 23. oktobra ob 10. uri peljal z osebnim avtomobilom s parkirnega prostora novomeške KZ Krka proti lokalni cesti. Tam je vozilo ustavil, da bi se prepračil, ali je dostop na cesto pravi, prav v tistem trenutku pa mu je nasproti z neprimerno hitrostjo pripeljal 15-letni B. V. iz Novega mesta. Mladenčič, ki je s ceste zavijal na parkirišče, je zaradi prevelike hitrosti naj-

prej s pedalom podstal po cestišču, nato pa padel in se zalezel v prednji del avtomobila. Pri tem se je B. V. hudo poškodoval in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

PREVRNIL SE JE POD CESTO — 19. oktobra ob 18.30 se je 52-letni Martin Starič iz Radne vasi pri Mokronogu peljal z osebnim avtomobilom s parkirnega prostora proti domu. Med vožnjo skozi levi pregledni ovinek blizu spominskega parka Gubčeve brigade na Trebelnem je z avtomobilom zapeljal preblizu desnega roba voznišča, tako da se je vozilo prevrnilo štiri metre globoko pod cesto. V nesreči sta se poleg voznika, ki so mu zdravniško pomoč nudili v mokronoškem zdravstvenem domu, poškodovali še sopotnici, 65-letna Rozalija Vrbič iz Hilpe in 62-letna Pepca Ajdič iz Radne vasi. Obe so prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer pa je na zdravljenju ostala le Ajdičeva. Materialno škodo so ocenili na 500 tisočakov.

Kočevek »začinile« boj za vrh

Izredno razburljivo finiš prvenstva v ženski republiški rokometni ligi — Sobota bo razjasnila veliko tega — Inles že odpisan?

Vse očitneje je, da bo letošnje prvenstvo v ženski republiški rokometni ligi izredno zanimivo in negotovo prav do konca. Po sobotnem nepopolnem kolu, saj je bilo srečanje vodilnih ekip Kranja in Iskre odigrano šele v torek, se je namreč na vrhu lestvice znašla ekipa Kočevskega Itasa, ki naj bi se po napovedih pred pričetkom ligaških bojev borila celo za obstanek. Tak zaplet gre pripisati tudi nepričakovani zmagi Novomeščank nad branikovkami v Mariboru, ki so s tem pomagale tudi Šentjernejkam, da se z morebitno torkovo zmago vnovič povzpnejo na čelo lestvice.

Najprej nekaj o srečanju v Mariboru. Igralke trenerja Kalina so prijetno presenetile, saj je bilo po slabih igrah v začetku prvenstva le težko pričakovati uspeh v Mariboru. Po izenačeni igri v večjem delu srečanju so Novomeščanke v drugi polovici drugega dela povsem zagospodarile na igrišču in 6 minut pred zaključnim sodnikovim žvižgom vodile že z 19:15. Gostiteljice so nato zaigrale na vse ali nič, minuto pred koncem pa so imele celo dve priložnosti za izenačenje, vendar sreča torkrat Novomeščankam ni obrnila hrbta. Seveda pa ne gre, da ne bi ome-

nili še visoke zmage Kočevk v Izoli, ki je Itasu prinesla celo vodstvo na lestvici. Izredna igra sester Jerič — skupaj sta dosegli kar 19 zadetkov — je navdušila maloštevilne gledalce v Izoli. Kočevke pa so se tako nenadejano znašle v krogu najožjih kandidatkinj za jesenske prvakinje. In kaj lahko prinese sobota? Skoraj zanesljivo je, da bodo Kočevke v srečanju z Alplesom osvojile dve novi točki, zato pa bo tolikanj bolj negotovo v Novem mestu, kjer gostiteljice čakajo ekipa Kranja, ki do torka še ni okusila grenkobe poraza. Derbi za derbijem skratka, vendarle pa bo po soboti veliko lažje govoriti o tem, katera ekipa je tri kola pred koncem prvenstva najbližje naslovu jesenskega prvaka.

In če so v ženski ligi prav vse tri dolenske ekipe v boju za vrh lestvice, je v moški konkurenci podoba žal nasprotna. Ribničani, ki so jih mnogi šteli za glavne favorite pred prvenstvom, so vnovič klonili, tokrat v Šoštanju. Inlesova ekipa je tako vse dalj od vrha lestvice in na dlani je, da lanskega us-

peha, ko so osvojili jesenski del prvenstva, letos ne bodo ponovili. Toliko bolje pa zato igrajo novinci v ligi, ekipa Črnomlja, ki se je tokrat nenadejano veselila uspehu v Trzinu. Črnomaljci so tako zabeležili že tretjo zmago in se krepko zasedali v sredini razpredelnice, v soboto pa lahko narode še kak korak višje, saj so v srečanju s Fužinarjem veliki favoriti. Nenadejano pa so se v najožjem krogu tistih ekip, ki se bodo borile za obstanek, znašli igralci Ponikev. Pričakovano je bil sicer njihov poraz v Hrpejljah, vendar sedaj še kako potrebujejo zmago, ki pa je v soboto v igri z Usnjarem, ki je tik za petimi vodilni Astri Jadran, ne bo lahko doseči. Le igra, kakršno so pokazali v srečanju z Inlesom, ko so Ribničanom odščitili točko, lahko prinese uspeh.

SEMIČ: ZOPET REKREATIVNA TEKMOVANJA

SEMIČ — V okviru športno-rekreativnih tekmovanj, ki jih semiški TVD Partizan pripravlja že tretje leto zapored, so pred kratkim v Semiču zaključili s prvo disciplino — malim nogometom. Zmagala je ekipa Kola, drugi je bil Štrekajevce, tretji Semič. Že jutri bo na vrsti kros, novembra pa streljanje z zračno puško. Letos so v tekmovanju vključili še novo, torej že deseto disciplino, in sicer rokomet.

BREZ TEŽAV DO NOVIH TOČK — Košarkarji Novolesa so v sobotnem srečanju 3. kola I. SKL brez večjih težav ugnali solidno Cometovo vrsto. Med tistimi, ki imajo največ zasluga za prepričljivo zmago Novomeščanov, je zagotovo Plantan (levo, svetli dres), ki ga vidimo v enem značilnih prodorov pod Cometov koš. Prav njegovi koši v prvih minutah tekme so povsem razbili obrambo gostov. (Foto: B. Budja)

Bolj od zmage veseli igra

Novolesovi košarkarji brez težav do druge zmage — Mladi obetajo — Nov polom košarkaric

Lažje, kot je bilo pred srečanjem moč pričakovati, so v soboto košarkarji novomeškega Novolesa zabeležili drugo zmago na prvenstvu, ob tem pa so pokazali igro, ki jih zanesljivo uvršča vsaj v sredino prvenstvene razpredelnice.

Srečanje s Cometom je bilo praktično odločeno že v prvih minutah. Razigrani Plantan, Cerkovnik in Vučkovič so z nekaj zaporednimi koši povsem razbili obrambo gostov, medtem ko je Župevec zaprl vse poti k svojemu košu. Novomeščani so v petih prvih minutah vodili z desetimi točkami prednosti (13:3) in gostje si od začetnega šoka niso več opomogli. Bolj kot zmaga seveda razveseljuje dobra igra pomlajene novomeške vrste. Vedeti je namreč treba, da je trener Jože Spilchal pred pričetkom prvenstva ostal domala brez prve postave (Bajca, Munih, Skobeta, Lalič) in da so poleg izkušenih Plantana, Župevca in Cerkovnika breme prevzeli mladi. Očitno pa je, da je ekipa odlično pripravljena in da, vsaj po dosedanjih treh nastopih sodeč, za obstanek v ligi ni strahu. Zanesljivo pa je še nekaj: mladi, Vučkovič denimo, veliko obetajo in ob takšnem podmladku lahko novomeška košarka računa, da bo že v bližnji prihodnosti znova v republiškem vrhu.

Žal, kaj takega ne velja za dekleta, ki so s tremi visokimi zaporednimi porazi daleč od lanske forme, ko so se borile za vstop v II. zvezno ligo. Ekipa igra brezglavo, brez skokov, v svojih vrstah nima igralke, ki bi lahko nase prevzela breme srečanja v najtežjih trenutkih. Sobotna tekma s Cometom, ki je tako prišel do dveh dragocenovnih točk v boju za obstanek z neposrednim tekmevcem, je dovolj zgovorno potrdila vse naštetje.

B. B.

TEK V POČASTITEV PRAZNIKA

BREŽICE — V počastitev letošnje obitinskega praznika so breški atletski delavci pripravili tradicionalni oktobski tek po breških ulicah. Prireditve so se udeležili tekači iz Ljubljane, Trbovelj, Radeč, Dolenskih Toplic, Krškega, Sevnice in seveda Brežic. Med pionirkami sta bili v obeh tekah najhitrejši šfeti Dolenskih Toplic, pri mlajših pionirjih Rudar iz Trbovelj ter pri starejših kombinirana ekipa Pišec in Globokoga. Zmaga v teku mladink in mladincev sta ostali v Brežicah, medtem ko so bili zmagovaleci množičnega teka okoli starih mestnega jedra po kategorijah: Kranje (OS Sevnica), Molan (OS Globokoga), Bršec (OS Brežice), Kramperšek (Partizan Radeče), Železnik (ŽAK Ljubljana), Končina (Ljubljana), Bostene (Pišec), Simčič in Srpič (oba Brežice).

B. B.

NEODLOČENO Z ITALIJANKAMI — Minuli četrtek je bila v Novem mestu zanimiva rokometna predstava, v kateri so se ekipe Novega mesta in šentjernejske Iskre pomerile za reprezentanco Italije. Odigranih je bilo trikrat po 30 minut, v prvi tretjini je ekipa Novega mesta ugnala Italijanke s 15:14, v drugi (iz te je tudi posnetek) so šentjernejske izgubile s 6:12, v tretji pa je združena ekipa Novega mesta in Iskre nadoknadila zaostanek in v skupnem seštevku dosegla neodločen izid 35:35. (Foto: B. B.)

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

SRL, moški, 7. KOLO: ŠOŠTANJ — INLES 30:27 (16:12)

Inles: Gelze, Šilc, Mihelič 3, Ilc 6, Lukič, Čirovič 4, Karpov 1, F. Šilc 1, Ambrožič 3, Mate 4, Fajdiga 5, Žagar.

ASTRA JADRAN — POKIVKE 21:19 (12:9)

Ponikve: Jambrovič, Bambič 2, Šenk 1, M. Strnad 4, D. Strnad 5, Drap 4, Novak, Škantelj, S. Strnad 3, Vrabc, Rošič.

PEKO — ČRNOMELJ 19:22 (14:14)

Črnomelj: Plut, Bohte, M. Papež 3, Kavšek, Hudejca 7, Novak 4, Možina, Svetič 4, J. Papež 4, Pezdir, Kmetič, Stariha.

LESTVICA: 1. Astra Jadran 12, 2. Usnjar 11, 3. Šoštanj 10, 4. Partizan 8, 5. Inles (tekma manj) 7, ... 8. Črnomelj 6, 11. Ponikve 3.

Pari prihodnjega kola: Inles — Partizan, Črnomelj — Fužinar, DVZ Ponikve — Usnjar itd.

SRL, ženske, 7. KOLO: BRANIK — NOVO MESTO 20:21 (7:8)

Novo mesto: Jerman, Abazovič, Iličič 4, Žagar, Jakšič 2, Kramar 5, Simončič, Opruc 5, Pate 5, Butala.

FERROTEHNA — ITAS KOČEVJE 18:30 (9:13)

Itas: Filipovič, Fajfar 2, Klarič, Abramovič, Vuk 1, Križnar 3, S. Jerič 12, M. Jerič 7, Petrovič 5.

KRANJ — ISKRA (odigrano v torek)

LESTVICA: 1. Itas Kočevje 12, 2. Kranj (tekma manj) 12, 3. Iskra (tekma manj) 10, 4. Branik 10, 5. Novo mesto 9 itd.

Pari prihodnjega kola: Itas Kočevje — Alpske, Novo mesto — Kranj, Iskra — Burja itd.

košarka

SKL, moški, 3. KOLO: NOVOLES — COMET 103:83 (61:45)

Novoles: Plantan 28, Cerkovnik 28, Vučkovič 16, Župevec 15, Pintar 12, Seničar 4.

LESTVICA: 1. Jeklotehna Branik 6, 2. do 5. mesto: Ilirija, Helios, Rogajška, Postojna in Novoles po 5, itd.

V soboto igrajo Novomeščani doma z Iskra Delta Ježico.

SKL, ženske, 3. KOLO: LABOD — COMET 51:66 (25:38)

Labod: Aš, 14, Šmrke 4, Gal 8, Srebrnjak 9, Čavliovič 4, Avguštin 8, Bratož 4.

LESTVICA: 1. ID Ježica in Jesenice po 8, ... 11. Labod 3.

V soboto igrajo Novomeščanke doma s Cerknico.

odbojka

I. SOL, ženske, 3. KOLO: KOČEVJE — GORJE 3:0 (7, 8, 6)

Kočevje: Klun, Kočevar, Uran, Levstek, Turk Gornik, Drobnič, Ahac.

LESTVICA: 1. Kočevje 6, 2. Partizan Črnuče 6 itd.

V prihodnjem kolu igrajo Kočevke gosteh z mladinkami Fužinarja.

PREMIJRE V KOLESARSKIH VRSTAH?

LJUBLJANA — V prostorih Kolesarske zveze Slovenije bo danes popoldne tiskovna konferenca, na kateri bo govori o sedanjih razmerah in spori v tej organizaciji. Neuradno je slišati, da seje zvezni kapetan jugoslovanske reprezentance Franc Hvasti, ki je pred tedni sicer napovedal odstop tega položaja, opravičil novomeškemu KD Krka, že večer naj bi se na Dolenskem sestali predstavnik novomeškega kluba, Zvone Zanoškar iz Roga ter Franc Hvasti in se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju. To je v nastalem položaju zagotovo edina pametna odločitev, kajti obrekovanje in osebni napadi po časopisju so resno omejili ugled športa, ki si je v zadnjem času pridobil velik krog privrženecv.

ŠPORTNI KOMENTAR

Premalo »nobel« smučišče?

Nerazumevanje za smučarje iz Starega trga

STARI TRG — Pred leti je mladinska organizacija iz Starega trga začela na Poljanski gori, ob cesti med Starim trgov in Črnomljem, urediti smučišče, potem so ta dela nadaljevali pod Partizanom Stari trg, odkar pa so ustanovili v tem kraju smučarsko društvo, jih vodi to društvo, čeprav seveda ves čas delajo isti ljudje. Delo je pred dokončanjem, uredili so tri proge, večino dela so sami opravili, za to so namenili tudi izkupiček od mladinskih veselic. Za njihovo delo sta veliko poslaluha pokazala Unior iz Zreč, ki jim je dal vlečnico, in meliški Komet — ta ima prav tako svoj obrat v Starem trgu — ki je dal agregat. Tako ocenjujejo, da vrednost del in pridobljenih sredstev oziroma opreme presega 15 milijonov dinarjev.

Za dokončanje del jim primanjkuje še dober milijon in pol. Za pomoč so se obrnili na Črnomljska podjetja, vendar od tam ni nobenega odziva. Zagnance iz

Starega trga tak odnos milo rečeno čudi, saj v Črnomljski občini, če ne upoštevamo regijskega smučišča v Črmošnjicah, ni nobenega urejenega smučišča.

To na Poljanski gori pa je kot nalašč za Črnomlince, saj je ob asfaltirani cesti in je od občinskega središča oddaljeno le 12 km, snežne razmere pa so tu vsaj take, če ne ugodnejše kot na Gačah.

Seveda bi tu lahko prirejali razna sindikalna in šolska tekmovanja, da o individualni smučarski rekreaciji sploh ne govorimo. Očitno pa je veliko delo, ki ga je opravila pečica zagrehtih mladih ljudi iz Starega trga, premalo vredno in cenjeno, da bi jim za dokončanje, ki bi bilo v splošno korist, priskočili na pomoč z desetino vrednosti že opravljenega. Prav bi bilo vedeti, koliko ta desetina znaša v (realni) primerjavi s tistim, kolikor je Črnomljska občina dala za seveda veliko bolj mondene Gače.

A. B.

TEK SPOMINOV IN PRIJATELJSTVA — Pod tem nazivom je bil v petek med Dolenskim Toplicami in Novim mestom že 3. tradicionalni tek, ki so se ga udeležili športniki zletnega območja. V posamični konkurenci je zmaga pripadla Karlovcu Samardžiji, medtem ko je v seštevku osemčlanskih ekip prvo mesto osvojilo Novo mesto. Na posnetku so kapetani treh najboljših ekip (od leve): Karlovca, Novega mesta in Siska. Pokal za Novomeščane je prejel Karpljug. (Foto: B. Budja)

Spominski tek gostiteljem

Vrsta tekmovanja športnikov zletnega območja

NOVO MESTO — V počastitev novomeškega občinskega praznika je bilo minuli vikend v dolenski metropoli srečanje športnikov zletnega območja, ki so se ga udeležili tekmovalci Banjaluke, Prijedora, Bihaća, Siska, Karlovca, Gospiča in Novega mesta. Mladi športniki so se pomerili v tradicionalnem tekni prijateljstva in spominov med Dolenskim Toplicami in Novim mestom, v kegljanju, namiznem tenisu, šahu in streljanju.

Najhitrejši na 13 kilometrov dolgi progi med Dolenskim Toplicami in Novim mestom je bil v petek Samardžija iz Karlovca, drugi je bil Šišarica (Prijedor), tretji Ljubojevič (Karlo-

vac) in četrti najboljši Novomeščan Karpljug. V seštevku ekip je zmagala vrsta Novega mesta v postavi Karpljug, Mikec, Škedelj, Cvelbar, Bukovec, Kraševc, Vidmar, Dulago, drugi je bil Karlovac, sledijo pa še Sisak, Prijedor in Banjaluka.

Tekmovanja v kegljanju, namiznem tenisu in šahu so bila v soboto, rezultati pa naslednji. V kegljanju je med članicami zmagala vrsta Karlovca z 225 podrtimi keglij, sledijo pa: Banjaluka 205, Bihač 188, Novo mesto 162. Tudi pri članih je zmaga odšla v Karlovac s 409 podrtimi keglij, sledijo: Prijedor 353, Novo mesto 330, Bihač 316 in Banjaluka 314. V namiznem tenisu je pri mladinkah zmagala Glušičeva iz Siska, pri mladincih pa Novomeščan Hribar. V igri ženskih dvojic sta bili najboljši Glušičeva in Gečkova, moških pa Hribar in Medle iz Novega mesta. V ekipnem seštevku mladink je zmagala vrsta Siska, pri mladincih pa Novo mesto. V šahovskem delu tekmovanja je bila najboljša ekipa Bihaća s 17 točkami. Novomeščani pa so jih zbrali 15,5 in so bili drugi.

Srečanje se je končalo v nedeljo s tekmovanjem v streljanju z malokalibrsko puško. Pri mladincih je bil prvi Novomeščan Bele s 164 krogi, ekipno pa vrsta Banjaluke. V konkurenci članov je zmagal Hribar iz ekipe Novega mesta, v ekipnem seštevku pa Karlovcani; gostitelji so bili drugi.

Včeraj na vrhu, danes pri dnu

Aleš Čavliovič o slabih uspehih novomeške ženske košarkarske vrste — Pred sezono brez trenerja — Cilj: obstanek v ligi

NOVO MESTO — Malodušno, skorodno nekako odsotno je sobotno prvenstveno srečanje I. republiške ženske košarkarske lige spremljal novi trener novomeške vrste Aleš Čavliovič. In res, deklet, ki so se še lani borile za naslov prvakinj in vsega za pol koša izgubile drugoligaški status, v soboto zvečer ni bilo moč prepoznati. Bila je to igra brez igre, kar gotovo bolj boli kot poraz z ekipo, ki se bo ob Mariboru in očitno tudi Novem mestu borila za obstanek v ligi. Tov. Čavliovič nam je o programu povedal naslednje:

«Velika škoda za novomeško žensko košarko je, da je ekipa zapustil trener Andrej Švent. A očitno je imel za to pač svoje razloge, in tako smo se znašli v sila nezavidljivem položaju. Ekipo sem prevzel nekje konec avgusta ali v začetku septembra, ko bi morali že krepko vaditi za novo prvenstvo. Toda to niti ni bilo najhuje, najtežje je bilo, ker enostavno nisem vedel, s katerimi igralkami lahko računam za prvenstvene obračune.»

Sedaj je podoba verjetno jasna, prenečena pa, da ekipa, v kateri dejansko ni novih imen, deluje tako neugirano in neenotno.

«Resda ni kakih novih imen, zato pa je treba vedeti, da sta ekipo zapustili Bunčeva in Adamičeva,

na katerih je v prejšni sezoni slone-la praktično vsa igra. Seveda to ne more in ne sme biti izgovor za tako klavne predstave, kakršne smo nudili v dosedanjih treh kolih. Vedeti pa je vendarle treba, da so bile priprave, kot sem že omenil, pičle. Dokler je bilo lepo vreme, smo vadili na Loku, kasneje v sportni dvorani, kakih posebnih priprav torej ni bilo. Vedeti je treba nadalje, da pred prvenstvom nisimo odigrali niti ene same tekme. Nasprotnikov nisimo iskali iz enostavnega razloga, ker ni bilo znano, katera od deklet bo sploh še igrala.»

Razmere v klubu so očitno kritične, kako iz sedanjih težav?

«Podoba je brez dvoma kritična, v ilustraciji naj samo povem, da moram tudi za mlado vrsto skrbeti sam. Tam imamo sicer dobro zaledje, kar potrjujejo tudi Bratoževa in Čavliovičeva, toda kadrovska bomo morali vrste brez dvoma okrepiti. Drug problem je tudi tu, da ekipa nima pravih motivacij. Po lani nesrečno izgubljenem boju za prvo mesto dekleta ne najdejo same sebe. Vse to je seveda razlog, da nam je letos edini cilj obstati v ligi, a bojim se, da bo tudi to izredno težko.»

Nobenega dvoma ni, da Aleš Čavliovič, ki je sicer študent visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani,

kjer specializira prav za košarko, sam tega bremena ne bo zmozel. To je dobro pokazalo tudi sobotno srečanje. V klubu bo potrebno hitro ukrepati, kajti trije vodni visoki porazi so ne le krepko načeli v minulem prvenstvu s trdim delom pridobljeni ugled novomeške ženske košarke, pač pa so pričeli krhati tudi odnos v klubu. Če ne bo zdravila takoj, je skoroda gotovo, da se ženska košarka v Novem mestu zlepa ne bo več postavila na noge.

B. BUDJA

Aleš Čavliovič: »Cilj nam je obstanek v ligi, a bojim se, da bo tudi to izredno težko.«

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO TOZD Vzdrževanje in varstvo cest Kočevje

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

1. delovodja

— 2 delavca

Pogoji: delovodska šola gradbene smeri in najmanj 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

2. traktorist

Pogoji: izpit za voznika C kategorije

3. cestni in gradbeni delavec

— 10 delavcev

Pogoji: končana ali nedokončana osnovna šola

Delovna razmerja bomo sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: CESTNO PODJETJE NOVO MESTO, TOZD VVC Kočevje, Kočevje, Podgorska ulica, n. h. (kamnolom).

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po sprejemu sklepa komisije za delovna razmerja. 919/44-86

Industrija pletenin INPLET p. o.
Dolnje Brezovo 34, 68290 Sevnica
Slovenija

Komisija za delovna razmerja

objavlja naslednja prosta dela oz. naloge:

1. IZMENOVOVODJA V OPLEMENITILNICI

— 2 delavca oz. delavki

Pogoji: — srednja tekstilna šola kemijske smeri

— eno leto delovnih izkušenj

— delo v treh izmenah

— trimesečno poskusno delo

2. BARVAR — 2 delavca

Pogoji: — poklicna barvarska šola ali poklicna kemijska šola, druga poklicna šola, dokončana OS

— eno leto delovnih izkušenj

— delo v treh izmenah

— dvomesečno poskusno delo

3. STROJNIK V ENERGETIKI — 1 delavec

Pogoji: — poklicna šola kovinarske smeri

— izpit za kurjača visokotlačnih parnih kotlov

— eno leto delovnih izkušenj

— delo v treh izmenah

— dvomesečno poskusno delo

Delovna razmerja bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v splošno kadrovske službo v 10-ih dneh po objavi.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30-ih dneh po izteku objave.

901/44-86

CARINARNICA LJUBLJANA

razpisuje naslednja prosta dela in naloge za nedoločen čas:

a) V CARINSKI IZPOSTAVI NOVO MESTO

1. carinskega inspektorja za pregled blaga

Pogoji: — diplomirani ekonomist ali diplomirani inženir strojne ali elektro smeri

— 5 let delovnih izkušenj

— poznavanje enega svetovnega jezika

b) V CARINSKI IZPOSTAVI KRŠKO:

1 carinika — sodelavca za nadzor nad blagom

Pogoji: — 4-letna srednja šola ekonomske, tehnične ali splošne smeri

— poznavanje enega svetovnega jezika

Poskusno delo traja 3 mesece.

Pred izbiro kandidatov bo opravljeno testiranje.

Za zaposlitev se lahko javijo tudi pripravniki, s katerimi bo sklenjeno delovno razmerje za določen čas.

Pisne prijave sprejema Carinarnica Ljubljana, Ljubljana, Šmartinska cesta 152 a, 15 dni po objavi razpisa.

915/44-86

METALNA, strojegradnja, konstrukcije in montaža, n. sol. o., Maribor TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME, n. sol. o., SENOVO

Komisija za delovna razmerja
objavlja
prosta dela in naloge

1. VODENJE PROJEKTIVE — 1 izvrševalec
2. VODENJE PROIZVODNJE — 1 izvrševalec
3. REZKANJE I. stopnje — 2 izvrševalca
4. VARJENJE I. stopnje — 2 izvrševalca

POGOJI:

— pod tč. 1.: diplomirani inženir strojništva, 4 leta delovnih izkušenj na področju projektiranja in izračunavanja statike, aktivno znanje enega svetovnega jezika

— pod tč. 2.: diplomirani inženir strojništva ali organizacije dela — proizvodna smer, 5 let delovnih izkušenj ali

inženir strojništva ali organizacije dela — proizvodna smer, 5 let delovnih izkušenj

— pod tč. 3.: KV rezkalec ali strugar, 3 leta delovnih izkušenj

— pod tč. 4.: KV varilec za varjenje pod CO₂ in ročno elektro obločno ali z delom pridobljena delovna zmožnost — opravljen tečaj po JUS predpisih, 3 leta delovnih izkušenj

Izbrani kandidati bodo združili delo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja 90 dni in se uvede za opravljanje del pod tč. 1, 2 in 3, predhodni preizkus pa se opravi za dela pod tč. 4.

Dela in naloge pod tč. 1 bo izbrani kandidat opravljal v delovni enoti s sedežem v Mariboru. Izbranemu kandidatu pod tč. 2 bomo nudili družinsko stanovanje v Krškem.

Pisne prijave o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na naslov: METALNA-TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME, kadrovske služba, Titova cesta 106, 68281 SENOVO. Izbrani kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izteku objave.

ŠTUDENTJE — DIJAKI!

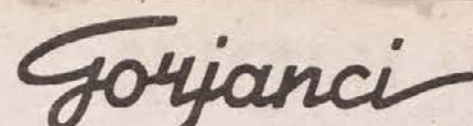
Nudimo kadrovske štipendije za:

2 štipendije — diplomirani inženir strojništva

1 štipendijo — diplomirani inženir računalništva

10 štipendij — preoblikovalec in spajalec kovin

909/44-86

DO Avtopromet, gostinstvo in turizem »GORJANCI« Vavta vas, TOZD Gostinstvo

Delavski svet
ponovno objavlja prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD GOSTINSTVO

Poleg posebnih pogojev iz člena 511 ZZD mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo gostinstvo-turistične, ekonomske, pravne ali komercialne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih in nalogah
2. da izpolnjuje pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Novo mesto.

Ponudbe z dokazili naslovite na DO GORJANCI, Vavta vas, p. Straža — za razpisno komisijo.

Ponudbe bomo sprejemali 15 dni po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po končanem zbiranju prijav.

910/44-86

SKUPNA SLUŽBA SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI NOVO MESTO

RAZPISUJE

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

TAJNIKA SKUPŠČINE OBČINSKE TELESNOKULTURNE SKUPNOSTI NOVO MESTO

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske ali družboslovne usmeritve
- 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
- pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Novo mesto.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Skupna služba SIS družbenih dejavnosti, Novo mesto, Kidričev trg 3.

Kandidat bo na razpisana dela in naloge izbran za dobo štirih let.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

905/44-86

LESNINA LJUBLJANA TOZD SOPOTA RADEČE Pot na jez 12

Komisija za delovna razmerja
RAZPISUJE
prosta dela in naloge

1. Vodenja OBRATA

Pogoji:

- V. stopnja izobrazbe — lesarski tehnik
 - 4 leta delovnih izkušenj
 - trimesečno poskusno delo
 - odslužen vojaški rok
 - OD po pravilniku
- Delo za nedoločen čas
Stanovanje po dogovoru.

2. LESNI TEHNIK ALI LESNI DELOVODJA

za vodenje izmene

Pogoji:

- V. stopnja izobrazbe — lesarski tehnik
- dve leti delovnih izkušenj
- dvomesečno poskusno delo,
- odslužen vojaški rok
- delo za nedoločen čas
- OD po pravilniku

3. VEČ KV MIZARJEV

za delo v proizvodnji

Pogoji:

- IV. stopnja — KV mizar
- 2 leti delovnih izkušenj
- 2-mesečno poskusno delo
- odslužen vojaški rok
- OD po pravilniku
- delo za nedoločen čas

4. VEČ PKV IN NK delavcev

za delo v proizvodnji

Pogoji:

- končana osnovna šola
- zaželjene 6-mesečne del. izkušnje
- dvomesečno poskusno delo
- odslužen vojaški rok
- OD po pravilniku
- delo za nedoločen čas

Pod tč. 3: Sprejetim kandidatom nudimo razvojne možnosti in napredovanja.

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje razpisnih del in nalog, naj oddajo pisne ponudbe z dokazili o strokovnosti v roku 8 dni v kadrovske-spolni sektor TOZD Sopota, Radeče, Pot na jez 12, kjer dobijo tudi vsa dodatna pojasnila.

Sprejetim kandidatom bo naša TOZD nudila možnosti nadaljnega strokovnega in splošnega izobraževanja.

906/44-86

OBVESTILO O KVALITETI VODE IZ JAVNEGA VODOVODA IN O NUJNIH PREVENTIVNIH UKREPIH

Močno deževje v preteklih dneh, ki je nastopilo po dolgotrajni suši, je vode v izviri, iz katerih se zajema pitna voda, močno skalilo. Taka voda je v fizikalno-kemičnem pogledu oporečna in ni primerna za pitje ali izdelavo živil. V takih primerih je tudi nemogoče brez čistilnih naprav doseči bakteriološko primerno vodo.

Da ne bi prišlo do nezaželenih posledic na zdravstveno stanje prebivalstva, je bilo nujno poseči po skrajnih preventivnih ukrepih, to je po začasnih zapori vode iz črpališča v Stopičah.

Kalnost vode počasi upada, s tem se izboljšuje tudi kvaliteta in bo oskrba kmalu normalizirana. Kljub temu je potrebno vodo iz zajetja Stopiče in iz vseh drugih sistemov, ko ni popolnoma bistra, kljub dezinfekciji pred uporabo za pitje ali izdelavo živil prekuhati.

Da bi v bodoče tudi v občini Novo mesto zagotovili boljše vodo, izvaja DO Komunala skupaj z geološkim zavodom Ljubljana globinska vrtanja, ki so že dala prve rezultate, in računamo, da bodo v nekaj letih najhujši problemi rešeni. Do takrat pa bo nujno upoštevati posredovana navodila in izvajati preventivne ukrepe.

IS Sob Novo mesto
Zavod za socialno medicino in
higieno Novo mesto
Uprava inšpekcijskih služb Sob
Novo mesto
DO Komunala Novo mesto
918/44-86

»DS SIS STANOVANJSKEGA IN KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge

— KNJIGOVODJE STANARIN

za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Od interesentov pričakujemo, da bodo izpolnjevali naslednje pogoje:

- končana srednješolska izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev ter kratkim opisom o dosedanjem delu naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: DSSIS Stanovanjskega in komunalnega gospodarstva Novo mesto, Novi trg 6/II.

Osebnih dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov delovne skupnosti.

Predvideno je 3-mesečno poskusno delo.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem sprejemanju objav.

Vse informacije se lahko dobe na št. 21-040 int. 266. 921/44-86

DO GOK ČRNOMELJ TOZD KOMUNALA

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge za nedoločen čas:

1. INKASO KOMUNALNIH STORITEV

— 1 delavec

2. VODOVODNO MONTERSKA IN VZDRŽEVALNA DELA

— 1 delavec

Pogoji:

1. I. stopnja strokovne izobrazbe, 1 leto delovnih izkušenj, izpit B kategorije in lasten prevoz;
2. IV. stopnja strokovne izobrazbe, vodovodni inštalater, 6 mesecev delovnih izkušenj, tečaj higienskega minimuma.

Pismene prijave sprejema odbor za medsebojna razmerja TOZD Komunala 8 dni po objavi razpisa. O izbiri bomo kandidata obvestili v 7 dneh po dnevu sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bo sprejet v 15 dneh od dneva poteka 8-dnevnega roka prijave kandidatov. 920/44-86

PAVLIHOVA PRATIKA 1987

v prodaji povsod
po naši deželi

STT TOZD TOVARNA KONSTRUKCIJ, SEVNICA, Savska c. 23 a,

razpisuje prosta dela in naloge:

1. rezkalec, 1 mesto
2. delavec na vertikalno-horizontalnem-vrtalno rezkalnem stroju (borwerk) 2 mesti

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
— srednja šola IV. zahtevnostne stopnje,
— odslužen vojaški rok.

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidati bodo imeli 3-mesečno poskusno delo, OD po pravilniku DO. Stanovanj TOZD nima.

Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

O izbiri bomo kandidata obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

900/44-86

INDUSTRIJA IN RUDNIKI NEKOVIN »KREMEN«, Novo mesto

RAZPISUJE

javno dražbo rabljenega osnovnega sredstva

osebni avto IMV R-4 TLS, letnik 1980, vozen, registriran do 17. 11. 1986, izklicna cena 180.000.— din

Licitacija bo v torek, 4. 11. 1986, ob 12. uri pri mehanični delavnici na Partizanski cesti 16, v Novem mestu (pri stadionu). Ogled možen 1. uro pred pričetkom licitacije.

Pred pričetkom licitacije je treba položiti 10% varščine od izklicne cene.

Na izklicno ceno se plača še prometni davek.

914/44-86

ZG TTG Ljubljana TOZD Gostinstvo Ljubljana Ljubljana, Trg OF 7

Komisija za delovna razmerja objavlja naslednja prosta dela in naloge

ZA POSLOVNO ENOTO POSTAJNO GOSTILNO NOVO MESTO:

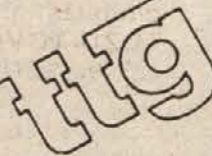
— streženje jedil in pijač — 2 delavca

Pogoji: KV natakar, 6 mesecev delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih in nalogah, opravljen tečaj iz higienskega minimuma, poskusno delo 1 mesec.

Delovno razmerje se združuje za določen čas (nadomeščanje delavk, ki so na porodniškem dopustu).

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v 8 dneh po dnevu objave na naslov:

ZG — TTG Ljubljana, Pivovarniška 1.
O izbiri bodo kandidati obveščeni pisno najkasneje v 30 dneh po izbiri.

NOVOLES, lesni kombinat Novo mesto-Straža, n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja TOZD TKO Metlika objavlja prosta dela in naloge:

1. KEMIJSKI TEHNOLOG

pod naslednjimi pogoji:
— končana VI. ali VII. stopnja kemijsko-tehnološke smeri
— zaželjena praksa
— možnost rešitve stanovanjskega vprašanja

2. VODENJE KEMIJSKIH PROCESOV

pod naslednjimi pogoji:
— končana V. stopnja — kemijski tehnik
— zaželjena praksa

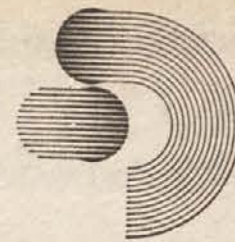
Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati oddajo v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles, lesni kombinat, TOZD TKO METLIKA.

NOVOLES, lesni kombinat Novo mesto-Straža, n. sol. o. TOZD TPE Račje selo

Zaradi preusmeritve proizvodnje potrebuje TOZD TPE Račje selo večje število delavcev za dela in naloge v proizvodnji. Zaželjeno je, da so kandidati stari 18 let in da imajo delovne izkušnje v lesni industriji. Delo je za nedoločen čas, s poskusnim delom 45 dni.

Vsi zainteresirani naj pošljejo vloge v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles, lesni kombinat, TOZD TPE Račje selo.

897/44-86

ČGP DELO TOZD PRODAJA Podružnica DELA Novo mesto

Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

ODPREMLJANJE ČASOPISOV TER PREVOZ IN DOSTAVA

v Podružnici DELA Novo mesto

POGOJI:

- končana šola za poklicne voznike
 - vozniški izpit B in C kategorije
 - enoletne delovne izkušnje pri skladišni administraciji in razvažanju blaga
 - zaželeno stanovanje v Novem mestu
 - dvomesečno poskusno delo
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba ČGP Delo, Titova 35, Ljubljana, 8 dni po objavi.

916/44-86

Mercator-Agrokombinat Krško, TOZD POLJEDELSTVO-MESO KOSTANJEVICA

na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

DVEH NK DELAVCEV za delo na farmi prašičev v Pristavi.

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Poskusno delo traja 3 mesece.

Pogoji:

končana osnovna šola.

Pisne prijave naj kandidati pošljejo na naslov: Mercator-Agrokombinat, Krško, Cesta krških žrtev 52. Rok za vlaganje prijav je 8 dni po dnevu objave.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

902/44-86

GOLFTURIST TOZD Gostinstvo Bela krajina Črnomelj

razpisuje

javno licitacijo

za odprodajo osnovnega sredstva kombi IMV 1600, letnik 79, v voznom stanju.

Licitacija bo v ponedeljek, 3. 11. 1986, ob 7. uri v poslovnih prostorih TOZD, Kolodvorska 62, v Črnomlju (zraven železniške postaje).

Izklicna cena je 150.000.— din.

Ogled je možen pred licitacijo. Varščino v višini 10% je potrebno plačati na blagajni TOZD pred licitacijo. Nakup vozila je po sistemu videno-kupljeno, kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. Kupec mora plačati kupnino takoj. V kupnini ni vračunan prometni davek. Kupec mora osnovno sredstvo odpeljati najkasneje 3 dni po licitaciji.

903/44-86

IZVRŠNI ODBOR AMD KRŠKO

razpisuje na podlagi sklepa seje 16. 9. 1986 prosta dela in naloge:

VOZNIKA INŠTRUKTORJA A in B kategorije, po možnosti tudi C kategorije,

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pogoj: veljavno inštruktorsko dovoljenje ustrezne kategorije.

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi v Dolenjskem listu.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po zaključnem zbiranju prijav.

907/44-86

SOZD PETROL TOZD TRGOVINA BREŽICE Tovarniška 2

objavlja prosta dela in naloge

čistilke na bencinskem servisu ŠENTJERNEJ

POGOJI:

— končana osemletka

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas z delovnim časom 4 ure dnevno. Poskusno delo traja 2 meseca. Lastnoročno napisane ponudbe s kratkim življenjepismom pošljite v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: PETROL-TOZD Trgovina, Brežice, Tovarniška 2. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izteku razpisnega roka.

908/44-86

40 let
NOVOTEHNA

Novotehna, trgov. podjetje na debelo in drobno, p. o. Novo mesto
Glavni trg 11

Komisija za delovna razmerja objavlja proste naloge in opravila:

1. saldakontist
2. pomočnik poslovodje PE 11 — Kostanjevica
3. samostojni prodajalec tehnične stroke — 2 delavca
4. skladiščni delavec — 2 delavca

Pogoji:

Pod 1: V. stop. strokovne usposobljenosti ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca,
pod 2: V. ali IV. stop. strokovne usposobljenosti — trgovska šola tehnične stroke, 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca,
pod 3: IV. stop. strokovne usposobljenosti — trgovska šola tehnične stroke, 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca,
pod 4: nekvalificirani delavec, poskusno delo 1 mesec.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Osebni dohodek po samoupr. aktih delovne organizacije. Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na gornji naslov. Vse kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavi.

912/44-86

Novoles

NOVOLES, lesni kombinat
TOZD TPP Novo mesto
Trdinova 45, n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja TOZD Tovarna ploskovnega pohištva Novo mesto, Trdinova 45,

objavlja prosta dela in naloge:

1. organizatorja tekočega vzdrževanja in investicijskega vzdrževanja,
2. kurjača.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod 1:

VI./1 stopnja — ing. strojništva ali druga ustrezná izobrazba ter 5 let delovnih izkušenj na področju vzdrževanja. Od kandidata pričakujemo, da je odločen in komunikativen ter da ima smisel za organizacijo in inovativnost.

Pod 2:

III. stopnja — kovinar, dimnikar ali druga ustrezná izobrazba ter 3 leta delovnih izkušenj.

Vse, ki bi želeli o navedenih delih in nalogah zvedeti kaj več, vabimo, da se nam oglasite po telefonu št. 22-521 int. 13, ali pa pridite na neobvezen pogovor k vodji splošne službe v Novoles-TOZD TPP, Trdinova 45, Novo mesto. Vaše vloge z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi.

911/44-86

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 30. oktobra — Marcel Petek, 31. oktobra — Bolfenk Sobota, 1. novembra — Dan mrtvih
Nedelja, 2. novembra — Dušana Ponedeljek, 3. novembra — Silva Torek, 4. novembra — Drago Sreda, 5. novembra — Zahar Četrtek, 6. novembra — Lenart

LUNINE MENE

2. novembra ob 7.03 — mlaj

KINIO

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 31. 10. do 2. 11. domača drama Ples na vodi. Od 3. do 5. 11. ameriški kriminalni film Krvavi prestol.

mali oglasi

službo dobi

ZAPOSLIM KV instalaterja centralne kurjave. Tel. (061) 612-841.
ZAPOSLIM tri delavce kovinske stroke, VKV, KV, PK, za delo na terenu (montaža). Kos, Gubčeva 11, Krško, tel. 72-711, zvečer.

stanovanja

ZAMENJAM enosobno lastniško stanovanje (37 m²) v Novem mestu za dvosobno ali ga kupim. Tel. 20-531 od ponedeljka ob 16. ure dalje.
ODDAM opremljeno sobo v Novem mestu dvema dekletoma. Šifra: "PREDPLAČILO".

motorna vozila

Z 101, starejši letnik, prodam. Čigaja, Ravgovska 9, Novo mesto.
Z 101 GTL 55, letnik 1985, prodam. Tel. 25-883, po 15. uri.
ZASTAVO 101, letnik 1982, prodam. Polde Srebrnjak, Veliki Slatnik 21, telefon 26-503.
MOPED avtomatik, nov, prodam. Informacije: tel. 21-157.
PRODAM viso super II elektronik. Vavta vas 80, 68351 Straža (pri domu Partizana).
126 P, star eno leto, prodam. Tel. 23-539 (od 16. ure).
PET GUM 175/70/13 širokimi platišči prodam. Tel. 21-059.
PRODAM FIAT 126, motorno žago Alpina, žlahtni mošt. Telefon 85-048.
GOLF JGL, letnik 1982, prevoženih 45000 km, prodam ali zamenjam za manjši avto v vrednosti do 150 SM. Tel. 21-078.
Z 101, letnik 1977, prodam. Informacije na telefon 25-359.
Z 750, letnik 1985, prodam. Šterk, Hladnikova 1 (Barve-laki), Novo mesto.
SIMCO 1005 LS, letnik 1977, obnovljeno, garažirano, metalno modre barve, prodam. Tel. (068) 47-472.
R 18, letnik 1983, 30.000 km, dobro ohranjen, prodam. Telefon 26-585.
LADO 1500, l. okt. 1981, odlično ohranjeno, prodam. Martin Matkovič, Kočevje 6, Črnomelj. Tel. 51-571.
JUGO, letnik 1982, prodam. Telefon 25-056, od 16. ure dalje.
R 4 ugodno prodam v celoti ali po delih (po 15. uri). Gantar, Straža 160.
Z 101, letnik 1975, prodam. Milan Prah, Jelše 29, Krško.
PRODAM kombi kason Zastava

BREŽICE: 31. 10. in 1. 11. izraelska drama Za rešetkami. 2. in 3. 11. jugoslovska komedija Žikina dinastija. 4. in 5. 11. francoska ljubezenska drama Svenova ljubezen.
ČRNO MELJ: 30. 10. in 2. 11. ameriški znan-fant. triler Termina — tor. 31. 10. in 2. 11. ameriški glasbeni film Breakance II. 4. 11. ameriški film Poslednja Pozejdnova avantura. 6. 11. ameriški film Ni časa umreti.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 30. in 31. 10. ameriški glasbeni komedija Električne sanje. 2. in 3. 11. ameriška grozljiva Groza v ulici brestov. 4. in 5. 11. ameriški vohunski film Telefon. 6. 11. filmsko gledališče — ameriški kriminalni film Sanghajska podzemlja.
SEVNICA: 30. 10. ljubezenska drama Newyorške noči. 31. 10. in 1. 11. melodrama Ne nocoj, draga. 2. in 3. 11. kriminalni film Diva. 5. in 6. 11. komedija Ne pustiš, da bi spali.

Šentjernej.
PRODAM **OPHEL REKORD COUPE** v voznem stanju. Eršče, Polhovica 3, Šentjernej.
WARTBURG, letnik 1982, in moško kolo Rog, novo, prodam. Povše, Trebnje, tel. 44-205.
PRODAM **Z 750** za 10 SM. Jože Boltez, Gabrje 53.
PRODAM **P 126**, letnik 1981, 30.000 km. Ines Muc, Sadež 32, Črnomelj, tel. 51-581.
PRODAM **Z 101**, letnik 1984, in motor z menjalnikom za Z 750. Zburž 23, Šmarješke Toplice.
Z 101, letnik 1975, prenovljeno, prodam. Informacije popoldne. Stangelj, Partizanska 33.
LADO, letnik 1977, prodam. Rifej, Židinja vas 30, Otočec.
Z 750, letnik 1977, neregistrirano, prodam. Luštek, Židinja vas 34, Otočec.
Z 850, letnik december 1980, prodam. Ločna 3, Novo mesto.
SPAČKA, letnik 1976, prodam. Fink, tel. 84-767.

kmetijski stroji

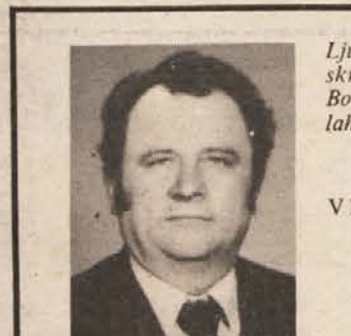
PRODAM traktor Ursus C 335 (160 delovnih ur) s kabino in koso, star eno leto. Drmaž, Dol. Prekopa 9, Kostanjevica.
PRODAM samonakladalko (19 m³) in puhalnik z elektromotorjem, rabljeno enosezono. Srečko Matkovič, Dol. Suhor 2, 68343 Dragatuš.
PRODAM traktor Ursus in mlado kravo, Judež Franc, Vel. Orehek 29, Stopiče.
PRODAM dvoosno prikoliko. Blažič, Zihovo selo 4, Tel. (068) 85-017.
UGODNO prodam traktor URUSUS 360 C (500 delovnih ur) in ZASTAVO 750, letnik 1977, registrirano do oktobra 1987. Bevč, Gorenja vas 24, Šmarješke Toplice.
PRODAM traktor URUSUS C-335 (1200 delovnih ur) s kabino in bočno kosilnico ter kravo, staro 8 let, visoko brejo. Golob, Ratež 33.
TRAKTOR Ursus (35 KM, 400 delovnih ur) prodam. Martin Bratkovič, Apnenik 2, Šentjernej.
UGODNO **PRODAM** traktor TORPEDO (60 KM, 330 delovnih ur), star 7 mesecev. Informacije dobite po 20. uri na tel. (068) 75-864 ali na naslovu: Jože Račič, Gorica 11, 68273 Leskovec pri Krškem.
NUJNO prodam traktor Ursus 335 (320 delovnih ur). Janez Zagorc, Vratno 8, Šentjernej, tel. 32-494.
PRODAM traktor Pasquali (21 KS), letnik 1978, pogon na vsa kolesa. Jeler, Reštanj 54, Senovo, tel. (068) 79-753.
PO UGODNI CENI prodam silokombajn za koruzo SK 80 S. Informacije od 18. do 20. ure na tel. 40-284.
TOMO VINKOVIČ 521, peso in kolebaro prodam. Šušteršič, K Roku 82, Novo mesto.
UGODNO prodam trosilec Tehnostroj (4 valji) nerabljen. Blaž Černelič, Bistrica ob Sotli, tel. (063) 784-122.
TRAKTOR Ursus 335 prodam. Šahovec, Dobrič.
TRAKTOR, popolnoma nov, Univerzal 445 (45 KM) prodam. Pust, Hudeje 19, Trebnje.
ZETOR 5011, letnik 1982, prodam. Vidmar, Stranje 8, Šmarješke Toplice.
TRAKTOR STEYR 18 KS s koso, odlično ohranjen, prodam. Blažič Franc, Družinska vas 22, Šmarješke Toplice.

prodam

GOSTINSKI INVENTAR prodam. Tel. (068) 27-251.
KOKER ŠPANJEL črno-rjave barve, star 18 mesecev, prodam. Šinkovec, Trdinova 5 a, tel. 23-222, zvečer.
PRODAM stroj za izdelavo PVC vreče. Informacije vsak dan od 13. ure dalje na tel. 23-770.
PRODAM 5 novih gum SAVA (600 x 16 radial 10 plat.) po ugodni ceni. Informacije vsak dan od 11. ure dalje po tel. (068) 51-693.
PRODAM avtoradio na kasete in zvočnike ter ključko za Z 101. Alojz Stangelj, tel. 23-924.
PRODAM rabljen 200-litrski hladilnik Gorenje. Tel. 23-143.
KRAVO (brejo) in R 4, letnik 1979, ugodno prodam. Hočevar, Krka 2, Novo mesto.
ZAMRZOVALNO SKRINJO (340 l) prodam. Jože Pašič, Sela pri Jugorju 13, Suhor.
ZA POLOVIČNO CENO prodam dva otroška plašča — bundi (siv in moder), dobro ohranjena, za starost od 5 do 9 let. Naslov v upravi lista (6876/86).
NOVO sedežno garnituro ugodno prodam. Tel. 26-734.
ZENSKI PLAŠČ (semaš usnje), podloženo z naravnim krznom, številka 40, prodam. Telefon 25-986, po 17. uri.
PRODAM nov radiokasetofon HITACHI. Žura, Gotna vas 51 b, Novo mesto, tel. 26-737.
ZRAČNO PIŠTOLO za lakiranje avtomobilov in za pranje motorjev prodam. Tel. 20-408.
PLOHE, suhe, hrastove in smrekove, ugodno prodam. Telefon 20-584, popoldne.
KOZO, staro 8 mesecev, prodam. Mari Malenšek, Gubčeva 39, Novo mesto, telefon 23-170.
DIRKALNO KOLO Personal prodam za 10 SM. Miro Miklavčič, Cesta

herojev 9, Novo mesto.
SEDEŽNO raztegljivo garnituro in dva fotelja (rjavi zamet) prodam. Tel. 25-876.
ZAMENJAM trifazni elektromotor (4 KW 5.5 KS) za enofazni (2.5 do 3 KW). Tel. (068) 84-914.
KRAVO, staro 8 let, prodam. Gor. Kamence 1, Novo mesto.
PRODAM kombinirani štedilnik, malo rabljen (dva plin, dva elektrika, plinska pečica). Tel. 44-282.
PRODAM mlado kravo. Lovšin, Križevska vas, Metlika.
PRODAM kombinirano peč Braun za kopalnico ter premično plinsko peč. Bratkovič, Gor. Brezovica 26, Šentjernej.
PRODAM dve zimski gumi za zastavo 750, 100 m² terovla (3 cm) za tlake po polovični ceni. Telefon zvečer 44-574.
BOBNE AMATI prodam. Igor Vodopivec, Smolenja vas 72, tel. 24-569.
PRODAM televizor Gorenje starejši tip, in radiokasetofon Grundig. Telefon 23-545.
PRODAM cisterno za gnojnico (1500 l) s podvozjem, z električno črpalno, lahko tudi posamezno. Cena po dogovoru. Jure Medoš, Drenovec 10, 68344 Vinica pri Črnomlju.
PRODAM novo krožno žago (cirkular) na trifazni tok. Lado Hočevar, Hrastulje 30, Škocjan.
HARMONIKO Royalstandard, 80-basno, prodam. Tel. 25-035.
PRODAM termoakumulacijsko peč. Tel. 22-080.
REPO za kisanje prodam. Dol. Kamenje 18, Novo mesto.
KOZLA, starega 9 mesecev, in nov vprežni vozček na dve kolesi za kravo ali konja prodam. Stane Domitrovič, Šmarješke Toplice 51.
PRODAM motor in menjalnik za Z 101, radiokasetofon INTERNATIONAL 2 x 12 V, 120-basno harmoniko Waltmeister. Tel. 85-406.

PEČ na olje Emo 8 prodam. Mirana Jarca 38, Novo mesto.
REGAL za dnevno sobo prodam. Eršče, Mirna peč 120.
PRODAM juke boks Rowen-heritage Wurhtzer — ROKOLO, vse v dobrem stanju, ter nove, še neuporabljene električne škarje za striženje ovac. Tel. 54-488.
DROBNI KROMPIR in za seme prodam. Jaki, Brinje, Šentrupert, tel. 40-223.
PRODAM nov kasetofon SIEMENS (na dve kaseti, dva zvočnike stereo) za 10 SM. Zdenko Turk, Hrušica 14, tel. 85-976.
SPALNICO, malo rabljeno, prodam. Ogled možen vsak dan. Naslov v upravi lista (6874/86).
UGODNO prodam peč Emo central za etažno ogrevanje, nerabljen, in dnevno sobo (sestavljivi program). Pleskovič, Gor. Gomila 4, Šentjernej.
40 metrov mešanik, razžaganih in razsekanih drv na Dvoru prodam. Telefon (064) 371-112.

Ljubezen, zvestoba, trud in trpljenje, skrb za nas, oče, to je bilo tvoje življenje. Bolečino težko izraziš z besedami, lahko jo le genko občutiš.

ZAHVALA

V komaj 57. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oči, dedi, sin, brat in stric

FRANC PAVLIN
iz Petelinjeka 44

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in dobrih sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, darovali cvetje in pokojnika v tako velikem številu spremili k preranemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo krajanom za hitro pomoč. KS Dolenja Straža, župniku p. Petru, proštu Lapu za opravljeni obred, govornikom za poslovljene besede pred domačo hišo in ob odprtem grobu ter pevskemu zboru. Za nesebično pomoč se zahvaljujemo OZ Hrast Novo mesto, sodelavcem DO IMV-TOZD TP, DO Novoteks, TOZD Vzdrževanje in TOZD Trgovina, DO Novotekna in DO Krka. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi najdražji

Živela si kratko, vendar tako življenje, da smo mi tvoji ponosni na tebe.

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA RAVNIKAR
s Čateža pri Trebnjem

Najprširnejše se zahvaljujemo vsem, ki ste bolečino čutili z nami, nam ust no ali pisno izrekli sožalje, ter vsem, ki ste v tako velikem številu pospremili našo mamo na njeni zadnji poti in ji darovali toliko lepega cvetja. Prirščna hvala prijateljem in sosedom, ki so nam nudili vsestransko pomoč in naredili vse, česar mi v bolečini nismo mogli. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom in sestram ZD Trebnje in internemu oddelku splošne bolnice Novo mesto, kolektivom KZ Gabrovka Dole, Emona Dolenjka Novo mesto in prodajalni na Ravgovski. Najlepša hvala nosilcem praporov, pogrebem, pevcem in župniku za lepo opravljeni pogrebni obred ter vsem, ki ste kakorkoli pomagali, pa v zahvali niste imenovani. Vsem, ki ste pokojnico spremili na njeni mnogo prerani zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni

kupim

KUPIM poni ekspres, lahko po delih. Tel. 20-408.

posest

NOVO HIŠO z možnostjo mirne obrti v bližini Novega mesta prodam. Telefon dopoldne (068) 21-826 int. 326.
PRODAM opremljen vikend in 7 arov vinograda blizu Dolenjskih Toplic. Naslov v upravi lista (6875/86).
PRODAM vinograd in nekaj sadovnjaka. Vsega skupaj 20 a. Primerno tudi za vikend. Informacije dobite pri Vinku Komljanju, Osrečje 2, Škocjan.

razno

V DRUŽINSKI vasi sem našel ženske škorjone. Dobite jih pri Marjanu Ilarju, Vrh pri Ljubnu 2.
V NOVEM MESTU vzamem v najem prostor (40 m²) za mirno obrt. (tel. 25-747).

preklici

PODPISANI Franc KRANJC, Jože JAKOPIN, Alojz BOBNAR, Alojz Marija LAVRIČ, Jože, Ana PLUT, Slavko BARTOLEC in Magda, Jožefa KOVAČIČ prepovedujemo vožnjo preko naših parcel v Šentjuški gori. Kršitelje tega preklica bomo sodno preganjali.
ALOJZ DRENIK, Malenska vas, Mirna peč, opozarjam Alojza Galiča, Ivanja vas, naj preneha napadati in groziti meni in moji družini, sicer ga bom sodno preganjali.
JANEZ GALIČ, Malenska vas 11, Mirna peč, opozarjam Alojza Galiča, Ivanja vas, naj mi ne hodi groziti in me napadati ter naj si ne lasti moje zemlje, sicer ga bom sodno preganjali.

čestitke

Dragemu možu, očetu in dedku **RIHARDU GRICARJU** iz Ločne 27 želimo za 58. rojstni dan veliko sreče, največ pa trdnega zdravja, in mu iz srca čestitajo žena Marija z otroki. Vnučki pa pošljajo dedku 58 poljubčkov.
V četrtek 30. oktobra praznuje 50. rojstni dan dragi mož in oče **SLAVKO POGLAJEN** iz Šmihela pri Novem mestu. Za praznik mu iz srca želimo mnogo zdravja, sreče in zadovoljstva žena Slavka, sinovi Slavko in Darko.
Dragi mami in stari mami **ANI TISOVEC** iz Gor. Polja pri Straži, ki praznuje te dni 80. rojstni dan, iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo zdravja in zadovoljstva otroci Tone, Anica in Majda z družinami.

obvestila

ČE VAM iz zamrzovalne skrinje teče ali vam ta na zunanjih stenah

ledeni oziroma rosi, pokličite na tel. (062) 34-367 in obiskali vas bomo na domu ter napako z jamstvom odpravili!

ženitne ponudbe

VDOVEC, star 58 let, visok 167 cm, z lepo pokojnico, posedujem nekaj zemlje in avto, pa tudi gotovine, brez obveznosti, nealkoholik, nekadilec, na Dolenjskem želim spoznati za skupno življenje žensko, staro od 45 do 50 let. En otrok ni ovira. Slika zaželena. Ponudbe pod šifro: »V DVOJE SE LEPŠE POJE«.

CENJENE STRANKE OBVEŠČAM, DA IMAM ZOPET NA ZALOGI:

- naravno jelkovo eterično olje za zdravljenje astme, bronhitisa, sinusov, pljučnih bolezni in prehladov,
- mazilo proti revmi,
- mazilo proti sklepni revmi in ožilju,
- mazilo proti glivičnim ekcemom,
- šentjanževo olivno olje za zdravljenje ran, opeklin in zlomov in
- čaje zoper živčne, črevesne, želodčne, ledvične in jetrne bolezni. Pošljemo po povzetju. Navodila priložena. Erjavec Stanislav član društva zeliščarjev Ljubljana Poklukarjeva 57/a, Ljubljana tel. (061) 264-900

Strojna tovarna Trbovlje, TOZD Tovarna konstrukcij Sevnica, objavlja javno licitacijo

za naslednja odpisana osnovna sredstva:

- transformator tip 3T250-24 letnik izdelave 1971 izključna cena 315.000 din
- kombi Zastava 850K, letnik izdelave 1982, v voznem stanju, izključna cena 500.000 din

Ogled možen. eno uro pred licitacijo. Licitacija bo v prostorih TOZD Tovarne Konstrukcij, Sevnica, dne: 5. 11. 1986 ob 10. uri.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.
UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EPS), Zdenka Lindič-Dragas, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 120 din, letna naročnina 3.000 din, za delovne in družbene organizacije 6.000 din, za tujino 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 2.000 din, na prvi ali zadnji strani 4.000 din, za razpise, licitacije ipd. 2.500 din. Mali oglasi do deset besed 1000 din, vsaka nadaljnja beseda 100 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, prelom in filini: DIC, tozd Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše nepozabne mame, sestre, tete, stare mame in sestrične

JOŽEFE GERDENC

iz Dol. Karteljevega 24

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, sodelavcem zdravstvenega doma Novo mesto in Novoteksa za podarjeno cvetje, nesebično pomoč ter tolažilne besede. Pristrčna hvala medicinskemu osebju oddelka za intenzivno nego v novomeški bolnišnici, še posebno pa dr. Kresetovi za skrb v zadnjih dneh življenja. Iskrena hvala gospodu župniku za ganljive poslovilne besede ter lepo opravljeni pogrebni obred, pevcem za zapete žalostinke in vsem ostalim, ki ste pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: sin Jože in hčerka Pepi z družinama

ZAHVALA

20. oktobra nas je tiho, kakor je živela, zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

JOŽEFA DRČAR

Brezovica

Zahvaljujemo se vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem, IMV-TOZD Mirna za pomoč v najtežjih trenutkih, izrečeno sožalje, poklonjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti, gospodu župniku za lepo opravljeni obred in vsem pevcem.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

vsem, ki ste ob boleči smrti naše drage mame

MARIJE JARC

Jama 20, Dvor

izrazili svoje sožalje, jo počastili s cvetjem in z obredi spremili na zadnji poti. Naša posebna hvala sosedom, pevcem ter gospodu župniku za obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

17. oktobra nas je po dolgi in težki bolezni za vedno zapustil naš dragi

JANEZ JURŠAK

iz Obrha

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem za vsestransko pomoč, podarjene vence, cvetje ter izrečeno sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni Ankinim in Lamutovim za pomoč in za lajšanje bolečine v težkih trenutkih. Hvala DO Iskra Semič, Jožetovim sodelavcem, Interevropa Novo mesto, pevcema iz Dragatusa za zapete žalostinke, tov. Bečaju za ganljive besede ob odprtem grobu, ZB, gospodu župniku pa za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: žena Katica, otroci Zalka in Jože z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 78. letu nas je po kratki bolezni zapustil naš dragi oče, stari oče, brat, stric in tast

ANTON ŠKODA

iz Dol. Jesenic 1

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, bližnjim sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GD Jesenice, pevcem in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 87. letu nas je za vedno zapustila draga mama, sestra, stara mama, teta in babica

ALOJZIJA GRANDLJIČ

iz Hrastja 14 pri Mirni peči

Najlepše se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano je prenehalo biti srce našega dragega očeta

FRANCA CESARJA

električarja v pokoju iz Muhabera 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojnemu podarili vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo za pomoč in cvetje Elektru Novo mesto, Mercator-Standardu in Novotekni. Hvala predstavniku Elektra tov. Jeraju za poslovilne besede, pevcem z Ruperč vrha in gospodu župniku za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči: sinovi Franci, Jure, Emil z Jelko, Heleno in Damjanom ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega brata in strica

FRANCETA MOJSTOROVIČA

iz Mokronoga 147

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem. Posebno se zahvaljujemo Pristavčevim, Salobirjevim in Rezki Črv. Lepa hvala gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 29. letu starosti nas je 6. oktobra zapustila naša hčerka in sestra

OLGA KRHIN

iz Dolenjega Gradišča pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, in vsem, ki ste ji poklonili cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mama, ata, brat, sestra z družino, tete in strici

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je zapustila naša draga mama

ANA KAPŠ

Starihov vrh pri Semiču

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, pokojni pa darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni Sonji Plut za poslovilne besede pred domačo hišo in Francki Kapš za govor pri odprtem grobu v imenu SZ in ZB, pevcam za občuteno petje in duhovnikom za lepo opravljeni obred. Zahvala vsem, ki so nam še kakorkoli pomagali.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, sestre in tete

JULIJANE BARBIČ

iz Gor. Straže 41

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in nam pomagali v najtežjih trenutkih. Posebno se zahvaljujemo dr. Starcu, dr. Steklasovi in osebju internega oddelka splošne bolnice Novo mesto za skrb in nego v času bolezni, pevcem, govornici in župniku za opravljeni pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in spremili mamo na zadnji poti.

Žalujoči: otroci Marjan in Jože, Drago, Ana, Marica in Vida z družinama in ostalo sorodstvo

Zakaj si morala nam umreti, ko pa s teboj je bilo lepo živeti? Odkar utihnil je tvoj glas, žalost, bolečina domujeta pri nas.

ZAHVALA

V 52. letu starosti nas je nepričakovano zapustila draga žena, mama, stara mama, snaha, sestra in teta

VALENTINA KASTELIC

iz Vinje vasi 12

Zahvaljujemo se sosedom za vso pomoč, sorodnikom, številnim prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje in vence ter pokojno pospremili na njeni mnogo prerani zadnji poti. Hvala delovnim organizacijam KZ Krka, IMV-TAKK, Domu starejših občanov, DO Krka, Varnosti. Prav lepa hvala tudi duhovnikom za lepo opravljeni obred, pevskemu zboru Stopiče ter govorniku za poslovilne besede.

Žalujoči: mož Alojz, otroci, sin Alojz, hčerki Silva in Stanka z družinami, hči Jožica, tašča, sestri Pepca, Slavka in brat Johan ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 25. letu starosti je tragično preminil naš ljubljeni sin, svak in stric

STANKO RUGELJ

iz Zabukovja 33

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so v bolečini z nami. Še posebej se zahvaljujemo delovnemu kolektivu Papirnice Vevče za lepo izrečene poslovilne besede. Zahvaljujemo se vsem, ki ste se nas ob njegovi smrti spomnili z ljubeznijo, pozornostjo in sočustvanjem. Iskrena hvala župniku za lepo opravljeni obred in pevcem za pesmi slovesa. Hvala vsem, ki ste pokojnemu darovali vence in cvetje, vsem, ki ste ga imeli radi in ga spremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti. Še enkrat pristrčna hvala!

Neutolažljivi: mami, ati, sestre Danica, Dragica, Eva, Nada, brat Jože z družinami, nečaki in nečakinje ter drugo sorodstvo

SLAVKO GUŠTIN

K sreči je krepke postavil in širokih ramen, da lahko nosi bremena, ki so mu naložena kot direktorju gradbenega podjetja Pionir. V teh kriznih časih za gradbeništvo ni mačji kašelj krmiliti kolektiv z nekaj tisoč zaposlenimi in ga usmerjati tako, da je med najuspešnejšimi svoje panoge v republik. Slavko Guštinu to uspeva, zato je tudi dobitnik letošnje nagrade Novega mesta.

Nima pa časa, da bi kaj postal v lastnem vinogradu, v katerem je zrasel ob vseh vinogradniških opravilih. Vinograd, ki ga imam v ušanih Dravici, mi obdeluje brat, čeprav nikakor nisem pozabil, kako se veže, režje, škropi in obdeluje trtje. Veliko sem na službenih potovanjih ali pa nima časa, da bi prišel k trti tedaj, ko narava to zahteva.

Zanimivo je, kako je kot eden prvih dražiških otrok po vojni prišel na šolanje v Ljubljano. Najprej sem končal dražiško osnovno šolo, in ker je medtem stanoval pri nas eden od šefov gradbišča ob gradnji ceste, sem se navdušil za gradbeništvo. Učitelj me je pri tem podpiral in

pomagal nagovoriti očeta. Tako sem potem končal nižjo gimnazijo v Metliki, učitelj pa me je peljal v Ljubljano, me vpisal na srednjo tehnično šolo in me privedel do internata. Štipendijo je bilo takrat zlahka dobiti in tudi služba me je že čakala, ko sem šolo končal. Bil je čas obnove in tehničnega kadra je zelo primanjkovalo. Najprej sem se zaposlil pri Pionirju. Ostal sem vsa leta razen krajše prekinitve, ko sem bil pri republiški cestni upravi v Črnomlju. Pri Pionirju sem vodil razna gradbišča. Bil sem leto dni v Šibeniku, leto dni na Hvaru, kjer smo gradili hotele. Takrat se je Pionir kalil za najspodobnejšega graditelja obmorskih hotelov v državi; ta sloves zdaj uživa. Ko se to vvari Guštin izkazal kot terelec, je postal komercialni direktor in po smrti dolgoletnega Pionirjevega direktorja Ivana Kočevarja je prevzel njegovo mesto kot predsednik poslovnega odbora.

Najbrž ima zasluge tudi za to, da strokovnjaki zadnja leta niso odhajali iz kolektiva, čeprav so delali za izjemno nizke osebne dohodke, in da nimajo nobenih omejitev vrednih težav v kolektivu zato, ker je med zaposlenimi več kot polovica ljudi iz drugih republik. Lepo smo jih sprejeli, udomačili so se, ne odhajajo in večinoma so zelo dobri delavci. Veliko se jih je izsolalo, dobilo kvalifikacije, nekateri pa so postali tudi direktorji tozdov.

Kar nasmejala pa se mu je, ko je povedal, kako si nabira energijo za vse napore. Včasih si privoščim zelo prijeten odih. S prijatelji grem peš čez Gorjance do Bele krajine. Čez Zumberak do moje zidanice. Tja nas pridejo iskat...
RIA BAČER

Srebrna plaketa programu Ajda

Uspešen začetek sodelovanja Novoteksa in Novolesa s programom igrač

NOVO MESTO — Na celjskem sejmu Vse za otroka sta Novoteks in Novoles iz Novega mesta predstavila novi program igrač za otroke z imenom »Ajda«, ki je že prej na sejmu v Kölnu vzbudil pozornost Američanov in Švedov. V Celju je bil novomeški program nagrajen s srebrno plaketo.

Vse kaže, da bo nedavno vpeljano sodelovanje med dvema novomeškima tovarnama različnih strok odlična poteza. Z novo blagovno znamko Ajda so začeli proizvajati

lesen avtomobilček in kopaste šotore, ki jih otroci lahko v eni minuti sami postavijo bodisi v vrstu, na vrtilu ali v sobi doma.

Novi izdelki so nastali po zamisli oblikovalca Sergija Gobba in Žareta Lipuščka, svobodnega umetnika iz Lucije. Gre za kvalitetni igrači, ki jih bodo zaenkrat v količini 2000 kosov dali večjim blagovnim hišam po državi še pred novim letom, kasneje pa bodo glede na zanimanje trga lahko proizvajali večje količine.

Načrtujejo tudi več izpeljank tega programa: šotore v obliki tunelov, bolnišnice, garaž in podobnih objektov, ki so najčešče predmet otroške domišljije. Vsekakor nameravajo pod imenom Ajda dati na tržišče le najkvalitetnejše blago in izdelke, ki ustrezajo tudi glede smotnosti in primernosti svetovnim standardom za otroške igrače. Novi otroški kopasti šotor, s katerim bo lahko dedek Mrzab že letos obdaroval otroke, ima še to prednost, da ga lahko shranimo kjerkoli v stanovanju, ker je spravljen v majhni vrečki.

PRIJETNA NOVA IGRAČA, izdelke kooperacije med Novoteksom in Novolesom iz Novega mesta, je pravo, kar si otroci želijo. Ne bo več potrebno napenjati starih rjuh in odej čez mizo, da bi imeli svoj kotiček zase, ampak se bodo lahko igrali v pravem šotorčku.

Medved spet ukradel prašiča

Mrcina še naprej straši in izziva lovce

ZADOLJE — 21. oktobra so bili prebivalci vasi Zadolge v ribniški občini zelo razburjeni. Ponoči je vas obiskal medved, zjutraj milijarki, le lovce še ni bilo.

France Drobnič in žena Angela sta se odpravljala spat — Ura je bila okoli 21.30 — ko sta zaslišala pri svinjaku močno ropotanje in preplašeno cviljenje prašiča. Ko sta prišla ven, je bil medved z njihovim prašičem v prednjih šapah in gobcu že na 50 m oddaljenosti cesti pod hišo.

Hitro so prišli iz hiš še drugi vaščani, svetili z lučmi in vpili na medvedca. Prašič, ki je tehtal preko 150 kg, se je medvedu prvič izmuznil na cesti, a ga je medved hitro pobral, ga še vlekli skoraj do roba

• Lovci so povedali, da sodi to območje v revir lovske družine Dolenja vas. Medved je v tem revirju že vdiral v svinjake in hleve in sicer v Rakitnici in Blatah, zato so lovci organizirali varovanje posebnih območij. Z varovanjem pa so prenehali, ko medveda ni bilo več na spregled. Izdana je tudi odločba za odstel tega medveda, ki po lovskih ocenah tehta 200 do 250 kg. Seveda bodo lovci tudi Drobničevim povrnili škodo, ki so jo utrpeli zaradi medveda.

gozda, kjer ga je zaradi vpitja vaščanov in osvetljanja z baterijami izpustil. Prašič je ves v ranah obelzjal na tleh.

Franc Drobnič je povedal: »Verjetno je bil isti medved, ki je vdiral v hleve in svinjake že v Rakitnici, Blatah, Zamostecu in na Blokah.«

Angela Drobnič, ki je prva stekla iz hiše proti medvedu, pa je videla, da je bil medved velik in črn. Ni bil manjši, rjav, mravljinčar, ki mu pravijo tako zato, ker razkopava mravljišča.

J. PRIMC

• Nič več ni ateizma, preveč imamo malih bogov. (Milan Brecl)

• Vojne zvezd se najbolj veselijo v peklju, ker bo šlo vse k hudici. (Ivan Cimerman)

Rešila samo golo življenje

V Koludrju v sevniški občini je ogenj upepelil Zalokarjev skoraj vse — Bo uradniška okostenelost tudi tokrat prevladala nad življenjem?

KOLUDRJE — Najbolj trdno sva spala, k sreči v izbi v pritličju. Usoda nama je bila vsaj toliko naklonjena, da sva ostala živa, kajti v podstrešni sobici, kjer običajno spiva, bi zgorela s hišo vred, saj so stopnice zgorale, pripoveduje 79-letni upokojeni čevljar Franc Zalokar o tistem strašnem jutru 11. oktobra, ko je požar upepelil hišo in gospodarsko poslopje Zalokarjev v Koludrju pri Šentjanžu. Vse skupaj je bilo zavarovano le za 2 milijona dinarjev.

»Sam sem hotel takoj spraviti živino iz hleva, a ko sem se znašel v gostem dimu, sem se komaj še umaknil, saj me je dolga dajeta naduha in bronhitis. Sedem let sva skupaj z ženo Marijo. Ob kmetovanju in skromni penziji, slabih 50.000 dinarjev, se nekako pretolčeva,« pravi o svojem položaju, Franc Zalokar,

Marija pa dodaja, da sta ob petih hektarjih zemlje, poldrugi hektar je obdelovalna, hrano še kupovala. Zdjaj so jima zgorale tudi obleke, perilo...

Ko smo se spovrševali, kako so pomagali pogorelcema, so odgovorili, da pričakujejo seznam potrebnih stvari od krajevne skupnosti. Bo uradniška okostenelost spet prevladala nad življenjem? Najprej je s 300.000 dinarji denarne pomoči pomagal sevniški občinski izvršni svet.

Marija in Franc sta si našla začasno streho nad glavo v Vrheh na Malem Cirknu, kjer občasnoma domujeta Francovi hčerki, zaposleni v Ljubljani. Po besedah predsednika sveta krajevne skupnosti Šentjanž, Janca Sušteršiča, bo krajevna skupnost pomagala pogorelcema s priporočilom za nabavo lesa za novo domačijo.

P. PERC

ZAČEL BO NA NOVO — Solastnik domačije Ivan Klanjšek, Marijin sin iz prejšnjega zakona, ki je šele spotoma, ko je šel iz Šentjanža, kjer stanuje, zvedel, da hiti gasiti svojo hišo, ne razmišlja več, da bi zgradil novo hišo blizu kraja nesreče, marveč bo zastavil temelje kakšen kilometer proč. Upa, da bodo čimprej urejeni potrebni papirji, da bi lahko še pred zimo začel z deli. Od stare domačije mu bo dobrodošlo samo kamenje.

POMOČI SE NE BI BRANILA — Marija Zalokar (na sliki z možem Francem) pravi: »Seveda biradi, da bi nam pomagali! Kolikor bo kdo dal, bo ustregel.«

Prvi fičko še vedno vozi

Fičko Marije Gerdej uspešno prestal že 28. registracijo — Še vedno prva barva in neodprto »srce«

NOVO MESTO — Med vsemi Zastavnimi avtomobili, ki so jih ob 40-letnici Novotehne razstavili na novomeškem Glavnem trgu, je posebno pozornost vzbujal stari fičko upokojene zdravstvene delavke Marije Gerdej z Zagrebške ceste v Novem mestu. Že po registrskih tablicah NM 21-27 je človek lahko presodil, da gre za pravi »fosilni« primerček. Kupljen je bil 2. avgusta 1958 pri takratnem podjetju Železnina, današnji Novotehni.

»Ni bil prvi, kot je pisalo, bil pa je med prvimi v mestu. Takrat je pomenil več kot danes mercedes«, je ob obisku povedala Marija. Srečali smo jo prav v trenutku, ko sta se s tiskom pripeljala z obveznega letnega pregleda iz Otočca. »Že osemindvajsetič je brez težav prestal pregled. Nobenih pripomb niso imeli. Srce v redu, obutev b. p., koža zdrava. To je moj prvi in zadnji avto. Tako rada se imava, da ga za nič na svetu ne bi dala,« je rekla. Marijin fičko je takšen, kot da bi vseh 28 let preždel v ogrevani garaži, pokrit z odejo. Pa ni bilo tako, več makadamskih cest je prevozil kot asfaltiranih. Dr. Polenska je nič kolikorkrat peljal na obisk k bolnikom tudi v najbolj zakotne vasi. Šele ko so pričeli v zimskem času soliti, seni upal več na cesto. »To mu je pomagalo, da je čil in zdrav dočkal takšno starost. Po vsaki vožnji sem ga temeljito očistila in suhega spravila. Brez potrebe se nisem nikamor peljala, pa se je kljub temu nabralo 72.000 kilometrov voženj. Kljub takšni starosti, je na njem še vedno prva barva, transplantirala sva le prage in blatnik, sicer pa je še vse tako, kot je bilo«, je povedala in svoje vozilce prijateljsko potrepkala po strehi.

J. PAVLIN

V Dobljicah ugotavljali zmogljivosti izvira

DOBLIČE PRI ČRNOMLJU — V okviru široke študije z naslovom Raziskava vodnih virov Bele krajine so sredi oktobra strokovnjaki iz Inštituta za raziskovanje krasa znanstveno raziskovalnega centra SAZU iz Postojne v zajetje črnomljskega vodovoda v Dobljicah ugotavljali zmogljivosti črpalništva. Prve ocene so ugodne, saj je po mnenju strokovnjakov izvir dokaj močan. Ekipa, ki jo je vodil dr. Peter Habuš, si je načrtno izbrala najbolj sušno obdobje. Raziskovalci so

• Ob črpanju vode iz jezera bi lahko imeli pravo učno uro tudi biologi. Kot je povedal višji tehnični sodelavec Inštituta za raziskovanje krasa Marjan Luzar, so iz dobljiškega jezera potegnili tudi temno človeško ribico, več vrst rib, užitne rake jelševce ter žival, ki je močno spominjala na jeguljo, čeprav Luzar ni mogel zagotovo potrditi, da gre zares za to žival.

črpali vodo iz dobljiškega jezera, globokega okrog 10 metrov in s površino 600 kv. metrov. S potopnimi črpalkami so črpali več kot tri dni, gladina pa se je znižala za dobra 2 metra. Iz jezera je šlo vsako sekundo v vodovod ali skozi črpalke naprej v strugo dobrih 300 litrov, naravni dotok pa je 110 litrov v sekundi. Pravzaprav bodo točnejšo dinamiko pretakanja v izviru lahko izračunali iz količine izčrpane vode, prav tako pa preudvideli tudi, koliko vode bi bilo še moč načrpati ob sušah.

Sedaj namreč iz vodnjaka ob jezeru črpa jo v rezervoar na Grič po 70 do 75 litrov v sekundi. Dr. Habuš pa je že pripravil zamisli, kako z majhnimi stroški izboljšati črpalništvo, da bi lahko načrpati več vode.

M. B.-J.

SLUŽI JI ŽE TRIDESET LET — Marija Gerdej s svojim priljubljenim vozilcem Fiat 600. (Foto: J. P.)

TOP LESTVICA DOL. LİSTA

Na vrhu lestvice se je obrzala Madonna s svojo pesmijo »Očka, ne pridigaj«, ki je vnesla nekaj živahnosti tudi v krogih zunaj zabavne glasbe, saj pesem govori o dekletovi odločitvi, da bo donosila otroka, in nekako ne zagovarja splava. Druga ženska zvezda pa je zdrsnila povsem na dno lestvice. Tako je lestvica za ta teden takšna:

- Papa don't preach — MADONNA
- Higher love — S. WINWOOD
- Lesson in love — LEVEL
- Love touch — R. STEWART
- Holding back the year — SIMPLY RED
- Holding rap — McMIKER & D. SVEN
- Venus — BANANARAMA
- Slagëhammer — P. GABRIEL
- Look away — BIG COUNTRY
- Typical male — T. TURNER

Poglejmo še, kdo je tokratni nagrajenec. Kaseto s posnetkom top lestvice Dolenjskega lista je zreb prisodil MAJI KOVAČ iz Žužemberka. Naslednja lestvica bo ponovno oblikovana po vaših predlogih, pošljite pa jih na naslov: Glasbena zadruha, Kettejev drevored 3, 68000 Novo mesto, s pripisom TOP LESTVICA.

DISKOTEKA LOKA

DESET NAJLJUBLJENJŠIH

POHOD NA PODGRAD

ŠENTJERNEJ — Planinsko društvo Novo mesto je v soboto, 25. oktobra, s sodelovanjem skupnosti borcev Gorjanskega bataljona pripravila tradicionalni pohod Po poteh gorjanskega bataljona, ki je bil posvečen tudi praznovanju letošnje praznika občine Novo mesto. Na pot od Suhadola prek Jugorja, Vrhov do Podgrada je odšlo kar 187 pohodnikov, zbranih iz osnovnih šol Katje Rupena, Grm. Šmihel, Šentjernej in Šmarjeta, pridružilo pa se jim je tudi nekaj mladincev SŠPTZU.

USPEL BELI KONCERT NA SENOVEM

KRŠKO, SENOV — V ponedeljek se je v Krškem mudila jugoslovanska smučarska reprezentanca. Pred Delavskim domom Edvarda Kardelja v Krškem je smučarje pričakala množica otrok iz vseh posavskejših osnovnih šol. Zvečer pa so smučarji sodelovali na Belem koncertu v Senovem, kjer so bili poleg smučarjev glavna atrakcija člani ansambla bratov Avenik. Beli koncert v Senovem, katerega pokrovitelj je bil TCP Djuro Salaj, je popolnoma uspel, saj se je v Delavskem domu 14. divizije zbralo preko 2000 obiskovalcev. Vsi so seveda z veseljem prisluhnili Tovornim intervjujem z našimi najboljšimi smučarji.

kozzerija VSE ZAŠČITENO, VSI ZAŠČITENI

Medvedje so zaščiteno, to vem. Zaščiteno so otroci in ženske. Nekateri vrste žab so zaščitene.

Podobno se godi nekaterim ptičjim vrstam.

Zaščiteno so osebni dohodki, najnižji, a vendar, pa Plitvička jezera in območje Triglava.

O polžih se govori, da jih bodo zaščitili. Pa o gobah, ki jih brcamo po odmirajočih gozdovih. Zaščitene so štrkrlje, v

zgodbah prinašalke otrok. V Prekmurju in še kje jih je videti. Redko, a kljub temu.

Ribe so zaščitene, srne, srnjaki. Vsak, kdor nosi puško, ne sme meriti vanje, kadar bi se mu vzljubilo, le ob določenem času.

Ribe so zaščitene, ko se drstijo, poleg tega se jih ne sme moriti z dinamitom. To sicer ljudje ob Zelenu reki počenja, a gorje jim, če jih kdo zasači. Tako je prav. Rib je vse manj v naših rekah zaradi strupov, ki jih

spuščajo v vodo neodgovorne delovne organizacije.

Zaščiteno je elektrogošpodarstvo, zaščiteno so izdelovalci cigaret, alkohola, sladkorja, olja, kruha. Dvigajo cene, kot se jim postavi dlaka na kazuclu. Zaščiteno so graditelji stanovanj; ob začetku gradnje obljubljajo kupcem nizke cene, ob dograditvi pa jih oderejo kot Jovič lisico.

Zaščiteno so parki. »Hoditi po travi, spodobiti se kravi«, piše po

tablah.

Zaščiteno so predstavniki repiškega ljudstva. Temu se nerazumljivo in skrivnostno reče imuniteta. Vse je zaščiteno, vsi so zaščiteni. Le jaz... Lepo vas prosim, povejte mi, kdo bo mene zaščitil! Pred medvedji, pred ženo in otroki, pred umorjenimi ribami in zastrupljenimi rekami in ne nazadnje pred predstavniki repiškega ljudstva.

TONI GAŠPERIČ